

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1955

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΔΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

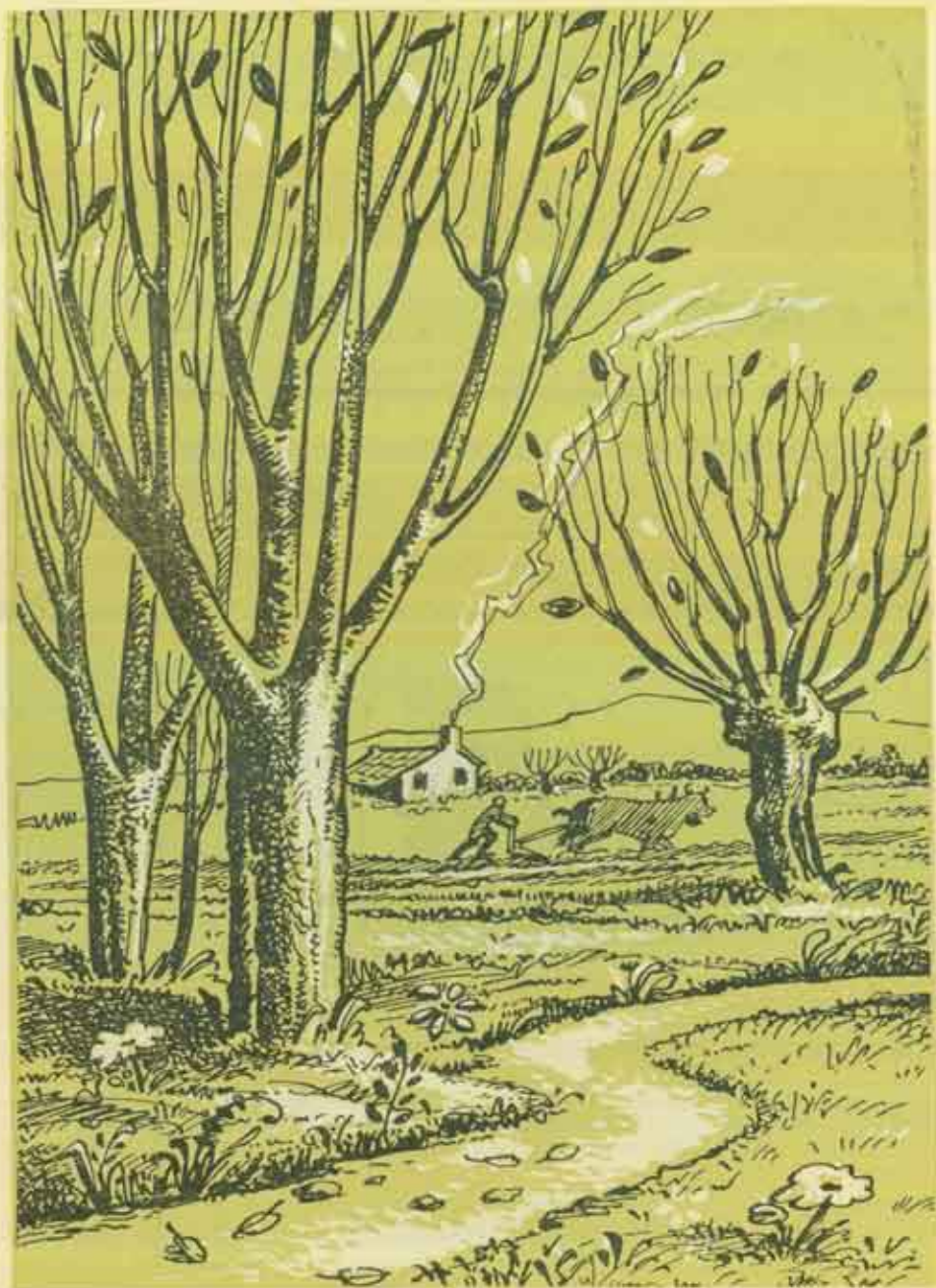
Ο. Ε. Λ. Π.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1955

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

Ἡ Αὐγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἐρχομὸ τοῦ Ἡλίου καὶ λέγει:

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

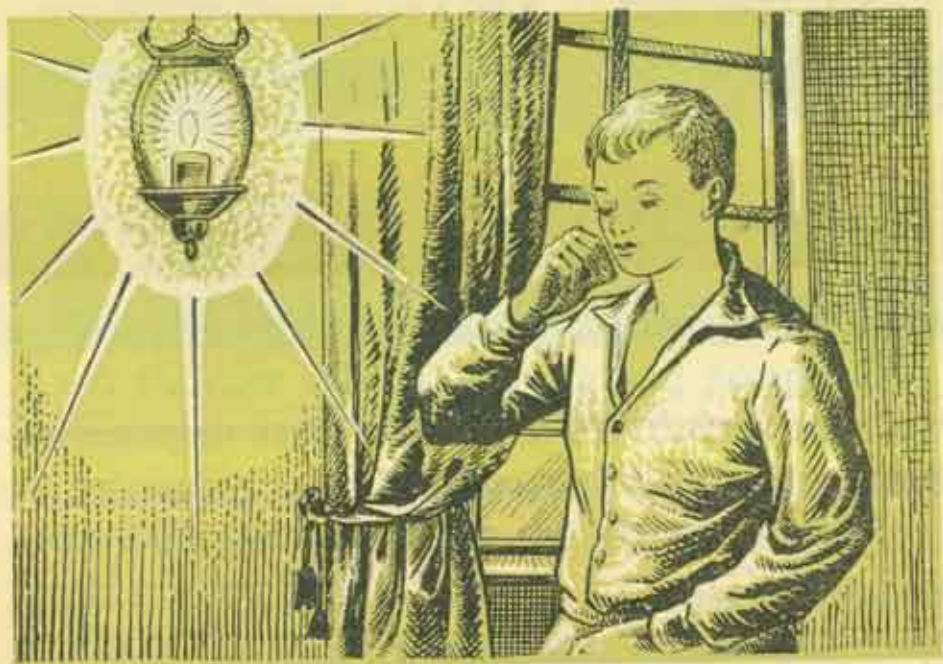
Σηκωθῆτε, παιδιὰ,
κελαϊδῆστε, πουλιὰ,
δένδρα, φύλλα, κλαδιὰ,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχθήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθήτε.

Κι όλα έμπρός χαρωπά
μέ δροσάτη καρδιά
καί τραγούδια γλυκά
'τοιμασθήτε,

Τò χρυσò βασιλιᾶ,
πού σέ λίγο ἄρχινᾶ
καί προβαίνει λαμπρά,
νά δεχθήτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ὁ Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του

Ἐπειτα πηγαίνει ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του :

*Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδί καλό,
φρόνιμο καὶ καθαρό
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράματα.*

“Υστερα λέγει «καλημέρα» σέ ὄλους. Στή μητέρα καί στόν πατέρα, στή γιαγιά καί στόν παπποῦ καί κατεβαίνει στόν κήπο. Ἐκεῖ τρέχει καί ἡ ἑξαδελφούλα του, ἡ Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν μαζί στό σχολεῖο καί μάλιστα καί οἱ δυὸ στήν τρίτη τάξι.

Ὁ κήπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καί μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του καί σκαλίζουν τὰ λουλούδια. Ἐχουν μάθει, πὼς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στόν κήπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καί φτειάνουν καθένα ἀπὸ ἓνα ωραῖο μπουκέτο. Ὑστερα γυρίζουν μέσα στό σπίτι καί βάζουν τὰ λουλούδια στό ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, πού εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Ἐκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καί κάθονται ὄλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινὸ τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ένα πρωινό, ή καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τις ἄλλες φορές καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

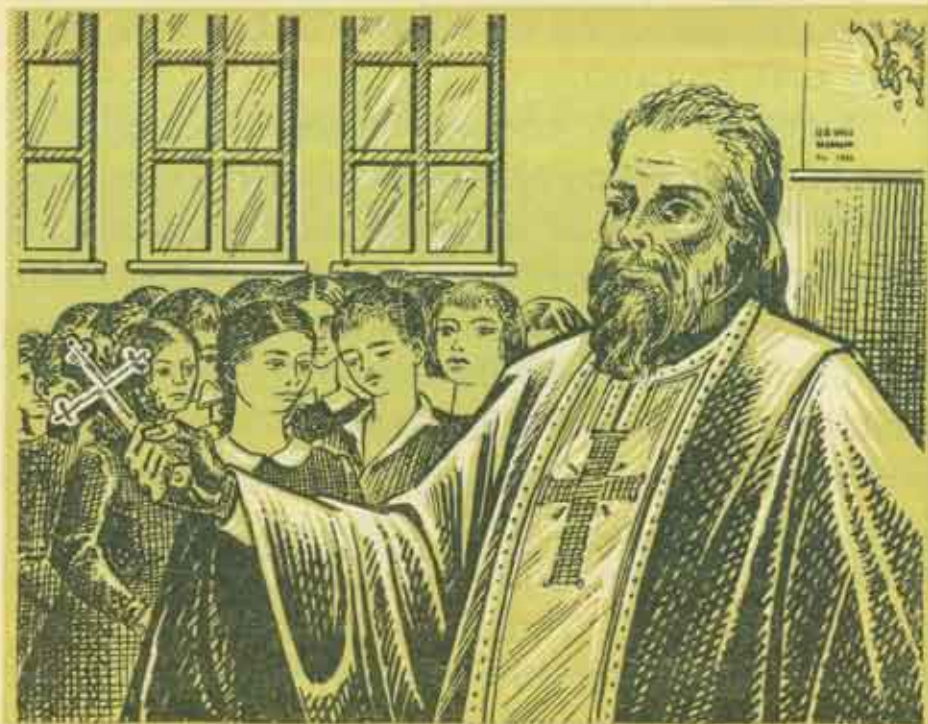
Ἦστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές, ἀνοιξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τις γειτονιές ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρὰ, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἐξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

Ἀφοῦ ἔγινε ὁ ἀγιασμὸς καὶ ὁ παπᾶς, μ' ἓνα ματσάκι βασιλικό, ἐρράντισε ὅλες τις τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντῆς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε:

—“Όλα τὰ παιδιὰ, σὰν ἀδέλφια ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζί μὲ τοὺς δασκάλους σας, ποὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοὶ στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ἱστορίες γιὰ ζῶα, γιὰ φυτὰ, γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πράξι θὰ σᾶς δίνη χαρὰ κι εὐχαρίστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέ νέα χαρά ξαναγυρίζω
στο άγαπημένο μου σχολειό.
Σε ξαναβρίσκω με λαχτάρα,
μικρό θρανίο μου παλιό.

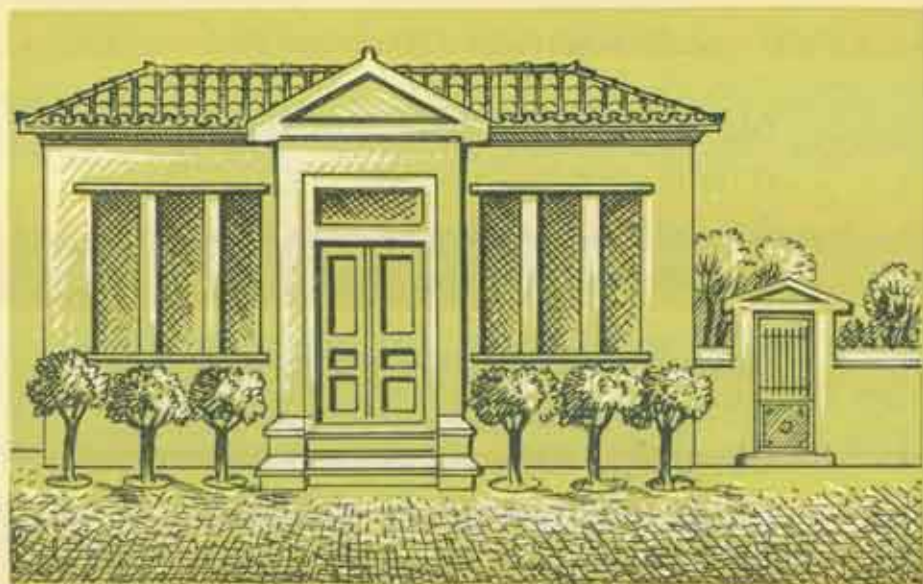
Γωνιά, πού πέρσι σε κρατούσα,
σαν μιὰ φωλίτσα μου, ω γωνιά,
δέν θά με ίδης νά είμαι κοντά σου
ξανά και τούτη τή χρονιά.

Μια άλλη γωνιά στην άλλη τάξι
τώρα, για κοίτα, καρτερεί.
Κρατώ βιβλία πιό μεγάλα
κι έχω ένα χρέος πιό βαρύ.

• Γραγουδιστής των παιδιών •

Στέλιος Σπυριάντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὀμορφο. Ἔχει εὐρύχωρη αὐλή, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἠλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία αἴθουσα γιὰ τὶς ἐορτές κι ἓνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὲς εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιχνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτιασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ ἓνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ νὰ εἶναι γυμνό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινοῦτητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ σχολικὸς κῆπος, μὲ διάφορα καρποφόρα δένδρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλλοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χωριό. Ἄρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ πορτοκαλλιές καὶ οἱ μανδαρινιές εἶναι γεμᾶτες πορτοκάλλια καὶ μανδαρίνια, πού, ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιὰ.

Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκάλων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δένδρα. Τὰ μικρότερα παιδιὰ περιποιοῦνται τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λουλούδια ὁ κῆπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλλα, πανσέδες, βιολέττες, γεράνια, τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὁμορφα φυτευμένα ὅλα σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλη. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολί-
ζουν τὶς τάξεις. Ὅταν χρειάζεται, δίνουν
καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κήπο.
Ἔρχονται τὰ παιδιά συντροφιές-συντρο-
φιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. Ἐφέτος τὸ κα-
λοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ
τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφε-
τινῆς Ἑκτης τάξεως.

6. ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στήν πρασινάδα,
μέσ' στήν ὀμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
'μοιάζει ζωγραφιά.

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὡς στὰ βουνά

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλᾷ ἡ ψυχὴ.
Κι ἡ χαρά μας ὅλη
γύρω του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

«Τὸ βιβλίο, ποὺ τραγουδεῖ»

Στέλιος Σπεράντζας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,,

"Όλα τὰ παιδιὰ τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στοῦ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἤμπο-
ρεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιὰ παλιά, στε-
νὰ ἢ μπαλωμένα. "Όμως ποτὲ δὲν εἶναι λε-
ρωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

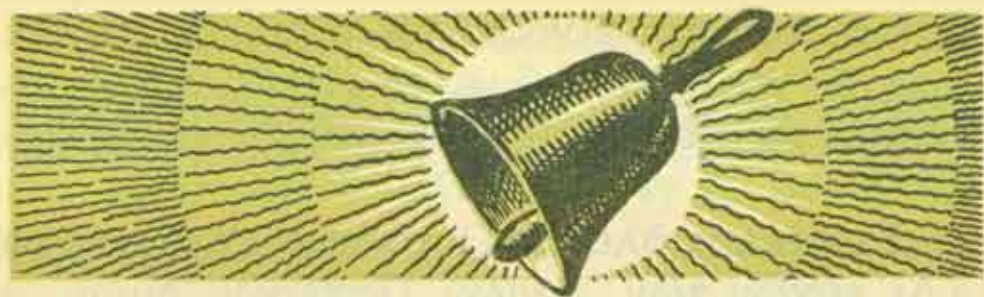
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολεῖου.
Κι ὅταν πηγαίνουν στοῦ σπίτι, τὴ βγάζουν
καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐπάρχει καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ
ταινία, ποὺ λέγει : «Ἡ καθαριότητα εἶναι
μισὴ ἀρχοντιά». Τὴν ἔχει τοποθετήσῃ ἡ ὀ-
μάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβῃ τὴν
ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολεῖου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ
παπούτσια. Πολλὰ παιδιὰ ἤμποροῦν καὶ τὰ
φροντίζουν μόνον τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπου-
νίζονται. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους,
βουρτσίζουν τὰ ροῦχα τους, κόβουν τὰ νύ-
χια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατί αὐτὸ
εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους.
Ἄλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες
καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώ-
νουν μόνον τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα ἀρχίζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν τὴν ὠρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμὴ, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὠρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἕναν ὀλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὐχαρίστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχὴ τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή:

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, πού πηγαίνουν στο σχολείο, στείλέ μας, Σέ παρακαλούμε, τὸ Πνεῦμά Σου τὸ Ἅγιο, νὰ μᾶς φωτίζη νὰ μαθαίνωμε γράμματα καὶ νὰ γίνωμε καλοὶ ἄνθρωποι».

Στὸ τέλος ὅλα μαζὶ τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ « Δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

Ὁ δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθη ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. Ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

Ἐτραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, πού εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς τῶν παιδιῶν.

Ἄλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἄρνι.

“Όταν έτελείωσε τὸ διάλειμμα, έπέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Έλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξη, πῶς έτρύγησαν τὸ ἄμπέλι τους.

“Έτσι έτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά έγύρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἄκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς έντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στή μητέρα της σιμά
ή Έλένη πλησιάζει:

— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

“Εμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

“Εμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα.
ἔμαθα ἀριθμητικὴ
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

“Εμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορείς νὰ τὰ μετρήσης.
ἔμαθα κι ἄλλα πολλὰ
μ’ ἂν τ’ ἀκούσης, θ’ ἀπορήσης.

Κι ἡ μητέρα τῆς Έλένης:

— Εἶν’ οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγώτερα νὰ λές.

Ἰωάννης Πολέμης

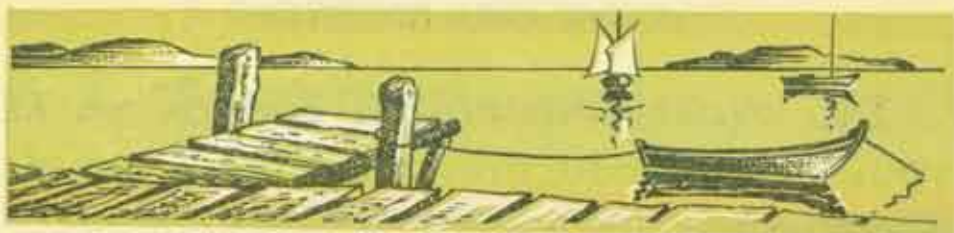
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή.

«Θεέ μου, Σὺ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ σέ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιῶν, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

»Θεέ μου, Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιὰ τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, ὅσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

»Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἕνα καλό, εὐγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγοῦνται στὴν τάξι τί χαρούμενη ζωὴ ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι.

Ἦτο Αὐγουστος. Ὁλος ὁ κόσμος εὐρίσκετο στὶς ἐξοχὲς καὶ στὰ κτήματα. Ἄλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νηοάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἦσαν στὸ ἐξοχικὸ τους κτήμα. Μαζί τους ἦτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυὸ της παιδιὰ, τὸ Φῶτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

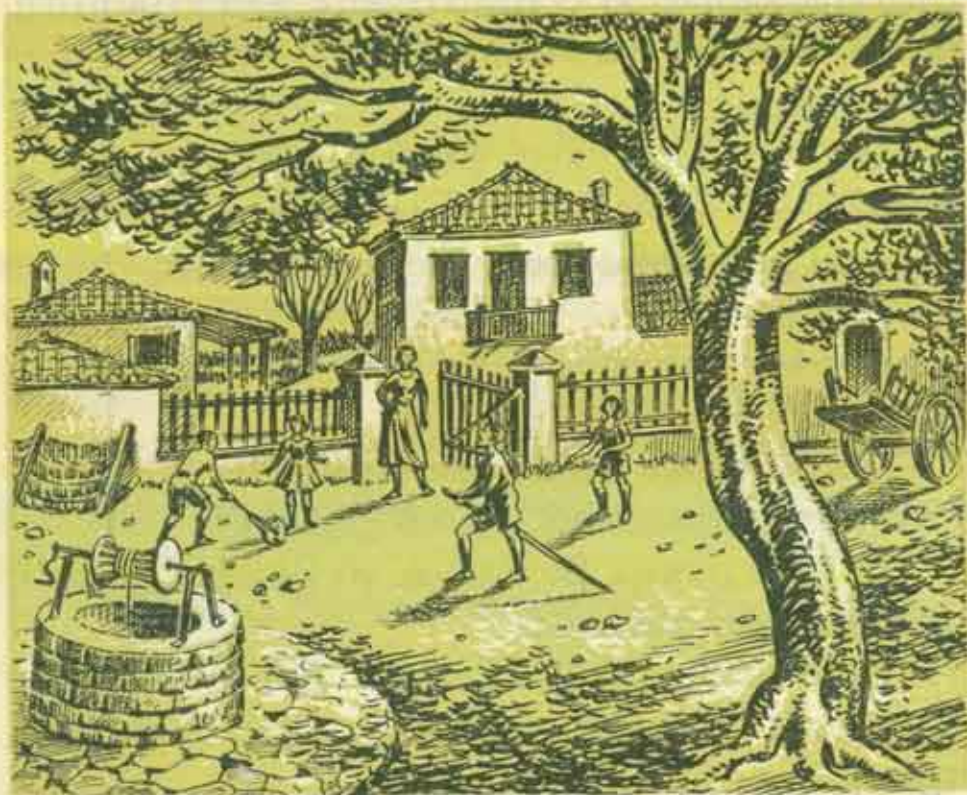
Στὸ διπλανὸ κτήμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἓνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των.

Ὁ τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οἱ συκιές καὶ οἱ ἀχλαδιές γεμάτες μω-
ρωδάτα σῦκα καὶ ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα. Ἡ
μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ

τὰ κύματα, μαζεύουν κοχύλια, πιάνουν κα-
βουράκια.

Μιὰν ἡμέρα ἐπέρασαν ὅλοι μαζί μὲ τοὺς
γονεῖς τους ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρα-
σάν καθρέπτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν βαθιὰ τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποὺ ἦτο δροσερὸς καὶ ἔμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπήσωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μητσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Ἀταξίες ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε ἀμέσως.

“Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξαναέλθῃ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

Ὁ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε ὅλοιμαζί. “Ἐτοιμοί, ἔμπρός, μάρς.” Ἐνα, δύο, τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοιμαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέσα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ὁ ἕνας πετᾶ στὸν ἄλλον νερὰ καὶ ἔτσι ἀναγκάζονται νὰ βουτηθοῦν ὅλοι μέσα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν
τώρα τὶς κολοκύθες τῶν καὶ κολυμβοῦν
μ' αὐτές.

Ὁ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νά ἕνα μεγάλο ψάρι! Καὶ βουτᾶ, τάχα
νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ
ὕστερα ψηλά.

Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

Ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πο-
λὸ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ
κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν, χωρὶς κολο-
κύθες.

Ὁ Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη ἄκρη,
σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν και αὐτὰ ἄκρη - ἄκρη. Δέν ξέρουν καλά νὰ κολυμβοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στή θάλασσα και πετᾷ τὰ νερά ψηλά μέ θόρυβο, φωνάζοντας στή μητέρα της:

— Μητέρα, δέν θά κολυμπήσω και ἐγώ μέ τις κολοκύθες;

— Ναί, ναί! φωνάζουν και τ' άλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὁδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ βάζει τὴν κορδέλλα πάνω ἀπὸ τὴ ράχι των.

— Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινηῖτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ὠραία ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερό ἡ Ἐλενίτσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινηῖς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἐτσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. Ἐτσι σπρώ-

χνεις τὸ νερό καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τε-
χνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει
ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ
αὐτὴ κοντὰ μὲ τις κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ
μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας
τις κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο
θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἄρκετὰ γιὰ
σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη
φωνάζει:

— Ἐλᾶτε ἔξω τώρα. Ἄρκετὰ ἐμείνατε
μέσα στὸ νερό.

Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο
ὁμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά:

— Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κο-
λυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιά ἔτρεξαν καὶ ἐβγῆ-
καν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— Έμπρός, φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στη γραμμή, ποιός θα φθάση πρώτος σ' εκείνο εκεί τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» πὸν θὰ εἰπῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπὸν, ἔτοιμοι! Ἔνα, δύο, τρία!

Ἄ, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανεὶς στὴν ἄμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύ-

τερη ἡ Ἀνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τετάρτη ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φώτης καὶ τελευταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μι-

κρή, εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸ ἦλθε τελευταία.

— Ἔλα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετραδάκια, λέγει ὁ Κωστάκης, νὰ ἰδοῦμε ποιὸς θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ πολλές φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη και έπέταξε ένα βότσαλο, μιὰ στρογυλή πλακουδερή πέτρα, στη θάλασσα.

Μιά, δυό, τρείς, τέσσερες, πέντε φορές έπήδησε ή πέτρα και βούλιαξε. Έπάνω στην ήσυχη θάλασσα έσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιό μεγάλοι, ώσπου έσβησαν.

Μιά, δυό, τρείς έπήδησε ή πέτρα του Κωστάκη. Η Έλενίτσα και ή Βασιλικούλα δέν τὰ καταφέρνουν νά πηδήσουν οί πέτρες των. Καθώς τς πετοϋν, μπλούμι! και βουλιάζουν άμέσως.

Ὁ Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φώτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντὰ τῶν.

— Ἐπιάσατε κανένα ; τοὺς ἐρωτᾷ.

— Ὁχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καί, τρέχοντας πάντα λοξά, ἐχώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἐψαξε πολὺ νὰ τὸν εὔρῃ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

Ἦστερα ἐμάζευσαν κοχύλια, ὠραῖα χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἓνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἄχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξι αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τοὺς μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἡσυχα-ἡσυχα στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι.

Νά καὶ ἓνα πλοῖο μακριά, ποῦ περνᾷ ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

— Τί ώραία νὰ ἦμαστε μέσα, νὰ ἔταξι-δεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ἐρώτησεν ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναί, ναί, ἐφώνησαν ὅλα τὰ παιδιά.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἀμμουδιά.

Ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης ἄρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμι τὰ κουπιά. Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παιδιά ἔτραγουδοῦσαν:

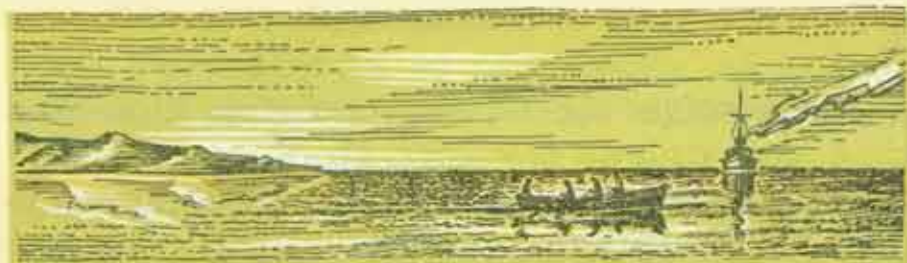

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιὰ,
φύσα, ἄερα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίني τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κῦμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριὰ
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν,
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, αέρα, τὸ πανάκι,
φύσα το μ' ὄρμη,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἀλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

Στὸν τοῖχο τῆς τάξεως, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζη:

— Πόσο εἶναι μικρὴ, κύριε, ἔμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες!

— Εἶναι μικρὴ, ὅμως εἶναι ὁμορφη, ἀπαντᾷ ἡ Ἑλενίτσα.

— Ναί! εἶναι πολὺ ὁμορφη ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, ποὺ ἐταξίδευσε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

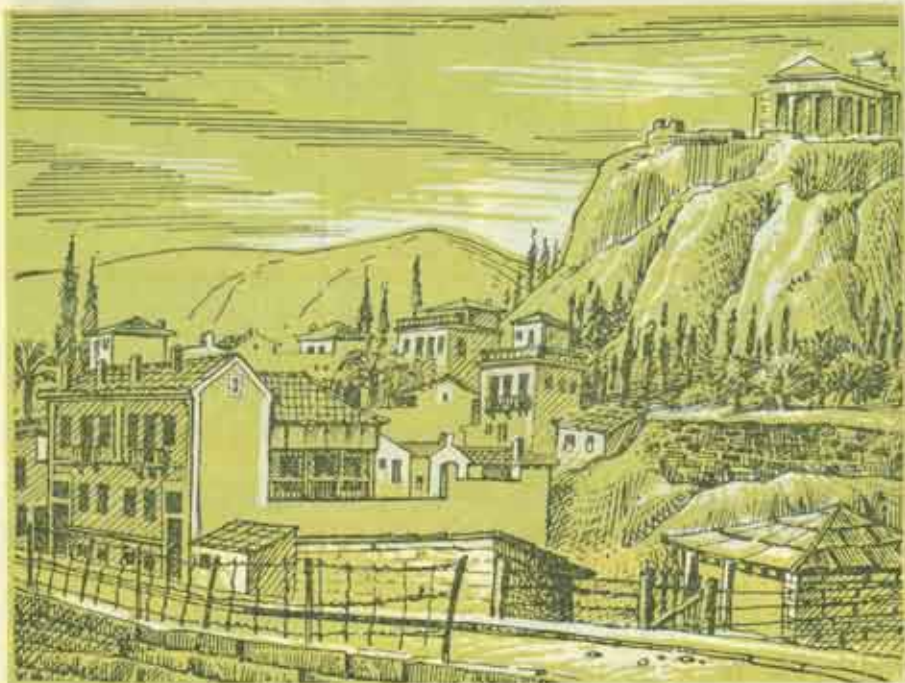
— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τίς πιὸ ὁμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἡμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολιζοῦν. Ἐπειτα μεγάλες πολιτεῖες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολί της, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τίς ὁμορφιές, ἕνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἐξακολούθησε ὁ δάσκαλος:

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὁμορφη χώρα, πρέπει, παιδιὰ, νὰ μάθετε τὴν ἱστορία της. Πρέπει νὰ μάθετε τίς θυσίες, τοὺς ἡρωϊσμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερα ἐμεῖς ἐλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμὸ της, γιὰ νὰ γεμίση ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ εἴσθε Ἕλληνες.

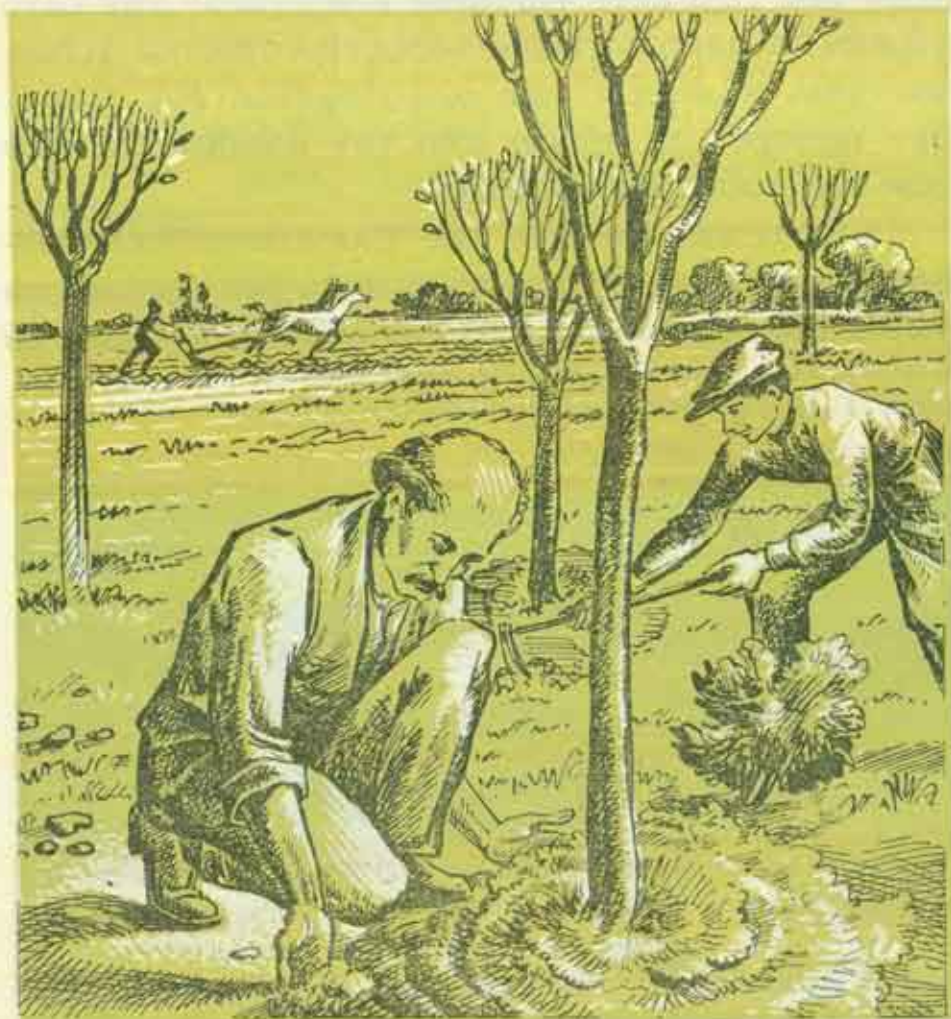
Πώς είναι δυνατόν, λέγει τώρα ο δάσκαλος, όσοι αναγκάζονται να ξενιτευθούν, να λησμονήσουν μια τέτοια πατρίδα; Όσοι Έλληνες σκορπίζονται στα διάφορα μέρη της γης ήμπορεί να κάμουν νέα ζωή εκεί. Ήμπορεί ν' αγαπούν την ξένη γη σαν δεύτερη πατρίδα τους. Ήμπορεί να γίνονται εκεί πλούσιοι και ευτυχισμένοι. Μά τίποτε δέν ήμπορεί να σβήση από την καρδιά και από τον νοῦ τους την Ελλάδα.

Είδατε και τον θείο της Έλενίτσας. Ήξενιτεύθηκε στην Αμερική. Και όμως ποτέ δέν έξέχασε το χωριό του. Ξαναγύρισε να ζήση έδω, πού έμαθε τά πρώτα γράμματα και πού ποτέ δέν τὸ έλησμόνησε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικές κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἀηδόνια, ἐταξίδευσαν γιὰ τὶς θερμὲς χώρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἐκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε-πότε νὰ συνεφιιάζει καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἦτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρῦο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὔτε μεγάλη ζέστη οὔτε πολὺ κρῦο.

Ἄνθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἐμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιὰ ἄρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὸ λίπασμα τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἐλιές ὠριμάζουν.

Ἄπὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἄπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρῦο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἓνα ὠραῖο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο :

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.
Κρύωσε ὁ καιρός.
Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια.
Στὸ χαντάκι ἐμαζευθῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιὰ κι ὁ ἀμπελουργός.
Κι ἦλθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
πού θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Ὁ καλὸς Θεός, πού βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλη, νάβγουν τόσα
στάχια καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγη,
θάρθη ἡ χειμωνιά.
Θάρθουν κρύα, θάρθουν πάγοι
κι ὅλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

«Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν»

Στίλιος Σπυριγιάννης

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, γεμᾶτοι ὄρεξι.

Τί ὠραῖον ἤσκιο πού ρίχνει ἡ ἀχλαδιά!

Τὴν ἀχλαδιά αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παππούς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρικη. Ὅμως, γιὰ ἰδὲς πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της! Τί γλυκὰ καὶ μυρωδάτα ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο!

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσικὴ των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμί των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ: τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιά καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά των, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πὼς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, πού δὲν ἤξεύρουν, πὼς νὰ δείξουν τὴ χαρὰ των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμῦθι λέγει, πὼς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, γιὰτὶ δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσει γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμῦθι, πὼς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατήντησε ζητιᾶνος καὶ ἐγύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. Ὅμως ἐγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμῦθι. Ἄλλο

παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζίτζικας κάθεται στὰ τρυφερά κλαδιὰ τῶν δένδρων καὶ βουτᾶ τὴ σουβλερὴ τοῦ γλῶσσα στὴ φλούδα.

Ἄπο ἐκεῖ ρουφᾷ τὸ χυμὸ, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾷ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἕναν νὰ τὸν ἰδῶ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν ἰδῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

Ὁ μπάρμπα-Θανάσης εἶπε:

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἕναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

Ἐπλησίασε ὁ μπάρμπα-Θανάσης προσεκτικὰ στὸ δενδράκι καὶ ἄπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος ὅμως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. Ὅλοι ἐγέλασαν.

Ὕστερα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποῦ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλλα ἔβαλε μιὰ δυνατὴ καὶ τρομαγμένη φωνή:

— Ἐνα φίδι, ἔνα φίδι!

Ὅλοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάρμπα-θανάσης μ' ἓνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιά, εἶδαν τὸ φίδι. Ἦτο πιὰ σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινουῖσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— Ὅχι! εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ ποῦ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τῆς. Ἐχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὅποιον δαγκώσῃ, ἀν δὲν τὸν προφθάσουν, πεθαίνει. Ἐγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἦμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὀχιά, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ἰδεῖ καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἐνοιώσα δυνατὸ πόνο στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γύρω μου καὶ ἓνας γέρος — Θεὸς χωρὲς' τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γέρο-Δημήτρης — ἐγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

και να το φτύνη. Έτσι έγινε τότε. Δεν έπρόφθασε λοιπόν να περάση το φαρμάκι σ' όλο μου το κορμι και έσώθηκα.

Τά παιδιά κοιτούσαν τον πατέρα της Έλενιτσας με άπορία. Κι ο πατέρας έξακολούθησε:

— Δεν είναι σπάνιο να δαγκωθῆ κανεις από φίδι, όταν εύρισκεται στα χωράφια και στα βοσκοτόπια. Είναι λοιπόν άπαραίτητο να γνωριζη ο καθένας τι πρέπει να κάμη σε τέτοια περίπτωσι.

— Πές μας, πατέρα, είπε ό Κωστάκης.

— Πρώτα-πρώτα, πρέπει άμέσως νά δέσωμε τό μέρος, πού έδαγκώθηκε, πιό ψηλά από εκεί πού είναι τό δάγκωμα, μέ σπάγγο, μέ στριμμένο μανδήλι, μέ σύρμα ή ό,τι άλλο έχομε πρόχειρο.

Τό δέσιμο νά είναι πάρα πολύ σφικτό, ώστε νά σταματήση ή κυκλοφορία του αίματος και νά μὴν ήμπορέση νά προχωρήση τό δηλητήριο πρὸς τήν καρδιά.

Άμέσως ύστερα κοιτάζομε, μήπως έμεινε στό τραύμα κανένα σπασμένο δόντι τής όχιᾶς, πού πρέπει νά τό βγάλωμε. Χαράζομε μέ τή μύτη ενός σουγιᾶ τό δέρμα στό μέρος, όπου είναι τό τραύμα, και πιέζομε όλόγυρα μέ τά δάκτυλα, γιά νά τρέξη όσο τό δυνατό περισσότερο δηλητηριασμένο αίμα.

*Αν έχωμε τά μέσα, κολλᾶμε εκεί επάνω μιᾶ βεντουζα, γιά νά τραβήξη πολύ αίμα και μαζί μ' αυτό και πολύ δηλητήριο. Πλύνομε τήν πληγή μέ άφθονο νερό.

Έπίσης πολύ καλό είναι τό καυτηρίασμα τής πληγῆς μέ πολύ καυτερό σίδερο.

Αυτές οι πρώτες βοήθειες, δηλαδή τό σφικτό δέσιμο, τό χάραγμα, τό πλύσιμο, ή καυτηρίασις, πρέπει νά γίνουν άμέσως και χωρίς τήν παραμικρή χρονοτριβή.

Μετά τις πρώτες αυτές βοήθειες, πρέπει νά καταφύγωμε στον Ιατρό.

Πόσο έφοβήθηκε ή Έλενίτσα από τήν Ιστορία αυτή τής όχιᾶς! Κάθε λίγο ενόμιζε, πώς θα πεταχθῆ

καμμιά όχιά νά τήν δαγκώση. Έκοίταζε τò σκοτωμένο φίδι και έθαύμαζε τά τόσα χρώματα και τά στολίδια, πού έστόλιζαν τò κορμί του. Όλόκληρο κέντημα μέ χρυσοπράσινο και μαύρο γαιτάνι.

Ό μπάρμπα-Θανάσης τò έσπρωξε μέ τò πόδι του και έφάνηκε τò κάτω μέρος τής κοιλιās του, τò άσπρο.

— Άντε τώρα νά ψάξης για πουλάκια, βρωμόφιδο, είπε.

Έπειτα ξανάρχισε ή δουλειά. Μά τά παιδιά δέν ήμποροϋσαν νά βοηθήσουν από τò φόβο τους.

Ήλθαν μάλιστα οι μητέρες των, τρομαγμένες σαν άκουσαν για τò φίδι, και έπήραν τά παιδιά από τόν τρύγο.

Ό πατέρας του Κωστάκη είπε, για νά τις ήσυχάση:

— Τώρα πάει πιά, τò έσκότωσαν. Φίδια δέν βγαίνουν όλη τήν ώρα, ούτε υπάρχουν πολλά έδω.

Τή στιγμή εκείνη ήλθε και ό άγροφύλακας, ό κύρ-Νικόλας. Ήτο ένας ύψηλός, λιγνός άνδρας, μέ τò όπλο του κρεμασμένο στον ώμο και μέ τή μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας και χρόνια πολλά! είπε.

— Καλώς τόν κύρ-Νικόλα, άποκρίθηκε ό πατέρας του Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στον ήσκιο

Ό κύρ-Νικόλας έκάθισε και ό πατέρας του Κωστάκη του έπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιά όχιά έσκότωσαν τώρα δά οι εργάτριες, του είπε.

— Μπα; ἔκαμε ὁ κύρ-Νικόλας. Βρὲ τὴν κακομοῖρα! Ἐγλύτωσε λοιπὸν ἀπὸ τὸν σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ εὖρη ἀπὸ τὶς κοπέλλες. Ἐδῶ δίπλα, τοῦ κύρ-Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἓνα σκαντζόχοιρο ὡς μιὰ ὄκα.

— Πῶς εἶναι ὁ σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

— Δὲν τὸν ξέρετε; Ἄ! εἶναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν ἰδῆτε; ἐρώτησεν ὁ κύρ-Νικόλας.

— Ναί, ναί, ἄς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸ ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλὰ!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ Γιώργη, ἄκουσαν πὼς ἐπιάσατε ἓνα σκαντζόχοιρο. ἤλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ἰδοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ὁ κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἐξεκρέμασε ἀπὸ μιὰ συκιά ἓνα καλάθι καὶ τὸ ἀνοίξε. Ἐνα πρᾶγμα στρογγυλό, ὅλο ἀγκάθια, ἦτο ἐκεῖ μέσα. Ὁ κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σάν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινῆται, ν' ἀνοίγη σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ μακραίνει. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὕστερα ἓνα μικρὸ μουσουδάκι σάν τοῦ γουρουνιοῦ.

— Ἄ, τί περίεργο ζῶο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἰδῆ πιὸ κοντά.

Ὁ σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχη, μὰ ὁ κύρ Γιώργης τὸν ἐπίασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ἡ κοιλιὰ του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερά ἦσαν τόσο φοβισμένα! Ἄ-μέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι καὶ ἔγινε ἓνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ὁ σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὀχιά σφικτὰ μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρά καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Ἡ ὀχιά πολεμᾷ νὰ φύγη, μὰ δὲν ἔμπορεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλὸς σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἄμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾷ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ἐρώτησε ὁ κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιά περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. Ὕστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. Ἔτσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Ἄφου εἶναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγᾷ τὶς ὀχιές, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάη στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

Ἄφου εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινωμένα σῦκα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ-Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἐγύρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

*Ολος ο κόσμος εύρσκειται σέ κίνησι.

Κάρρα και αύτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περνοῦν όλοένα. *Ανάμεσα στά κλήματα παλληκάρια και κοπέλλες, με τὰ καλάθια στά χέρια, τρυγοῦν.

*Ο Κωστάκης και ή Έλενίτσα εύρσκονται άκόμη στό κτήμά των, στην έξοχή. *Εχουν την άδεια νά βοηθήσουν και αύτοι στόν τρύγο. *Από πολύ πρωί με τὸ γλυκοχάραμα, έσηκώθηκαν και έπήγαν και αύτοι στό άμπέλι με τούς άλλους έργάτες.

Κρατοῦν ό καθένας τὸ μικρό του καλάθάκι και ένα μαχαιράκι. Σέ κάθε κλήμα σταματοῦν. *Αφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλή προ-
σοχή τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν
στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

Ἄμα γεμίσουν τὸ καλάθακι τους, πηγαίνουν
καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ ἐγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν
οὔτε ξεύρουν!

Ἐργάζονται μὲ ὄρεξι μεγάλη καὶ τραγουδοῦν
μαζὶ μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τὶς ἐργά-
τριες διάφορα τραγούδια. Νά ἓνα ἀπ' αὐτά:

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ἌΛΛΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΗΣΙΟ

Ἔνα πουλί θαλασσινὸ
κι ἓνα πουλί βουνήσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο.
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνήσιου:
— Μὴ μὲ μαλλώνης, βρέ πουλί,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.
Ἄν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὄλον τὸν Ἄλωνάρη
κι ἂν πάρω κι ἀπ' τὸν Αὐγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.
Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὄμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομμάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἰδικούς μου.

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σε μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀχτῶ σπουργίτες
κι ἔτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
κι ἔκουνοῦσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

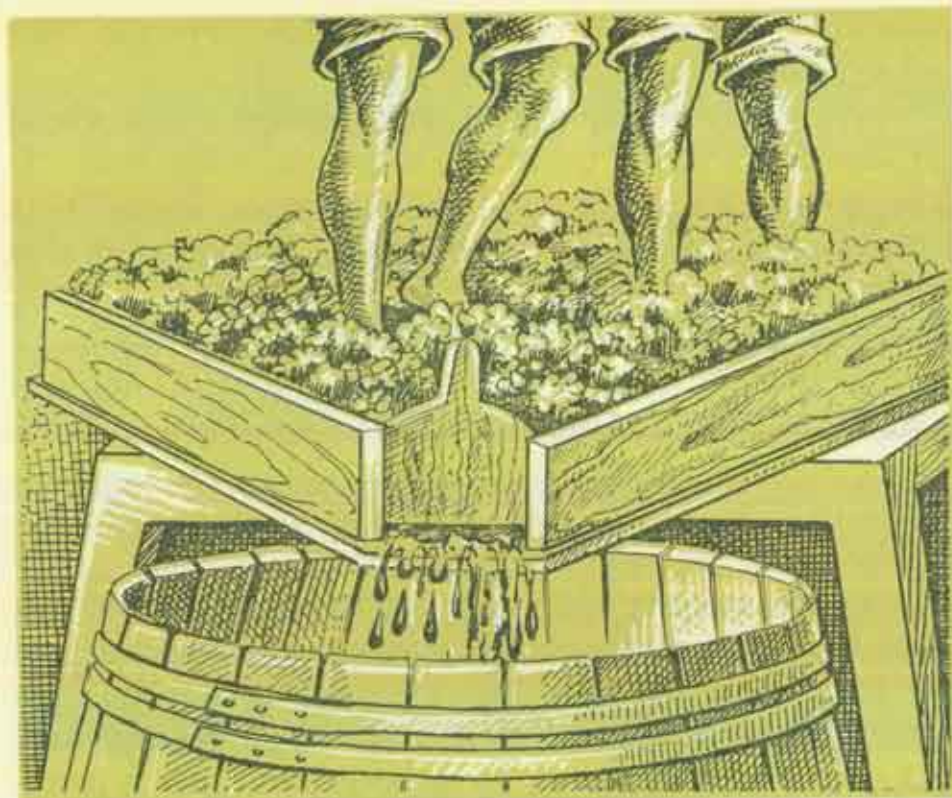
Πῶπω, πῶπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄερα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

«Παιδικὰ τραγούδια»

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποῦ ἦτο γεμάτο ὡς ἐπάνω.

Δυὸ γερά καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἐπλυναν καθαρὰ-καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἄρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἐχόρευαν ἓνα παράξενο χορὸ.

Ἄπὸ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω-κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μούστος σ' ἓνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποῦ ἦτο δίπλα καθαρὸ, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἄδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε: ἓνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἓνα μολύβι καὶ ἓνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἐτραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ ἴσια γραμμὴ. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εὐρῆκε σωστὲς διακόσιες.

— Ὁ Κωστάκης θὰ γίνῃ λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁ μπάρμπα-Θανάσης, ποῦ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτιασε μὲ μούστο νόστιμη μουσταλευριά μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλὴ κανέλλα. Ἐπειτὰ ἔφτιασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μούστο γιὰ νὰ φτιάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι!

Ὅταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσει καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζη, οἱ δύο οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

‘Ο Κωστάκης πρωί-πρωί έξύπνησε και άκουσε τόν πατέρα του, πού έψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε...»

‘Α, ναι! ‘Αμέσως έθυμήθηκε. ‘Ο πατέρας του έχει σήμερα τήν έορτή του. ‘Η μητέρα του θα φορέση τò καινούργιο της φόρεμα και θα στέκεται στη σάλα νά δέχεται τις έπισκέψεις. ‘Η σάλα θα είναι ωραία στολισμένη με άγιοδημητριάτικα και τριαντάφυλλα και στο έρμάρι θα είναι σωρό γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες...

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἐξύπνησες; εἶπε.

— Ναί, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πᾶτε στὴν ἐκκλησία.

Ὁ Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες τοῦ κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. Ὑστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε:

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ εἰπῇ, πῶς εἶμαι ἓνα καλὸ παιδί καὶ καθαρὸ.

Ἐμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας τοῦ φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο τοῦ κολλαριστὸ ὑποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποῦ εἶχε ἔλθει λίγο πρὶν, ντυμένη τὸ καλὸ της φόρεμα:

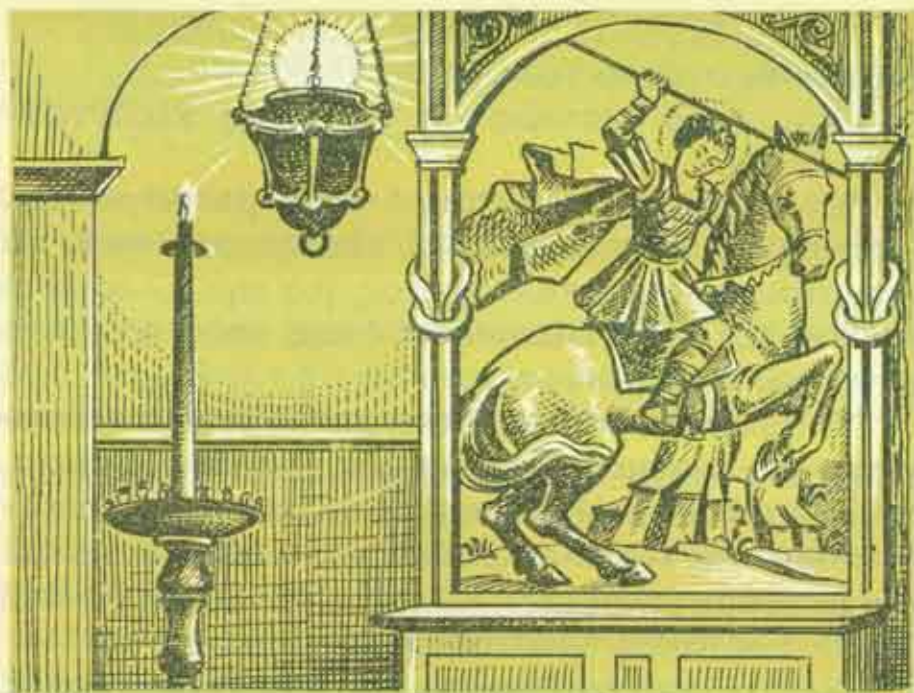
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιά στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει ὁ παπᾶς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία.

— Ναί, πατέρα, θὰ εἶμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπὸν, πᾶμε!

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφθασαν στὴν ἐκκλησία. Ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἀνάψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Τὰ κανδήλια ἦσαν ἀναμμένα καὶ φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρὰ καὶ ὕστερα ἐστάθηκαν στὴ θέσι των.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε. Ὅλοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

Ὅταν ἐβγῆκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι ἐγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους.

«Τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων» εἶπε ὁ παπᾶς.

Ὅλοι ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους μὲ συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, ποὺ ἐσκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴ Δόξαν τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο τοῦ ὁ δάσκαλος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἐθαύμαζαν τὰ ὠραῖα χρυσᾶ φορέματα, ποὺ ἐφοροῦσαν οἱ Ἅγιοι. Ὁ Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιά τῆς Παναγίας, εὐλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του κι ἐχαμογελοῦσε.

Ὁ Κωστάκης προσευχήθηκε:

«Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε:

«Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά».

Ἦστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας:

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε. Ἐνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλην, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρὸ σας.

Ὁ Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρὸ του καὶ εἶπε πάλι μέσα του:

«Θεέ μου, Σέ παρακαλῶ, δῶσε στὸν πατέρα μου, πού ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλή χαρὰ καὶ εὐτυχία».

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἅγιους καὶ εἶπε σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἅγιοι φοροῦν χρυσὸ στεφάνι;

— Ὁ πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πῶς οἱ ἅγιοι ἔχουν ἅγιο φῶς, πού εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸ στεφάνι γύρω στὸ κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλάτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπρόσεχε πολὺ, μὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸν νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτικὴ, ὥσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθῶς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸ κανδήλι, πού ἐκρέμετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη, τῆς ἤλθε στὸν νοῦ τὸ ποίημα, πού τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της:

Χρυσὸ καντήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὄλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτίνα του ἂν τὰ φθάσῃ.

Ἐνα καντήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιά φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλό,
πού ὁ Θεὸς ὀρίζει.

Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε:

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα ποιὸς σοῦ τὸ ῥαψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ὠμίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

Ὅταν ὁ παπᾶς εἶπε τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων...», ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πᾶμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὁραία Πύλη ἐστέκετο ὁ παπᾶς καὶ ἐμοίραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά:

— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς, γιατί ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ ἐχαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν:

— Χρόνια πολλὰ, κύρ-Δημήτρη!

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, πού εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις έλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἢ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾶ.

— Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἶναι Κυριακή,
ἢ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἐκεῖ;

— Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.

Ἡ μητέρα μὲ δροσᾶτο τὰ ἔπλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι ἔχωρισε ἄργυρό.

Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἦσαν μιὰ χαρά.

Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτὴ
τὸ μικρὸ τῆς ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.

Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιά
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοικτὴ καρδιά.

Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί
στὸ σπιτάκι ἢ συνοδεία ἔρχεται πεζή.

Σ' ὅλη ἔχυθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστός
καὶ ἀόρατος μαζί των ἔρχεται ὁ Χριστός.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἑορτάζει τὴν Ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἄπὸ τὴν ἐκκλησία ὄλα τὰ παιδιὰ καὶ ὄλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὄλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμὴ.

Ὁ Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἑκτῆς καὶ τὸν ὠρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἦσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἑορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ὠραία προσευχή.

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ὠραία ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινά σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχὴ.

Ὅταν ξάφνω σὲ χαϊδεύη
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κῦμα, πού σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι ὁ Σταυρός, πού λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφή,
εἶν' ὁ φάρος, πού φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφὴ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία:

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,
Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ Ἔθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γαλανόλευκη.

Κάθε Ἔθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γαλανόλευκη, τὴν
ὑφανε ἢ Δόξα, τὴν ἐκέντησε ἢ Ἐλευθερία καὶ
ὑπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα
τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἡρωϊσμό τῆς
φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς ἐδυνά-
μωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ ἐδιάβηκε τιμη-
μένη καὶ ὑπερήφανη τὴν Ἡπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ
Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά.
Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές
τῆς τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἡρωϊκὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ' τὴ γαλανόλευκη Σημαία
καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Ἑλλη-
νικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὁμορφὴ
Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασι-
λέα Κωνσταντῖνον.

Περιμένει νὰ στηθῆ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Ἡ-
πειρο, ποὺ εἶναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ
λευκὸ τῆς χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ τὰ γαλά-
ζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν
᾽Ορθόδοξη Χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος!

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας!

ἽΟλοι ἐφώνησαν δυνατὰ «Ζήτωωωωω!» καὶ
ἔκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν Ἕγμνο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἐλεγαν «χρόνια πολλά».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμιέ καὶ ποτό. Ἦτο πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστός μὲ ὄλους.

Ἦλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά:

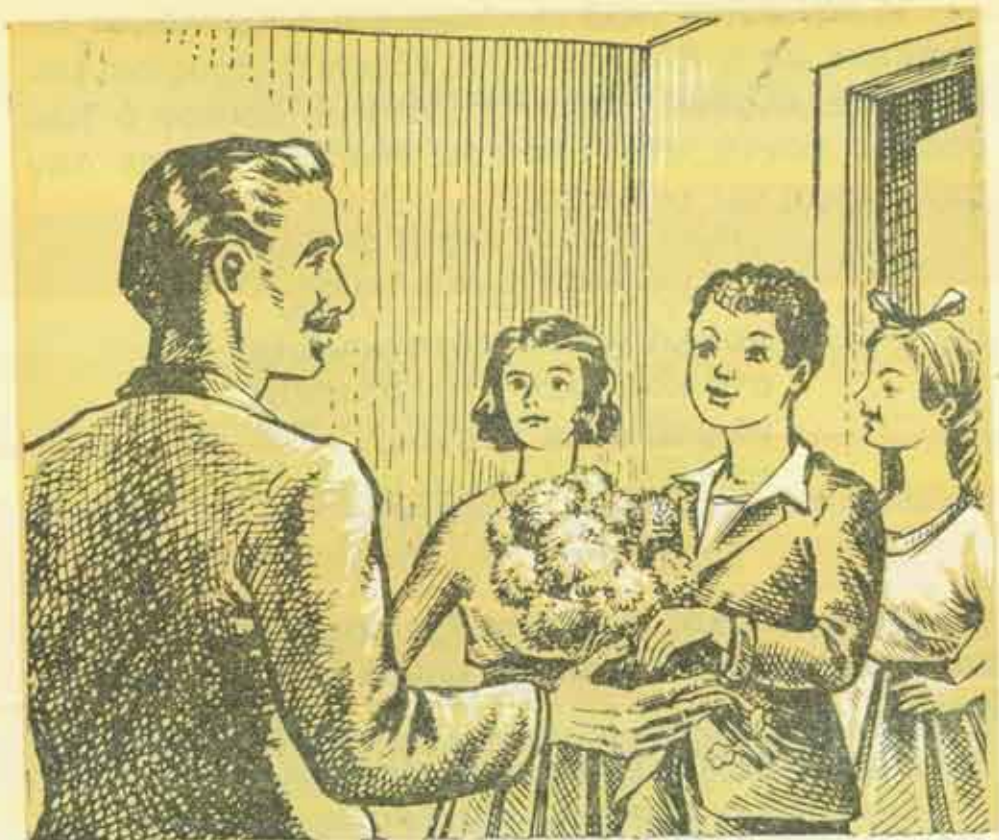
— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

Ἐπέρασαν λοιπὸν ὄλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἕναν κουραμιέ. Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἕναν καὶ ἐκάθισαν ὄλοι στὶς καρέκλες των, γῦρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήση ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήση ὁ θεῖός σου. Καὶ τὰ ἐξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν:

— Εὐχαριστοῦμε πολὺ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας.

Ἄφου ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει ὁ Κωστάκης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πᾶμε στὸν πατέρα μου ;

— Ναί, ναί, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἐκοψαν λοιπὸν ὠραία ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτιασαν μιὰ ὠραία ἀνθοδέσμη.

Καθὼς ἐμπῆκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— Ἐλα, Κωστάκη, πές μου ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

Ἡ σάλα ἦτο γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐν-
τράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν
ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κω-
στάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν
ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

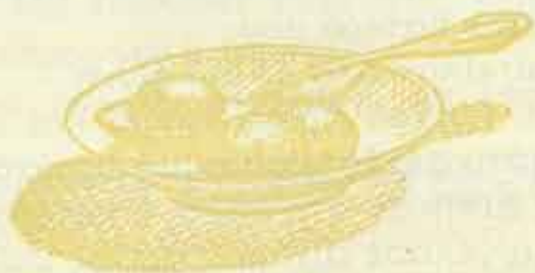
Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος,
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἶσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἕνας ἄνδρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἐχειροκρότησαν καὶ ὁ
πατέρας του τὸν ἐτράβηξε κοντὰ του καὶ τὸν ἐφι-
λησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:

— Ἐλα, Ἐλενίτσα, πές καὶ ἐσὺ ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο
ποίημα, πού ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα
καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἐλενίτσα, μὲ ὠραία φωνή, εἶπε τὸ παρα-
κάτω ποίημα:

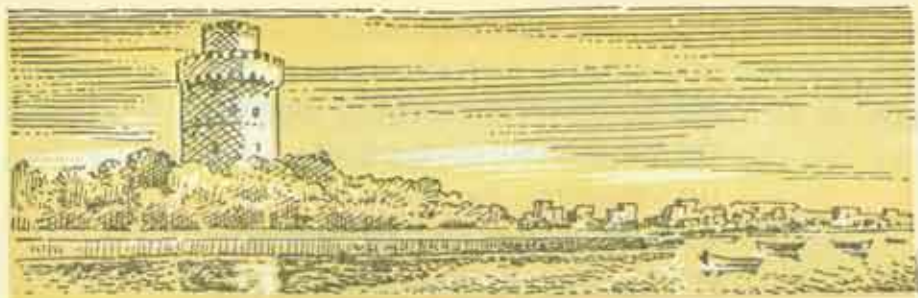

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυσὴ μου ἡ μητέρα!

Ἐξω, πού ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾷ τρελλὸς ἀέρας,
κι ἄλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει;
— Ὁ χρυσὸς μου ὁ πατέρας!

Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα,
τόσα ὠραία στὸ σχολειό;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴ μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἴμ' ἐγώ!

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ (28η Ὀκτωβρίου)

Προχθές ὁ Διευθυντῆς τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἦτο ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ εἶπε, πῶς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στὰ 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴν Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἄλλη ἑορτὴ. Ἡ μεγάλη Ἐθνικὴ Ἑορτὴ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Σημαίες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἐξώστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωὶ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμον γιὰ τὸν κίνδυνον, ποὺ ἄπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς εἶχαν κηρύξει τότε ἐξαφνικὰ τὸν πόλεμον.

28 Ὀκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἶδησι σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριὰ κι ἐκαλοῦσαν ὄλους τοὺς Ἕλληνας στὰ ὅπλα. Ἐκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

“Όλοι οι Έλληνες έτρεξαν πρόθυμα στη φωνή της Πατρίδος. “Αφησαν τὰ σπίτια τους, τούς γονείς, την οικογένειά τους, τή δουλειά τους. “Έτρεξαν απ’ όλα τὰ μέρη ένθουσιασμένοι, όλοι αγαπημένοι, με πίστι στο Θεό για τή νίκη. Γιατί ό πόλε-

μος, πού μᾶς είχαν κηρύξει οι έχθροί, ήτο άδικος.

Με τήν τίμια στολή του στρατιώτη, νέοι και ήλικιωμένοι, ώρμησαν στη φωτιά. Με τὸ τραγούδι στα χείλη έσκαρφάλωσαν στ’ άπόκρημα και χιονισμένα βουνά της ‘Αλβανίας. Και με τή βοήθεια της Παναγίας ένίκησαν νίκη μεγάλη και ένδοξη.

Τὸ όνομα της ‘Ελλάδος έγέμισε λάμψη.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη νίκη ἐορτάζουν σήμερα καὶ
στὸ Χωριό.

Ἄπο ἡμέρες τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσει τὸ σχο-
λεῖο μὲ μικρὲς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες
γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει
στὸ Ἡρῶ τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ
Ἡρῶ εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω
στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν
ἡρώων τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα.
Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγῦρο μὲ κάγκελλα καὶ
ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιῶν-
λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια
στὸ στήθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοι-
νοτικὸ Συμβούλιο, ὁ παπᾶς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχο-
λεῖου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι
τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Ὁ ἀέρας γε-
μίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

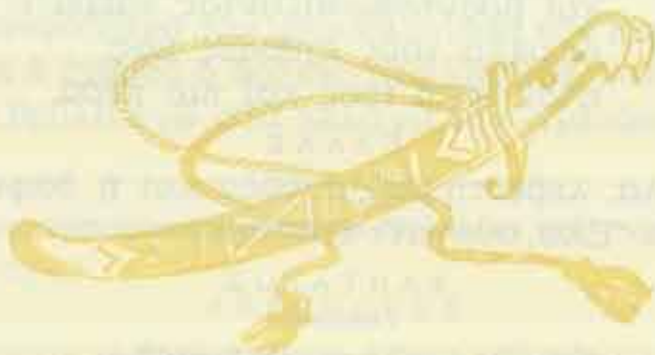
30. ΕΜΠΡΟΣ!

Έμπρός! Όλórθοι, άτρώμαχοι.
Μαυρίλα, άστροπελέκι.
Νά τó σπαθί, γοργάστραψε,
καί νά ή βροντή, τουφέκι.
Στόν Πίνδο άπ' τόν Ταϋγετο
καί στά Βαλκάνια ώς πέρα
μιά φλόγα, μιá φοβέρα
κι ένας ό νοϋς: Έμπρός!

Έμπρός, άδέρφια, άτράνταχοι,
κι άς πέφτη άστροπελέκι.
Νά τó σπαθί, γοργάστραψε,
βρόντησε τó τουφέκι.
Κρήτη, ό Μωριās, ή Ρούμελη.
έμπρός. Η Έλλάδα λάμπει,
άχολογάν οι κάμποι,
καίνε οι καρδιές. Έμπρός!

«Παιδική Άνθολογία»

Κ. Παλαμάς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ
(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΣ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ —
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ.

Ε Λ Λ Α Σ

28η Ὀκτωβρίου 1940. Ἡμέρα νίκης καὶ δόξης.
Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ἰδέα, ὅτι οἱ ἐχθροὶ δὲν ἦσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμὸ. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴν νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. Ἐλα, ἀθάνατε Τσολιᾶ!

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετᾷ καὶ στέκεται κοντὰ στὴν Ἑλλάδα)

Σάν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὄπλα ἐκείνη τῆ φορᾶ,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερά
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας «ἀέρα!»
ἔστειλα τοὺς ἐχθρούς μας
στὸν κακὸ τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Σ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σοῦ
ἀξιζοῦν. Ἐλα, ἀθάνατε Φαντᾶρε!

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετᾷ)

Σάν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στά ὄπλα ἐκείνο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχη
μ' ἕναν ὕπουλο ἐχθρό.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἑλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὁ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἑπειρὸ μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξεις, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν. Ἐλα, ἀθάνατο Ναυτάκι!

ΝΑΥΤΗΣ

Σάν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἑλλη» μας, στὴν Τῆνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἐκείνο,
ὠρκίστηκα πὼς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θὰ ἔκανα ἐγὼ στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανά τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι ὁ ἐχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολὺ,
ἔκανα θρῦλο ἐγὼ στά πέλαγα τὸν «Παπανικολῆ».

ΕΛΛΑΣ

Εὐγε, Ναυτάκι τιμημένο. Ἐλα κι ἐσύ, καλέ μου
Ἄεροπόρε!

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἦμουν κι ἐγὼ παρών, ὅπως καὶ πάντα,

μέσ' στο μεγάλο πανηγύρι του Σαράντα.
Τόν έχθρο, που έφευγε, από ψηλά κοιτούσα
και με τις βόμβες μου τόν γλυκοχαιρετούσα.
Δέν σταματούσα· και με ήλιο και με τ' άστρα
γκρέμιζα του έχθρου τ' άτσάλινα τά κάστρα.
Τ' άεροπλάνο μου πάντοτε πρώτο έπετούσσε
και πάντα άνίκητο, γιατί ή Πατρίδα τó ζητούσε.

ΕΛΛΑΣ

Εϋγέ σου, Σταυραετέ μου δοξασμένε. Έλα κι
έσύ, μικρή μου Νοσοκόμα!

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζι με τόν Τσολιᾶ και τó Φαντάρo
βρέθηκα πρώτη στοϋ πολέμου τή φωτιά,
ποτέ μου δέν λογάριασα τó χάρο
για τήν Πατρίδα, τήν Έλλάδα τή γλυκειά.
Πόσες φορές στοϋ πόνου τó κρεβάτι
σάν μάννα κι άδερφή πονετικιά,
πόσες νυχτιές δέν έκλεισα οϋτε μάτι,
σε κάποιο χειρουργείο ή φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εϋγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. Έλα κι έσύ,
καλή μου Έλληνίδα!

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι έγώ στο πανηγύρι του Σαράντα
έδούλεψα, δέν έμεινα στήν μπάντα,
κουβάλαγα στήν πλάτη ταχτικά
έκει στήν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τῆ Φανέλλα
Πῆρα τουφέκι πλάι στοῦ Τσολιᾶ τῆ φουστανέλλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΣ

Εὔγε, καλή μου Ἑλληνίδα! Ἔλα, καλό μου Σω-
φεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴ γλυκειὰ μας μάννα,
ἐφόρτωνα ὅσο μποροῦσε νὰ σηκῶνῃ
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμάννα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεῖ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τῆ γραμμῆ,
ἄρπαζα τὰνκς καὶ τὸν ἐχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ πίστι, γιὰ τιμῆ.

ΕΛΛΑΣ

Εὔγε καὶ σύ, καλό μου Σωφεράκι. Εὔγε σὲ ὁ-
λους σας. Εὔγε καὶ στὸν ἐνδοξο Ἑλληνικὸ λαό,
ποῦ μὲ τὴν ὀλόψυχη συνδρομῆ του ἐκερδίσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι:

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτέ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγοῦδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγουν.)

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Ἄθῆνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

Ἡ Ἄθῆνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ ἡμέρα, πού ἔτυχε νά μιλοῦν στοῦ μάθημα γιά τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἄθῆνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἄθῆνα μας.

— Καμμιά πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε πού ἡ Ἀθῆνα ἦτο ἀκόμη ἓνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα πού ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπεφάσισαν νά γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἐξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἱστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστασία τους.

Ὅλοι οἱ θεοὶ, χωρὶς ἐξαιρέσει, ἤθελαν νά προστατεύσουν τὸν ὁμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ' ὄλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

Ὁ Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νά διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὠρίσεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, πού θὰ χάριση στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ στὴν προστασία του.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστὰ στὸ βασιλιᾶ Κέκροπα καὶ σ' ὄλους τοὺς θεοὺς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβηκαν ἀπ' τὸν Ὀλυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἄρεσε ὅμως τὸ δῶρο αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἕνα ὠραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

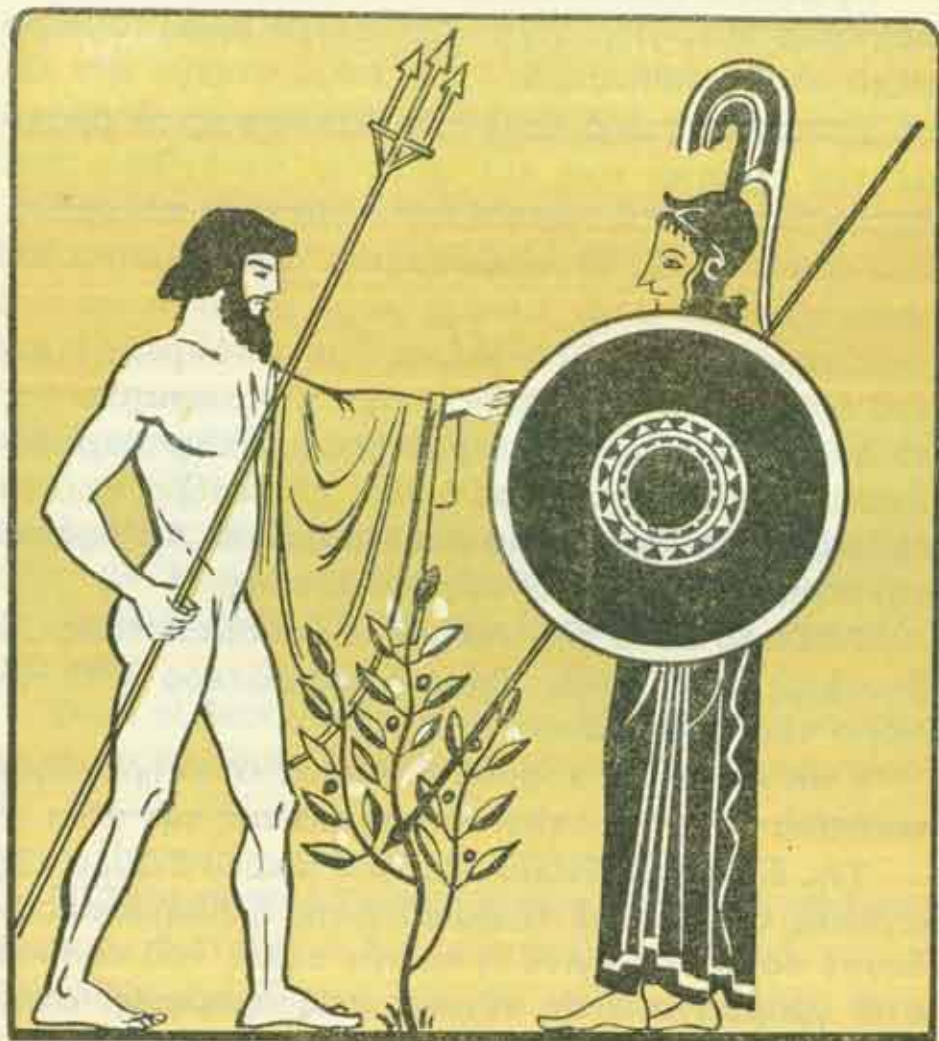
Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι τῆς τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο, ποὺ θὰ ἐχάριζε τροφή καὶ ὑγεία στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

Ἔτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικήτρια κι ἐπῆρε στὴν προστασία τῆς τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δείγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιά ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιά τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιᾶ Κέκροπα. Ἦτο ἀλήθεια μιὰ ὑπέροχη σκηνὴ ποὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα τῶν τὰ παιδιά.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἐξύπνησαν πολὺ πρῶτῃ.

Τοὺς ἐφάνηκε σάν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σάν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ καθὼς ἐξύπνησαν, ἀκούσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχὴ, ποὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σάν νὰ τοὺς ἐφώναζε:

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ ἰδῆτε!

Ὁ Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. Ἐτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. Ἄ, τί ἐγίνετο ἔξω! Ἀπὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. Ἀστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. Ὁ κύρ-Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλλα, ποὺ ἔσταζε γῦρο-γῦρο νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὄλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψη ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἐπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξη πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίση τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθάριση τὸν ἀέρα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνη καὶ τοὺς καπνοὺς. Θὰ γεμίση καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸ νερό.

Νά, ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα!

— Καλημέρα, Ἐλενίτσα, καλημέρα ἐξαδελφούλα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρὸς;

Ἡ Ἐλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲ ἓνα γνωστὸ ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλὴ, ψιλὴ βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιά της στάλα
κι ἓνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσ' στοῦ ζευγᾶ τὸ σπίτι
λαμποκοπᾷ τὸ τζάκι.
Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελᾷ ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιά σκαλίζει.
Καὶ δός του πιά ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σάν νά τοῦ λέη, κτυπῶντας
σιγὰ στό παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίση
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στίλιος Σπυριάντος

— Εἶσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ;

— Νά, τὴν ὀμπρέλλα μου περιμένω νά μοῦ δώση
ἡ μητέρα μου.

— Καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα του τὸν ἐβοήθησε νά περάση τὴ σάκ-
κα του στοὺς ὤμους καὶ τὸν ἐβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἄνοιξε τὴν ὀμπρέλλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στό δεξί του χέρι.

Ἦλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα
της καὶ τὰ δύο ἐξαδελφάκια, περπατῶντας προσε-
κτικὰ ὅσο ἤμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τις πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς ὀργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στους κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

Ἔχει ἐτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, πού θὰ σπείρη τὸ φθινόπωρο. Ἔβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα, γιὰ νὰ καθαρισθῆ ἀπὸ τις ἀσθένειες.

Στις μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδή μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ὄνια, πού κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

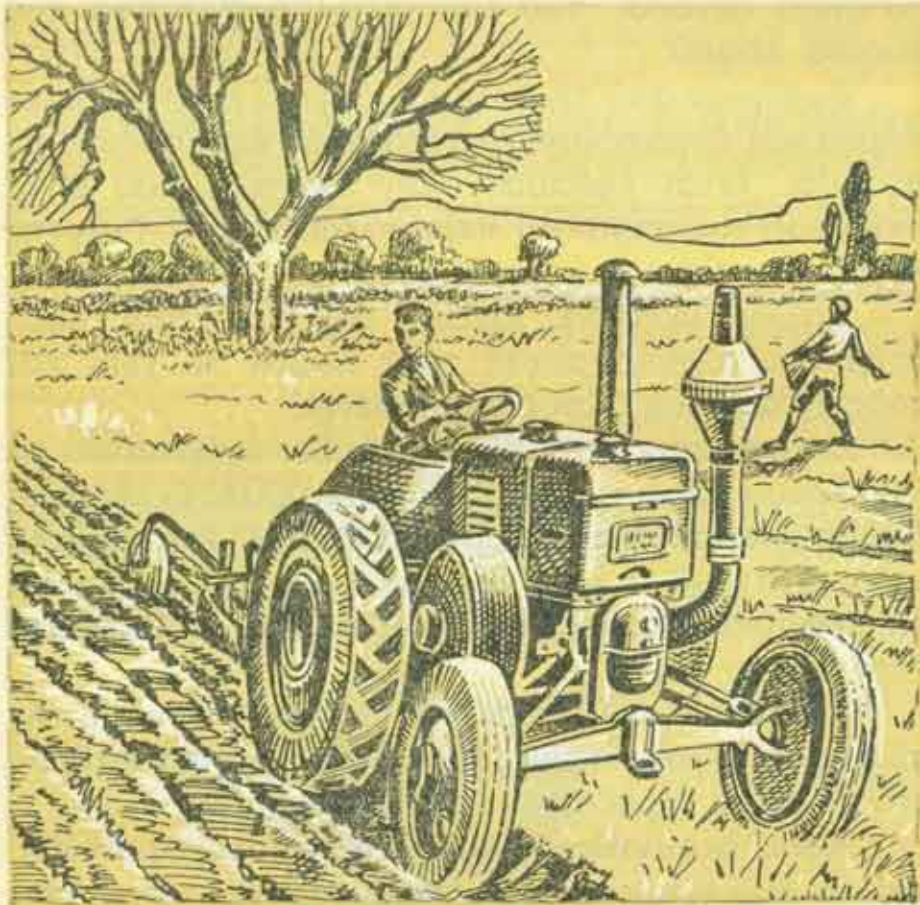
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, πού ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτική του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρήθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καὶ, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλείά του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῆ.

Τὰ παιδιὰ του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἡ γυναῖκά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχὴ των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσῆς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ νὰ τὸν δροσίση μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς τῶν ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελλωτὴ σιδηρόπορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ὠραία δενδροστοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἦλθε γελαστός νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε, τοὺς ἐφώναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἐχαιρέτισε ὄλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἐχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω τῶν. Στις πορτοκαλλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἐχαϊδεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἀφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθηκαν τὰ δυὸ ἐξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ἐλᾶτε, ἄς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

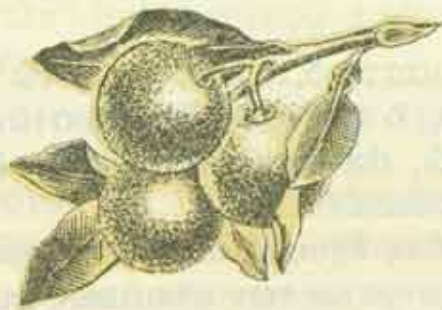
Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οἱ πορτοκαλλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ-Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμᾶτα χυμό.

Ἔκοψε ἕναν κλώνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἐμοσχοβολοῦσαν τὰ γυαλιστερά πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμᾶτες ἀφρᾶτα μανδαρινία. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρά δίπλα στὶς πορτοκαλλιές σὰν καλές ἐξαδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλώνοι ἀπὸ πάνω ἐκινουῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά των λογάκια. Ἔτσι, θαυμάζοντας τὰ δένδρα, ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Ὁ στάβλος ἦτο ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦσαν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

Ὅλος ὁ στάβλος ἐλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ὑπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχινιά. Τὰ ζῶα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἶναι τὰ ζῶα, κύρ-Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ-βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἔχω ἓνα βόϊδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἓνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ἓνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὐχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε:

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα των φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

Ἄφοῦ εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὄλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ ἦτο ἡ μεγάλη καρυδιά καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ ἠθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε :

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἄνεβῆτε καὶ οἱ δυὸ καὶ πιασθῆτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφικτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας!

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιὲς καὶ ὕστερα δυνατώτερες.

— Τί ωραία ποῦ εἶναι! ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ.

— Ἐλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιά, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατή, ἐφώναξε ἡ Ἐλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— Ὠπ, ὦπ! Ὠς τὰ κλαδιὰ ψηλά. Ὠπ! σὰν πουλιὰ πετᾶμε. Ὠπ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ὁ κύρ - Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα - Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. Ὅλα ἐδῶ στὸ περιβόλι σου εἶναι ωραία, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὄλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλᾶτε τώρα, ἐλᾶτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας. Εἶναι πιά ἀργά καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύση.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιά καὶ ὅλοι ἐτοιμάσθηκαν νὰ φύγουν.

Ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικά πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί των. Τὸν εὐχαρίστησαν ὅλοι γιὰ τὶς ὠραίες ὄρες, ποὺ ἐπέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἔρχονται συχνά.

Ἔδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτησαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιά σ' ὄλο τὸ δρόμο ἐτραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν τὸ βράδυ στὴ γαλιά καὶ στὸν παπποῦ!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ἡ καμπάνα κτυπᾷ Ἐσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στὴ στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εὐχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εὔρουν τὸ δείπνο, τὴν ξεκούρασι.

Ὁ κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾷ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμμιὰ πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήση αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωτὶ, μὲ τὸ πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφὸ του ὀργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τὶς Κυριακές, ὅταν εἶναι καλὸς καιρὸς, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιά φορά καὶ πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπη τὴ γῆ, ποὺ ὠργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνη καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρὰ. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

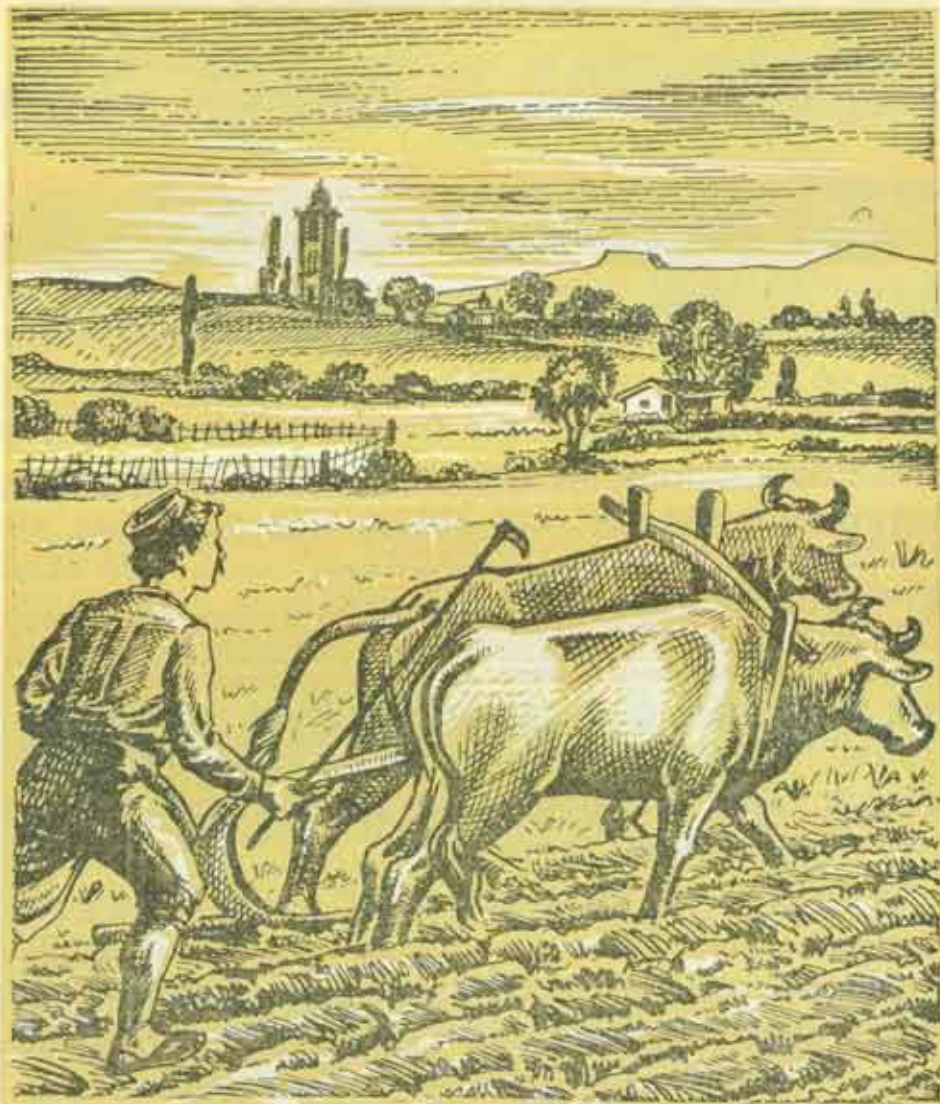
— Νὰ δουλεύης καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὄρεξι, τοῦ λέγει. "Ὅταν τελειώσης τὸ Δημοτικὸ, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύη, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας καὶ τὸ Χωριό μας καὶ ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς, καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι
ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.
Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὅλη τὴν ἱστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αὐγὴ τὰ βόϊδια τους κεντροῦν
καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν.
Μὲ τίς φωνές σου σταματᾶ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ
καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖό.

Ὁ δουλευτῆς τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατᾶ
καὶ τὸ σταυρὸ του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾶ.
Ἐσὺ ἴσαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
πού τις μικρὲς λαχτάρες του τις λές στὸν οὐρανό.

Μιά ημέρα οί μαθηταί άκουσαν μέ προσοχή δσα είχε γράψει γιά τό πέσιμο τών φύλλων από τά δένδρα μιá ομάδα παιδιών.

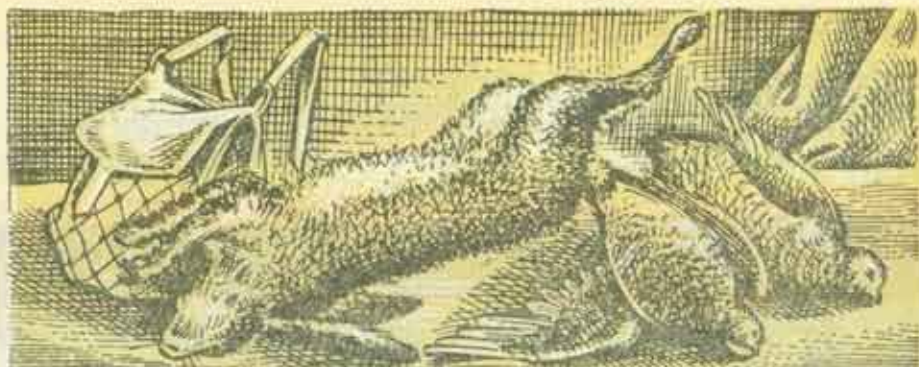
«Από ήμέρες παρατηρούμε, έγγραφαν, τό πέσιμο τών φύλλων. Σε κάθε φύσημα του άνέμου πολλά φύλλα ξεκολλοϋν, στριφογυρίζουν έλαφρά γϋρο από τό δένδρο, σαν να θέλουν να του δώσουν τον λευτεταίο χαιρετισμό. Καί ύστερα πέφτουν στη γη.

»Έδοκιμάσαμε να ξεκολλήσωμε φύλλα, που ήσαν άκόμη πράσινα, και φύλλα, που ήσαν όλο κίτρινα. Τά πράσινα ήσαν άκόμη κολλημένα στο κλαδί. Τά κίτρινα έξεκόλλησαν μέ τό πρώτο άγγιγμα.

»Παρατηρήσαμε, πώς τό κιτρίνισμα αρχίζει από τις άκρες τών φύλλων και προχωρεί προς τό κοτσάνι. Ο δάσκαλος μās είπε, πώς τά φύλλα ξεραίνονται, γιά ν' άφήσουν όλες τις ζωντανές ούσιες στο δένδρο. "Υστερα πέφτουν.

»Τά ξερά φύλλα, πεσμένα στο χώμα, άλλα ήσαν τρύπια, μαυρισμένα και μισοσαπισμένα και άλλα έτρίβοντο εύκολα. Ο δάσκαλος μās είπε, πώς στο χώμα είναι άπειρα μικρά ζωϋφια, που ή δουλειά τους είναι από τά πεσμένα φύλλα να φτειάνουν λίπασμα, που τρέφει τά δένδρα τό χειμώνα.

»Είναι όμορφη ή ιστορία τών φύλλων! φυτρώνουν και μεγαλώνουν, γιά να τρέφουν τό δένδρο. Κι όταν ξεραίνονται, γίνονται λίπασμα και τρέφουν πάλι τό δένδρο, γιά να μπορη την άνοιξη ν' άνθίση ξανά και να πρασινίση».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι η εποχή του κυνηγιού. Συχνά άντηχούν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. Ο κύρ-Δημήτρης μ' άλλους χωριανούς, που αγαπούν το κυνήγι, φεύγουν από τα ξημερώματα με τα τουφέκια τους και με μια καλή προμήθεια από φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα και το σκύλλο, τη Σπίθα. Η Σπίθα έχει όσφρησι εξαιρετική και ξεύρει να εύρσκη τ' άγρίμια, να τα κυνηγᾶ, να τα πιάνη, δίχως να τούς κάνη κακό, και να τα φέρνη στο άφεντικό της.

Πολλές φορές οί κυνηγοί γυρίζουν με το βασιλέμμα του ήλιου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στη σακκούλα τους κανένα λαγό, παχουλά όρτύκια ή καμμιά πέρδικα.

Κάποτε το βράδυ, όλη η συντροφιά έρχεται στο σπίτι της Έλενίτσας και τότε γίνεται μεγάλη συζήτησι για έπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, για δύσκολα κυνήγια. Είναι να γελᾶ κανείς με τις

άστείες περιπέτειες, πού διηγούνται, καί μέ μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλοῦν ἐπίσης γιά τήν παλληκαριά τῶν σκυλιῶν καί πρό πάντων τῆς Σπίθας, πού ὅλοι τήν

εὐρίσκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλλί ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ Κωστάκης ἀκούει μέ προσοχή ὅλες τίς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡ Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καί πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαϊδεύει τὰ δυστυχησμένα πουλιά, πού τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρῃ ἢ μητέρα τῆς νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιὰ ὅμως ἱστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωση στὰ παιδιά.

“Ένα πρωί, ένας κυνηγός έπήγαινε στο δάσος για κυνήγι, μαζί με το σκύλλο του. Ο σκύλλος έτρεχε εμπρός. Ξαφνικά άρχισε να περπατῆ με μεγάλη προσοχή, έχοντας το λαιμό του τεντωμένο. “Έτσι περπατούν οι σκύλλοι, όταν μυρίζονται κυνήγι.

“Ο κυνηγός έκοίταξε πέρα κατά τὰ δένδρα και, νομίζοντας πως ἦτο καμμιὰ πέρδικα, έβαλε το χέρι του στο τουφέκι. “Αλλ’ άμέσως έσταμάτησε. Τι ἦτο; “Ένας μικρούλης σπουργίτης, που είχε πέσει από τῆ φωλιά του. Το ράμφος του ἦτο άκόμη κίτρινο και μόλις έστέκετο στα πόδια του. Έκουνοῦσε τις φτεροῦγες και δέν ἠμποροῦσε να πετάξει.

“Ο σκύλλος ἦτο έτοιμος να του ριχθῆ, όταν από το κοντινό δένδρο ένας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σαν πέτρα άκριβῶς μπροστά στο στόμα του σκύλλου. “Ἦτο ο πατέρας του μικροῦ σπουργίτη και ἠθελε να υπερασπίσει τῆ ζωή του παιδιοῦ του. Είχε άνασηκωμένα τα φτερά κι έβγαζε άπελπισμένες φωνές.

“Ο σκύλλος είχε το στόμα άνοικτό κι έδειχνε τα δόντια του. Δυο φορές ο πατέρας σπουργίτης έπήδησε επάνω στο πρόσωπο του σκύλλου. Και ο σκύλλος, ξαφνιασμένος από το θάρρος του μικροῦ πουλιου, έσταμάτησε. “Οπισθοχώρησε λιγάκι, έγαύγισε δυο-τρεις φορές κι έκοίταξε με άπορία τον κυνηγό.

— Κι ο κυνηγός τί έκαμε; έρώτησε άνυπόμονα ἠ Έλενίτσα.

— Έχε λίγη ύπομονή, είπε ό παππούς. Ό κυνηγός δέν ήτο σκληρός. Έθαύμασε κι αυτός τó θάρρος του σπουργίτη και τήν αγάπη του για τó παιδί του κι άμέσως έφώναξε πίσω τó σκύλλο του. Έσκυψε έπειτα, έπήρε άπαλά τó πουλάκι στά χέρια του και τó έκρυψε μέσα σ' ένα βάτο.

— Άχ! είπε ή Έλενίτσα. Πόσο εύχαριστήθηκα, πού αυτός ό κυνηγός είχε καλή καρδιά! Φαντάζομαι, πώς ό πατέρας θά του έφερνε εκεί φαγητό, ώσπου νά δυναμώσουν οι φτεροϋγές του.

— Κι έγώ έτσι λέγω, έπρόσθεσε ό παππούς. Γιατι ύστερα άπό τέτοιο θάρρος, θά 'πρεπε νά ιδή τó σπουργιτάκι του νά ζή και νά πετᾶ στά δένδρα, μαζί μέ τ' άλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ή Μιμή είναι ή κομψή και χαριτωμένη γάτα του σπιτιού. Έχει μεγάλη εύκινησία και έπιδεξιότητα νά σκαρφαλώνη στά δένδρα.

Τή Σπίθα στην αρχή πολύ τήν έφοβόταν, γιατί τήν έκυνηγοϋσε. Ή Μιμή εύρισκε τή σωτηρία της στά δένδρα. Μά όταν δέν έπρολάβαινε νά φύγη, έκαμπούριαζε τή ράχι της, άγρίευε τά μάτια της και έπερίμενε τήν κατάλληλη στιγμή νά ριχθῆ στο σκύλλο.

Άπό τόν Αύγουστο ή Μιμή έγινε μητέρα τριών χαριτωμένων μικρών. Τά ειχε γεννήσει στον άχυρωνα, σέ μιá σκοτεινή γωνιά, πού τήν άνακάλυψε ή Έλενίτσα και έπήγαινε συχνά νά τήν βλέπη. Και

νά τί ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στίς πρῶτες σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου της :

«Μόλις τὰ μικρά χορτάσουν γάλα, πέφτουν μέ τὸ πλάι σέ ὕπνο βαθύ. Ἡ Μιμὴ ἀγρυπνᾷ κοντά τους μέ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλή μαννούλα τὰ πλένει καί μέ τὴν τραχειά της γλῶσσα βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους.

»Κάποια ἡμέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἤθελε νὰ καθίση νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καί τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέση πιά νὰ τῆς φύγῃ! Ἄρχισε τότε τὸ πλύσιμο στή ράχι. Ὑστερα ἡ Μιμὴ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἄσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμή τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν».

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε :

«Τὰ μικρά τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμὴ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ἰδῶ. Καί τὰ τρία, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καί ἔφυγα. Σέ λίγο ἄκουσα ἓνα παράξενο κλάμα. Τρέχω πίσω καί βλέπω τὴ Μιμὴ νὰ κρατῇ στὸ στόμα της ἓνα γατάκι της, πού εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του».

Σέ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμὴ ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καί πῶς μ' ἓνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

Ἐπειὴ τὸ βιβλίο μὲ τὸ μυστικὸν τὸ ἀνοίγει δὲν εἶναι ἐν ἑξέσει καὶ ἀποκλείεται νὰ τὸ κληρῶσιν οἱ ἀναγνώστες.

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

Με μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψινά μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στη γωνίτσα
τά κατάσπρα της γατάκια.

Τά 'χει κάνει σαν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τά κοιτᾶ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε με τρέλλα
καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά της.
Μιὰ τῆς λύνουν τὴν κορδέλλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν οὐρά της.

•Μικρὸς φωνιές•

Στέλιος Σπαράντας

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Με τις τελευταίες ημέρες του Νοεμβρίου ήσαν πολύ ωραίες οι λιακάδες. Ένα απόγευμα ο Κωστάκης περιπατούσε με το θείο του στο δημόσιο δρόμο του Χωριού. Έρχόταν ένα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικά το άλογο έστάθηκε. Ήτο καταίδρωμένο. Ίσως να είχε κουρασθή με το τόσο βάρος, που έφερε. Ο άμαξᾶς, χωρίς να δώσει καιρό στο άλογο να πάρη ανάσα, έτράβηξε δυνατά το χαλινάρι και του έφώναξε για να ξεκινήση. Του κάκου! Το άλογο δέν έπροχωρούσε.

Χάνει την υπομονή του ο άμαξᾶς κι αρχίζει να κτυπᾷ το άλογο με το μαστίγιο. Το άλογο δέν έκινείτο κι ο άμαξᾶς έξακολουθοῦσε να το κτυπᾷ και να φωνάζη.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; Ἄφησέ το λίγο νὰ ξεκουρασθῆ καὶ θὰ ἰδῆς πῶς θὰ συνεχίση τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτά, πού τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

Ὁ ἀμαξῶς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σάν πειραγμένος.

Ἔστερα ἀπὸ λίγο, πού ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἐξεκίνησε.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξῶς ἔδειξε, πῶς δὲν ἔχει καθόλου, λέγει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. Ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἐξυπνο καὶ πιὸ ἐξυπηρετικό ζῶο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραίνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχή-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἴδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἄργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔζεψε πρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ἔστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ ὁμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. Ὅμως σ' ὄλα τὰ χωριὰ καὶ σὲ πολλές πόλεις ἀκόμη προσφέρει τίς ὑπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπη κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὄρμη, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἑλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἵπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγὼ καὶ στὰ δυό.

Ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἓνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποῦ ἦτο περιεργος νὰ ἰδῆ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποῦ ἔνωει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγά-σιγά συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποῦ ἔνωε τις δυὸ ὄχθες ἑνὸς μικροῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριά γύρω. Γιὰ τὸ νερό. Ἄν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἐζοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι, χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῆ νὰ βρέξῃ; Ἄνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μας. Ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποῦ μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ὁ ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποῦ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο ὅλα αὐτά;

— Και ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— Ἐνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ νερό ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἐκαμε πρῶτα ἓνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὑστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλά στὸ βουνό, ἀπ' ὅπου ἔρχεται τὸ νερό τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερό εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν μ' αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερά τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερό, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὄχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει τὴν περιοχὴ.

— Ἀκουσα τὸν παπποῦ νὰ λέγη, εἶπε ὁ Κωστάκης, πὼς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γῦρο μεγάλες καταστροφές στὰ ζῶα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἦτο τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ δὲν ἐβάσταξε τόσα νερά. Ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γῦρο χωριά ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτιασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζη πιά καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἐφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

— Δέν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμμιὰν ἱστορία, ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παπποῦ. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

Ὁ Κωστάκης ἐπῆρε ἓνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παπποῦ κι ἄρχισε νὰ διαβάζη ἀργά-ἀργά, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνει καὶ ὁ παπποῦς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γυιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἑλένη, τὴν ὀμορφὴ βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ ὄλοι οἱ Ἕλληνες τὸ ἐθεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αὐλίδος, στὸ στενό, ποὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Εὐβοία, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἦσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιᾶς τῶν Μυκηνηῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἑλένης.

Τρομερὸς ὄμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὰς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, για ποιό λόγο οί θεοί τούς έστειλαν αύτή τή φοβερή κακοκαιρία.

— Η θεά Άρτεμις είναι θυμωμένη μαζί μας, άποκρίθηκε ο μάντις. Γιατί ο Άγαμέμνων έχει σκοτώσει στο κυνήγι τὸ ιερό έλάφι της.

— Καί τί θέλει τώρα ή μεγάλη θεά ;

— Η θεά τότε μόνον θά προστάξει νά ήσυχάσουν οί άνεμοι, όταν ο Άγαμέμνων θυσιάση στο βωμό της τήν κόρη του Ίφιγένεια.

Καταλυπημένοι άκουσαν τὰ λόγια αυτά του Κάλχαντος όλοι οί στρατηγοί και οί βασιλιάδες. Καί ο καθέννας έρωτοῦσε τὸν άλλο, πῶς θά μπορούσε ο Άγαμέμνων νά κάμη μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Για τήν πατρίδα, ειπε ο Άγαμέμνων, μόλις τὸ έμαθε, αποφασίζω νά θυσιάσω και τήν άγαπημένη μου κόρη.

Άμέσως ο Άγαμέμνων έστειλε μήνυμα στη γυναϊκά του, τήν Κλυταιμήστρα, στις Μυκῆνες, και τῆς παράγγειλε νά του στείλη τήν Ίφιγένεια για κάποιο μεγάλο σκοπό.

Άνύποπτη ή Κλυταιμήστρα έφαντάσθηκε, πῶς ο Άγαμέμνων θά ήθελε, πριν φύγη για τήν Τροία, νά παντρέψη τήν κόρη τους. Γι' αυτό τήν έπῆρε και τήν οδήγησε ή ίδια στο στρατόπεδο.

Ο Άγαμέμνων στην αρχή δέν έτόλμησε νά φανερώση στη γυναϊκά του τή φοβερή αλήθεια. Άλλά, μη μπορώντας νά κάμη και άλλιῶς, τήν έφάνερωσε στο τέλος και στις δύο.

— Πατέρα, θέλω νά πεθάνω, αν είναι για τὸ καλό τῆς πατρίδος μας, έφώναξε ή κόρη. Εί-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῆ κανεῖς, μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνῃ γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ ἐτράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερίμενε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασιλοπούλα. Σύρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοίξετε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικηταί.

Ὁ μάντις ἔβαλε ἓνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἡρωϊκὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴ νίκη στοὺς Ἀχαιοὺς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἓνα θαῦμα ἐγίνε ἐκείνη τὴ στιγμή! Πρὶν προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἐγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης, στὴ θέσι τῆς εὐρέθηκε μιὰ ἄσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, πού ἤσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῆ. Ἡ θεὰ δὲν ἠθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἓνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ ναὸ τῆς.

Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὄλοι οἱ βασιλιᾶδες καὶ οἱ πολεμισταὶ ἐχάρηκαν πολὺ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ ἐφούσκωσαν τὰ πανιὰ τῶν πλοίων. Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου, βγαίνοντας στ' ἀνοικτὰ, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ἵστερα ἀπὸ δυὸ μηνῶν ἐργασία τοῦ σχολείου, τὰ παιδιά, μπαίνοντας στὴν τάξι, ἀντικρῦζουσι κρεμασμένη στὸν τοῖχο μιὰ καρτέλλα με καλλιγραφικὰ γράμματα.

Εἶναι τοποθετημένη σὲ πλαίσιο ξύλινο ὁμορφοσκαλισμένο καὶ στολισμένο.

Τὰ γράμματα καὶ τὸ σκάλισμα εἶναι τῆς Ἑλενίτσας, πού εἶναι πρώτη στὴν καλλιγραφία καὶ τῆ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλλα αὐτὴ εἶναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, πού πρέπει νὰ τις τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ πού φροντίζουν νὰ τις ἐκτελοῦν.

Νά τί λέγει ὁ Δεκάλογος :

1. Νά κτυπᾶς τή θύρα, πρὶν μπῆς στήν τάξι τήν ὥρα τοῦ μαθήματος, καί νά τήν κλείνης πάντα, χωρίς θόρυβο.

2. Νά μὴν τρέχης μέσα στό σχολεῖο καί νά μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στήν τάξι.

3. Νά εἶσαι πάντα καθαρὸς στό σῶμα καί στά ρούχα. Πρὶν μπῆς στό σχολεῖο, νά καθαρίζης καλά τὰ παπούτσια σου, ἂν εἶναι λασπωμένα. Νά διατηρῆς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίο σου, τήν τάξι σου, τὸ σχολεῖό σου.

4. Νά ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποῦ ἀνήκει στό σχολεῖο, καί νά τὸ προσέχης.

5. Νά μὴν ἀπουσιάζης ἀπὸ τὸ σχολεῖο, χωρίς σοβαρὴ αἰτία, καί νά εἶσαι πάντα στῆ θέσι σου τήν ὥρα τοῦ μαθήματος.

6. Νά ἐτοιμάζης κάθε ἡμέρα ὄλα τὰ μαθήματά σου. Καί ὅταν ἀπουσιάζης, νά τὰ συμπληρώνης.

7. Νά μιλῆς μέ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καί μέ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καί στοὺς μεγαλύτερους σου.

8. Νά μὴ διακόπτῃς ποτέ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νά περιμένῃς νά τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νά ζητᾶς τήν ἄδεια νά μιλήσης.

9. Νά λέγῃς πάντα τήν ἀλήθεια καί νά μὴ κατηγορῆς τοὺς συμμαθητάς σου.

10. Ν' ἀκούς ὅ,τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νά τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καί νά μὴ κρύβῃς ποτέ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἄπο ἡμέρες ὁ δάσκαλος εἶπε στά παιδιά νά γράψουν στά τετράδιά των ὅσες παροιμίες ξεύρουν ἢ μπορούν νά μάθουν γιά τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες.

Τά παιδιά ἔγραψαν στά τετράδιά των πολλές. Νά οἱ σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.
2. Ἄν ἴσως βρέξη ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θά ᾄχης.

2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.

3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη ἔχει ὀκτώ σειρές στ' ἄλωνι.

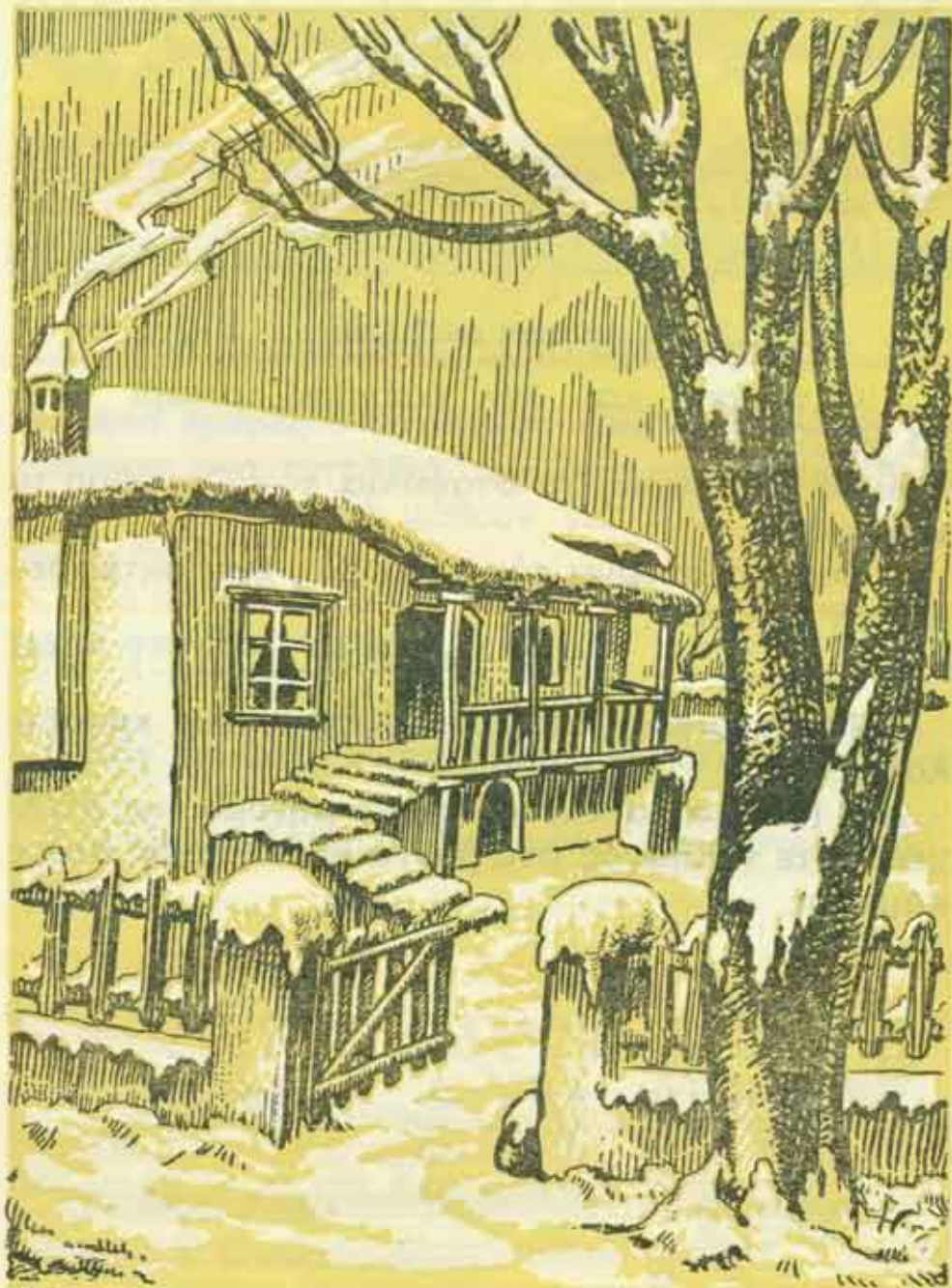
ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.

2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας τὸ μήνυμά της στέλνει: Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνά οὔτε ζευγᾶς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στή γῆ κατάλευκο άπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στή στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τό ξυλιασμένο άπλώνει χέρι
σέ μιá γωνιά
τό γεροντάκι, πού ύποφέρει
άπ' τή χιονιά.

Μά έμείς κλειστά στό σπίτι τώρα
καί στή φωτιά,
όνειρευόμαστε τά δώρα
μέσ' στά κουτιά.

*Άγιε Βασίλη, πού θά φθάσης
καί μās άκούς,
στό πέρασμά σου μην ξεχάσης
καί τούς πτωχούς.

(*Άνέκδοτο)

Στέλιος Σαπράντας

Ὁ χειμῶνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμῶνα τὰ κιτρινισμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ' αὐτιά καὶ τὶς μύτες μας. Ὁ ἀέρας φυσᾷ δυνατὸς καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου-κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θά ξηρανοῦν καὶ θά γίνουν καυσόξυλα.

Ἄλλα θά τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίγια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιά τὶς κρύες ἡμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

Ὁ βοριᾶς φυσᾷ πολὺ συχνὰ καὶ πολλές φορές παγώνει τ' ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ ὅλα γῦρὸ μας γίνονται κάτασπρα.

Ἄς χιονίζη ὅμως καὶ ἄς φυσᾷ ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οἱ ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχά των. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς ἐχάρισαν τὰ ἀθῶα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλλια εἶναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, ποὺ κρατεῖ ὀλίγες ἡμέρες. Οἱ ἡμέρες αὐτὲς λέγονται «Ἄλκυονίδες ἡμέρες».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατί οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται «Ἀλκυονίδες ἡμέρες».

— Ἀλκυών, εἶπε, εἶναι ἓνα πουλί, ποῦ ὁ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχές τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

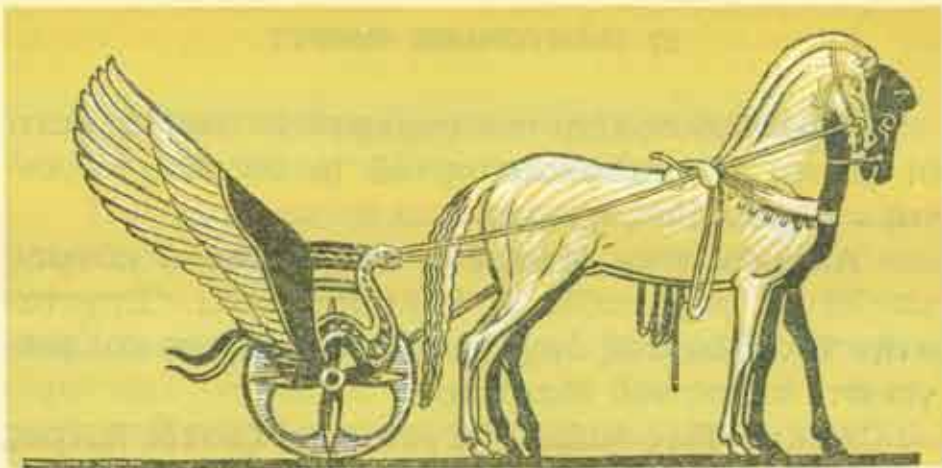
Ἀλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστές ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ποῦ ὁ κόσμος τὶς λέγει «Μέρες τῶν Πουλιῶν», δηλαδή τὶς δίνει τὶς ζεστές αὐτὲς ἡμέρες ὁ καλὸς Θεὸς γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὶς ζεστές αὐτὲς ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο:

Ὁ Αἰόλος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴ μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσεβεία πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾷ τὴν ἀνοιξὶ τὰ αὐγά της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αὐγά της στὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορὰ της καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσει. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἐχάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα δέκα τέσσερες καλὲς ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾷ τὰ αὐγά της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στό σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μέ τὸν ὁποῖο οἱ Ἄρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νά τί ἔμαθαν τὰ παιδιά:

Στά ψηλά καὶ ἀπάτητα βουνά τῆς Σικελίας ἦτο, στά παλιὰ χρόνια, μιὰ ὀμορφη κοιλάδα, πού τὴν ἔλεγαν Ἐννα. Καμμιά κοιλάδα στόν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦσαν οἱ πηγές, πού ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρύα τους νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὀμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνά ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὀμορφη Περσεφόνη, μέ τίς φίλες τῆς, τίς κόρες τοῦ Ὠκεανοῦ, τίς ξακουσμένες Νεράϊδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά τῆς ἓνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, πού σκορποῦσε στόν ἀέρα μιὰ γλυκεῖα μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι εκείνο ἦτο ὁ μυρωδάτος νάρκισσος. Καθὼς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζαλίσει, εὐρῆκε τὴν εὐκαιρία ὁ θεὸς τοῦ Ἄδη, ὁ Πλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στὸ χρυσὸ ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στὸ βασιλείῳ του, ἐνῶ αὐτὴ ἐφώναζε ἀπελπισμένα.

Ἡ Δήμητρα, ἡ μητέρα της, ἀκούσε τὶς ἀπελπισμένες κραυγὲς τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἔπαιρνε καμμιά ἀπάντησι. Ἐρώτησε τὶς Νεράιδες, μὰ κι ἐκεῖνες δὲν ἤξευραν τίποτε.

Ὅταν ἐνύχτωσε, ἀναψε ἡ θεὰ δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἡφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεὰ στὸν Ἥλιο, ποὺ ταξιδεῦει ὀλόκληρο τὸν κόσμον καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει τίποτε. Ἐμαθε ἀπὸ τὸν Ἥλιο, ὅτι ὁ Πλούτων, ὁ βασιλιάς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴν συγκατάθεσι τοῦ Διός.

Ὁ πόνος τῆς μητέρας Δήμητρας εἶναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν Δία, φεύγει ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριὰ ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιά σπαραγμένη ἀπὸ τὸν πόνο φθάνει στὴν Ἐλευσίνα. Ἐκεῖ τὴ φιλοξενεῖ στὸ παλάτι του ὁ βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στὸ ἀνάκτορον, ὅλον τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μιὰ οὐράνια

λάμψι. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴ θεϊκὴ καταγωγή τῆς γριᾶς.

Ὅμως ὁ καημὸς τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη της Περσεφὸνῃ συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφή τῆς κόρης της, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια ἐξηράθησαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαρᾶθησαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἐχάνοντο ἀπὸ τὴν πείνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή, ὁ Ζεὺς διέταξε τὸν Ἑρμῆ νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφὸνῃ στὴ μητέρα της.

Ὁ Πλούτων με λύπη του ἐδέχθηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Διὸς καὶ πρὶν χωρισθῆ ἀπ' τὴν ὁμορφὴ Περσεφὸνῃ, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἐκρέμοντο στὶς ροδιές τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφὸνῃ ἐδοκίμασε τὸ φρούτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνον τέσσερα σπειριά. Ἐπειτα, ἀκολουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἑρμῆ, ἔφθασε στὴ μητέρα της.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δήμητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρὰ. Ἀλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγευμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνᾶῃ κι ἓνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἔτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο με τὸν Πλούτωνα καὶ ὀκτῶ με τὴ μητέρα της. Τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρποφοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες μετὶς παγωνιᾶς καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρείς άγριες έλιές είχαν φυτρώσει έπάνω σ' ένα λόφο. Γύρω τους δέν ησαν άλλα δένδρα. Όταν έφυσούσε δυνατός άνεμος, τά αδύνατα και λεπτά δενδράκια υπέφεραν πολύ. Πολλές φορές έκινδύνευσαν νά ξερριζωθούν και νά στρωθούν στο χώμα.

Μιάν ήμέρα ή πιό μικρή και ή πιό αδύνατη από τις τρεις είπε :

— Άγαπημένες μου αδελφοῦλες, τó μέρος πού φυτρώσαμε είναι πολύ άσχημο. Και καθώς έγώ είμαι τόσο μικρή κι αδύνατη, σήμερα ή αύριο θά μέ ξερριζώση ó άνεμος. Γι' αυτό άς σμειζωμε τά κλαδιά μας, για νά στηρίξη ή μιá την άλλη, και άς γίνωμε και οι τρεις σάν ένα δένδρο.

— Πολύ σωστά, είπαν οι άλλες δυο άγριελιές. "Ας γίνουμε λοιπόν και οι τρεις σαν ένα δένδρο.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα περνώντας ὁ κύρ-Δημήτρης, πού εἶχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε καὶ μάζεψε χῶμα γύρω ἀπὸ τὶς ρίζες των. "Υστερα τὶς ἐμπόλιασε καὶ ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

Ἄπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἄρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιά τους καὶ οἱ τρεῖς, ὥσπου σὲ λίγον καιρὸ, ὁποῖος τὶς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πῶς ἦσαν ἕνα δένδρο.

Τοῦ κακοῦ τώρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οἱ τρεῖς ἀδελφές δὲν φοβοῦνται πιὰ τίποτε. Ἄπλωσαν καὶ τὶς ρίζες τους στὴ γῆ. Καὶ σιγά-σιγά δυνάμωσε καὶ ὁ κορμὸς τους. Μεγάλωσαν καὶ εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἐλιές.

— Εὐλογημένο δένδρο ἡ ἐλιά, μὲ τὸ δυνατό καὶ τραχὺ κορμὸ της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιὰ τὸ βράδυ, πού γύρισε στὸ σπίτι. Ἄνθει τὸ Μάη. Ἄλλὰ ποῖός διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὔτε χρώματα φαντακτερά ἔχουν οὔτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς καὶ μεγαλώνει σιγά-σιγά. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, πού δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητὴ, ὅταν τὸ περιποιητῆται.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τὶς βαρειές πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι, τὴν τόσο ὑγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζὶ μὲ τὸ ψωμί καὶ τὶς φαγώσιμες ἐλιές, ἀποτελοῦν τὴ βᾶσι τῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας.

55. Η ΕΛΙΑ

“Όπου κι αν λάχω κατοικία,
δέν μ’ απολείπουν οι καρποί.
Μ’ έχει ο Θεός εὐλογημένη
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή!

Ἐδῶ στὸν ἥσκιο μου ἀπὸ κάτω
ἦρθε ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῆ!
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.

«Τραγούδια τῆς παιδείας μου»

Κωστῆς Παλαμᾶς

“Όλοι οί λόφοι τῆς περιοχῆς καί πολλοί κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μέ ἐλαιῶνες, πού ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτά εἶναι ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρο χωριῶν. Ἀπ’ αὐτά πολλά ἀνήκουν καί στοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ. Γιατί κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

Ἐκείνος κὺρ-Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καί ἰδρυσε ἕνα Συνεταιρισμό, πού θά καλυτερεύσει τὴ ζωὴ καί τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καί τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κὺρ-Δημήτρη, ἐπειδὴ ἦτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καί ἀγαποῦσε τὸ χωριὸ καί τοὺς χωριανούς του.

Ἐκεῖνος Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἕνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καί παράγγειλε τὰ μηχανήματα, πού θά ἀλέθουν τὸν καρπὸ μέ τὴ δύναμι μιᾶς μεγάλης ἠλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἀλήθεια, πότε θά ῥθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, πού παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας; ἐρώτησε μιὰν ἡμέρα ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἀκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἶδησι ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πὼς πολὺ γρήγορα θά τὰ παραλάβωμε.

— Καί τότε θά ἔχη τὸ χωριὸ μας καί ἠλεκτρικό;

— Ἡ μηχανή, πού θά κινήσει τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θά εἶναι δυνατὴ, γιὰ νὰ δώση ἠλεκτρικὸ καί σ’ ὄλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμός θά φροντίση νά πολεμήση μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυγίτσα, τὸ δάκο, πὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

“Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλές ἀρρώστειες κι ἔχουν πολλοὺς ἐχθροὺς. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τους εἶναι μιὰ μυγίτσα, πὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ' αὐγά της. Τὸ αὐγὸ σκάει ἔπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴ σάρκα τῆς ἐλιάς, ἀνοίγοντας μέσα στοές.” Ὑστερα, κοντὰ στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυγίτσα, πὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. “Ἐτσι, ὥσπου νά μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιάς, μποροῦν νά βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τίς μυγίτσες καὶ νά τὸν καταστρέψουν.

Εὐτυχῶς οἱ γεωπόνοι εὗρηκαν ἓνα φάρμακο, πὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἓνα γλυκὸ ὑγρὸ. Γιατὶ στὴ μυῖγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. Ὅταν τὰ δένδρα ραντισθοῦν μ' αὐτό, οἱ μυγίτσες ψοφοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ, πῶς ἓνα τόσο μικρὸ ζώακι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δυὸ ἐξαδέλφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἐχάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθη τὸ Φῶτη τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, πού ἡ κυρᾶ-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιά της νὰ φύγη, ὁ Φῶτης ἤξευρε κάμποσα ψηφία.

Τῆ νύκτα ἐγύρισε βοριᾶς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα εἶχε συννεφιά καὶ ἔκαμνε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιά ἔβαλαν ἀπὸ ἓνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῆ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὠμους καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, πού ἐσχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

Ὅταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κἀνῆ τόσο κρύο;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῆ, γιὰ νὰ κερδίση χρήματα νὰ ζήσωμε. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῆ, ποίος θὰ μᾶς φέρῃ ψωμί καὶ κρέας; Ποίος θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; Ὁ πατέρας

ὁ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας, κουράζονται καί ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σὰς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι. *Ὅποιος ἐργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλά.* Ὅποιος δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται πτωχός, κουρελῆς καὶ ζητιᾶνος. Οὔτε τὸν ἀγαπᾷ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἐργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνης τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. *Ὅταν θὰ μεγαλώσῃς, τότε θὰ ἐργασθῆς, γιὰ νὰ κερδίσῃς χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῆ, ποῦ θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῆ νὰ ἐργάζεται πιά.

— Καὶ ἐγὼ, θεία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐχαμογέλασε εὐχαριστημένη. *Ὦστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ροῦχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνῃ καὶ νὰ μαντάρῃ τὶς κάλτσες. Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὸ βιβλίο τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

*Ὅταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἄρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε:

— *Ἄν ἦσαν ἐδῶ τὰ παιδιά τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας, θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιά στὸ σπίτι τους;

Ἦ γιαγιά, πού ἐκάθητο σ' ἓνα χαμηλό κάθισμα δίπλα στό τζάκι καί ἐπλεκε τήν κάλτσα της, εἶπε:

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιά τόν πατέρα σου, πού δέν ἠμπορεῖ νά καθίση στό σπίτι μ' αὐτόν τόν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλά, πού ἡ δουλειά τοῦ πατέρα σου δέν εἶναι σάν ἄλλες πιό βαρείες, ὅπως ἡ δουλειά πού ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρά-Γιαννούλας.

— Τί δουλειά ἔκαμνε, γιαγιά;

— Ἦτο ταχυδρόμος. Ἀπό τὸ χωριό ἔφευγε κάθε πρωῖ μέ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικό σάκκο καί τίς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καί ἐπήγαινε στήν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνώντας δάση, ράχες, ρεμματιές. Καί τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τίς ἐφημερίδες καί τὰ νέα, τίς παραγγελίες καί τὰ καινούργια γράμματα, πού τὰ ἐπερίμεναν μέ λαχτάρα ὅσοι εἶχαν ξενιτεμένους.

Ἐκάθητο σ' ἓνα μικρὸ καλυβάκι, στήν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ-Δῆμο καί εἶχε τότε τὴ γυναῖκά του καί δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, πού ἦτο τότε ἐπτὰ χρονῶν, καί τὴ Γιαννούλα, πού ἦτο τότε ὀκτώ χρονῶν. Νά, σάν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅ,τι καιρὸς καί νά ἔκανε, ἡ ἔβρεχε ἡ ἐχιόνιζε ἡ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμο, ὁ κύρ-Δῆμος ἔπρεπε νά πάη τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἦτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριό εἶχε σκεπασθῆ μέ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. Ὅλα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. Ὅλα σάν νά ἐκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἱστορίες καὶ παραμύθια. Που καὶ που ἄνοιγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικὰ ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.

Ἐχιόνιζε, ὄλο ἐχιόνιζε. Πυκνὸ - πυκνὸ, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορά ἐσταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνὸ.

Ὁ κύρ - Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτικὴ του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἓνα μουσαμᾶ, ποὺ ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, ὁ κύρ - Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρά - Δήμαινα ἄρχισε ν' ἀνήσυχῃ. Ἄλλες βραδιές, ποὺ ὁ καιρὸς ἦτο καλὸς, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἢ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζὶ καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλές φορές ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποὺ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἢ τίς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζεψε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἐπῆγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἤρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί :

— Κυρά - Δήμαινα, ἦρθε ὁ κύρ - Δῆμος ;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ βγῇ. Τὸ χιόνι ἦτο ἓνα μέτρο καὶ ὄλο ἔπεφτε νέο.

Ἡ κυρά - Δήμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ὁ νοῦς της ἐπήγαινε στοῦ κακό. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἀνοίγε τὴν πόρτα καὶ ἐβουτοῦσε τὰ μάτια της μέσα στοῦ σκοτάδι, μήπως ἰδῆ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στοῦ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἐπεφτε καὶ ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ὁ ἄνδρας μου δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἤμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δῆμαινα, τῆς ἔλεγαν ὄλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἂν ἐβούλιαξε πουθενά, ἂν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρὰ-Δῆμαινα ἀναστενάζοντας. Ἄχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἄς μὴν ἔχη φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἄς εἶναι καλὰ ὅπου εὔρσκεται!

Καὶ ἐγύρισε στοῦ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἤμποροῦσε. Ἐδῶσε στὰ παιδιὰ καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. Ὑστερα, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἀνοίγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στοῦ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζει καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἰδῆ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει «Δῆμο! Δῆμο!», καμμιὰ ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελλή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῶο, βέβαια κάτι κακό θὰ συνέβηκε στὸν κύρ-Δῆμο.

Ἄμέσως ἐτοιμάσθηκαν καὶ ἐξεκίνησαν πέντε ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί των φτυάρια, φανάρια, ζῶα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν «Δῆμο!, Δῆμο!» καὶ τεντώνουν τ' αὐτιά ν' ἀκούσουν καμμιά φωνή νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρῦο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

Ὅλοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχονται:

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὔρωμε, κάμε τὸ θαῦμά σου!

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά-Δῆμαινα στὸ φτωχικό της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ:

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου!

Καὶ νά, ἐκεῖ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζη καὶ νὰ χώνη τῆ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῶ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρὰ του, ποὺ εὔρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ὁ κύρ-Δῆμος εὔρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

ἀναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔρριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρά-Δήμainera, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές:

— Δῆμο, Δῆμό μου, πωπῶ δυστυχία μου, ἢ κακομοῖρα!

— Ἡσύχασε, κυρά-Δήμainera. Δέν ἔχει τίποτα, θά τοῦ περάσῃ.

Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλές περιποιήσεις κατάρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἐμεινε ὅμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

Ὅταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν λειώσει πιά τὰ χιόνια. Ἄρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-Δῆμος πάντα ἦτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καὶ ποτὲ δέν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὔτε τὸ ψωμί οὔτε τὰ ρούχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κάνῃ καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρά-Γιαννούλα ἢ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατί ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειά ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγῳ στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Έχειμώνιασε για καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και τὸ κρύο κάθε πρωί και κάθε βράδυ είναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοὶ ἐφόρεσαν τὰ βαριά μάλ-
λινά τους φορέματα. Και στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει
ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, πὸ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν
ἀποθηκεύσει.

Ἡ οικογένεια τοῦ κύρ-Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ
ἐνωρίς στὸ σπίτι, πὸ ἔγινε τώρα πιά χειμωνιά-
τικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιά και
τὰ κρεβάτια μὲ χονδρὲς μάλλινες κουβέρτες.
Τις εἶχε ὑφάνει στὸν ἀργαλειὸ ἡ γιαγιά, ὅταν
ἦτο νέα.

Τί γλυκειὰ πὸ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση
ὄρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειὲς μέσα στὸ
σπίτι!

Ἡ γιαγιά πότε ξάινει μαλλι και πότε γνέθει
μὲ τὴ ρόκα της. Ἡ Ἐλενίτσα βοηθάει κι αὐτή,
ὅταν τελειώση τὰ μαθήματά της. Περνᾷ στὰ μα-
σούρια τὸ κλωσμένο μαλλι μὲ τὴν ἀνέμη και τὸ

κάνει νήμα. Έχει αναλάβει νά πλέξη κάλτσες και φανέλλες για τούς στρατιώτες, πού φυλάγουν άγρυπνοι τὰ σύνορά μας και με τὸ κρύο ὑποφέρουν.

Ὁ Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παπποῦ, πού τὸν μαθαίνει νά πλέκη καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ και ὑφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα και σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ὁ πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, πού δὲν ἔχει πολλές δουλειές ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῶα. Ὅταν δὲν ἔχη ἐργασία στὸ Συνεταιρισμὸ, κάνει συντροφιά στὰ παιδιά.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ο Κωστάκης, ο δάσκαλος ευχαριστήθηκε πολύ με τὸ άχυρένιο καλάθι, πὸν τοῦ έπήγα τελειωμένο. «Γειά στα χέρια σου!» μου εἶπε. Τ'άλλα τὰ παιδιά άκόμα παιδεύονται με τόν πάτο τοῦ καλάθιου.

— Είναι άλήθεια, Κωστάκη, πώς μου μοιάζεις σ' αυτό. Έχεις κάποια έπιδεξιότητα στα χέρια και θά μπορούς γρήγορα νά φτειάνης πολύ ωραία πράγματα, όπως έφτειανα κι εγώ μιά φορά. Τις ψάθινες καρέκλες, πὸν έχομε στή σάλα, εγώ τις έχω φτειάσει. Και θά σου εἰπῶ πώς άρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιό μικρός από σένα, έγουρίζαμε ένα βράδυ ή μάννα μου, ο αδελφός μου και εγώ από τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιά γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιά ἦσαν και κλαδιά λυγαριᾶς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἕνα γέρο και μᾶς ἐρώτησε :

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιά;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάννα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε και χρυσάφι. Μ' αὐτὰ τὰ κλαδιά — κι ἔδειξε τὴ λυγαριά — και μὲ ἄχυρο, μποροῦν νὰ βγάξουν χρυσάφι τὰ παιδιὰ σου.

— Χρυσάφι! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Και πῶς;

— Νά. Θᾶρχωνται σέ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτειάνουν μ' αὐτὰ καλάθια.

Σὰν εἶδε ἡ μάννα μου, πῶς δὲν ἀστεειεύοταν ὁ γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σπίτι του, πού ἦτο ἕνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχίσαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογιῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα τὰ ἐφτειάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγά-σιγά τὰ καλύτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ γῦρο χωριά και στὸ Κεφαλοχώρι, έγουρίζαμε φέροντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

Ἀρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθήκαμε ἐμεῖς, μὰ ἦτο πολὺ γέρος και πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, πού ἄκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου, πού δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριά και τ' ἄχυρο χρυσάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἄπο τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, πού ἀνοιξα μὲ τις οἰκονομίες μου ἓνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἐζούσαμε πολὺ καλά. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδελφία, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἐγὼ ἀναγκάσθηκα, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθῶ στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, πού ἐκέρδισα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἐμεγάλωσα τὴν πατρικὴ μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκείνα ἀδελφία εὐρίσκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἔχουν ἓνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Ὅταν κάποτε ἐπῆγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέ-
ρασα νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

—“Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, είπε ὁ δάσκαλος στὸ Νίκο, ἓνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη.

Ὁ Νίκος κατακοκκίνισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κι ἐψιθύρισε :

—“Ἐκρύωνα, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωτὶ.

Ὁ Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. Ἀλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωτὶ, ὥσπου νὰ τὸν σηκώση, γιὰ νὰ ἐτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ἄν συνεχίσης ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θὰ γίνης; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχης θάρρος, νὰ νικᾷς τὸ κρῦο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ὁ δάσκαλος ἐσυνέχισε :

—“Ὅταν, παιδιά, σᾶς πιάνη ὀκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἓνα παιδί, ὄχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μούτσος σ' ἓνα μεγάλο πλοῖο, γιατί εἶναι ὀρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψη, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωτὶ. Ὁ ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὀρφανὸ εἶναι ὑποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενὸ του κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβᾶ καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατὰστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοῖο, ὥσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρά σχοινιά τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψη τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

*Ἐνα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἐδέθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύση τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέση.

Ἡ θάλασσα τὶς περισσότερες φορές εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοῖο ψηλὰ κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βασιλιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ πανιά.

*Ὅταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψη καμμιὰ φορά τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρῦο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρὸ του τὸν περνᾷ.

Ὁ βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά!

Στὴ δουλειὰ πρωῖ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ' στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῆ
τῆς μαννούλας του ἢ λαχτάρα,
τῆς μαννούλας του ἢ εὐχή.

Ἐφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἐτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαινοέρχονται στὸ φούρνο. Ὅλη ἡ γειτονιά στὸ πόδι!

Ὁ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

Αὔριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνῃ στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἐορτὴ. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γῦρο-γῦρο καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο. Ἐχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ὠραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

Ὅσα παιδιὰ ἤμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπαράδες των καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μανδηλάκια, ἓνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἓνα κτένι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἐβγήκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Εἶναι χωρισμένα σὲ δυὸ ομάδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν ομάδα τῶν ἀγοριῶν εἶναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν ομάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

Ὅσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν' ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχὰ καὶ ὀρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμὴ. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Ἀκολουθεῖ ἓνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φουσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οι νοικοκυραίοι άνοιγουν πρόθυμα, γιατί ξεύρουν
για ποιό σκοπό τά παιδιά τραγουδοῦν τά κάλαντα.

Τά παιδιά τραγουδοῦν, ένῳ οί φυσαρμόνικες
καί τά τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

Καλήν ήμέραν, άρχοντες,
άν είναι όρισμός σας,
Χριστοῦ τήν θείαν γέννησιν
νά 'πῶ στ' άρχοντικό σας.

Χριστός γεννάται σήμεραν
έν Βηθλεέμ τῇ πόλει,
οί ούρανοι άγάλλονται,
χαίρετ' ή φύσις όλη.

Έν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
έν φάτνη τῶν άλόγων,
ό Βασιλεὺς τῶν ούρανῶν,
ό Ποιητής τῶν όλων.

Οί νοικοκυραίοι ρίχνουν στό κουτί χρήματα,
ένῳ τά παιδιά συνεχίζουn :

Σ' αυτό τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νά μή ραγίση
κι ό νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νά ζήση.

Τά παιδιά ποτέ δέν είπαν τά κάλαντα μέ πε-
ρισσότερη χαρά και ύπερηφάνεια άπό τώρα, πού
έκαμαν τὸ χρέος των στά σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας και τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. Ὄταν ἐγέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα!

Ἄμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἑσπέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὄρισμός σας...

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβὲ τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολουῖσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιο πολὺ ἄστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατὰκια, πού ἦσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

Ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὁμορφα χρώματά των! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἓνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

Ὄταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιὰ τῆς ἕκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων :

Ἡ παρθένος σήμερον...

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐπειτα ἓνα παιδί ντυμένο Ἄϊ-Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζη τὰ δῶρα, ἐνῶ τὰ παιδιὰ ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ Ἄϊ-Βασίλη. Ἐδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. Ἐπειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἓνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε :

— Ἐμπρός, παιδιὰ, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

Ἄ, τί ἔγινε τότε! Ἐσφύριζαν μὲ τίς σφυρίχτρες, ἐφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγώντας τὰ μπαλόνια. Ὅλοι ἐγελοῦσαν καὶ ἐχαίροντο.

Ἐπειτα ὁ Ἄϊ-Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

Ὅταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρὰ των. Ἐλεγαν εὐχαριστημένα :

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιά νυκτώσει. Ὁ Διευθυντῆς εἶπε :

— Αὔριο, παιδιὰ, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὥραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτῆ.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

Ἡ σκηνὴ παριστᾷ στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψη. Ἐμπρὸς εἶναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαιθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἓνα φόρεμα μακρὺ, μὲ ἓνα κορδόνι ζωσμένοι (εἶναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τῆ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἶναι τὰ φῶτὰ τῆς ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὁμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

(Μιά ἀστραπή τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὄρθιοι. Μιά φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ, τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βόσκοι κοιτάζονται μεταξύ των σασιτισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σάν νὰ ἦλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξετε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐστάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῶ οἱ βόσκοι μπαίνουν μὲ φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέλων νὰ ψάλλη).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.
Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.
Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲ δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανὸ).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μὴν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ θὰ εἶναι τὸ μέρος, ποῦ θὰ ζητήσωμε τὸν ἀγνωστο βασιλιᾶ.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῆ ἕνας βασιλιᾶς;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἐγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώση τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.

(Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμωδία ἀγγέλων:)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκοῦτε ;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐλᾶτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ πᾶμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται νὰ ψάλλη).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκοὺς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σασιτισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν, πὼς θὰ

γεννηθῆ στον κόσμο ὁ Θεός, Σωτῆρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεός τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἐχαμογέλασε τὸ πανόμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποῦ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστι σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεέμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποῦ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὅχι! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στό νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μῆγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ:)

Δόξα στὸν Ἄναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνετε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χεῖλη ἄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὐλοὺς, μὲ τὰ βιολιά,
ὕμνους νὰ ψάλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Είδα χθές βράδυ στ' όνειρό μου
τò νεογέννητο Χριστό.
Τά βόδια έπάνω του έφυσούσαν
όλα τò χνώτό τους ζεστό.

Τò μέτωπό του ήτο σάν ήλιος
καί μέσα ή φάτνη ή φτωχική
άστραφτε πιό καλά από μέρα
μέ κάποια λάμψη μαγική.

Βοσκοί πολλοί καί βοσκοπούλες
τòν προσκυνούσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι άγγελοι έστεκόνταν
κι έψαλλαν γυρό του «Ώσαννά».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στήν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νά εἶναι διοικητής τῆς Καππαδοκίας ἕνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακός, σκληρὸς καὶ φιλοχρημάτων ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸ εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, πού θά ἔκανε τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στήν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸ Μέγαν Βασίλειο καὶ τοῦ ἐζήτησαν τὴ συνδρομὴ του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θά τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σὰς συμβουλεύω νά μοῦ δώσῃ ὁ καθένας σας ὅ,τι πολὺτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θά τὸν ὑποδεχθοῦμε, θά τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νά σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἤμποροῦσαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἄρκετὸ χρυσάφι.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ὁμῶς ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ὁ κακὸς διοικητής, εἴτε γιατί ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησι τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιατί ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζί του τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακὴ, πού μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ,τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριά μου ἔδωσε.

Ἄλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προσέφερε ὁ καθένας;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτιασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε ἀπὸ ἓνα χρυσαφικὸ. Ὅσα ἐπερίσσευσαν διέταξε καὶ τὰ ἐμοίρασαν στοὺς πτωχοὺς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, δηλαδή τὴν Κυριακὴ, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίττα, εὗρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειο τῆς ἐορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι η ημέρα, πού επιθεωρούν και καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρωί-πρωί ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζη.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, ὅσο νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ σχολείου, νὰ σέ βοηθήσω καὶ ἐγώ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της· πάρε τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καὶ ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζει μὲ ἓνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ μεταξύ ἦλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέτσι ἦτο σὰν ἓνα ὠραῖο μικρὸ σπιτάκι κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γύρο-γύρο εἶχε τὴν ἀυλίτσα του, εὐρύχωρη, κλεισμένη μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἔξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια τοῦ κῆπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γύρο-γύρο σὲ ραφάκια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κουρνιαάζουν. Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμᾶτα ἄχυρο, ὅπου πηγαίνουν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

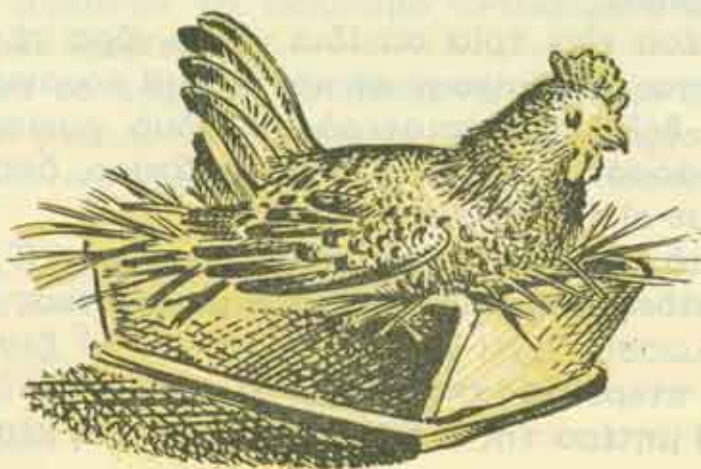
Στὸ ἓνα ἀπ' αὐτά, εἶναι τώρα κοντὰ τρεῖς ἐβδομάδες, πού ἔχει καθίσει ἡ μαύρη τους κόττα καὶ κλωσσᾷ. Ἐχει δώδεκα αὐγὰ καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τίς πτεροῦγές της.

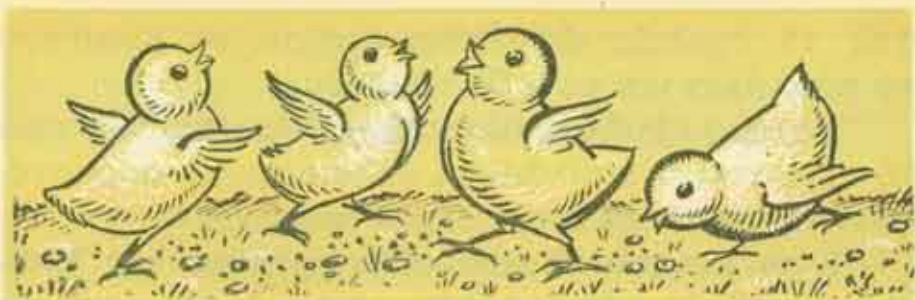
Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶχε μπη μέσα στὸ

κοττέτσι και τὸ εἶχε πιά σκουπίσει και συγυρίσει. Εἶχε καθαρῖσει καλὰ τὰ σανίδια και εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἐπειτα ἐβούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἄσβέστη, πού εἶχε ἀπὸ πρὶν ἐτοιμάσει, και ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες και τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὕστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ και ἔξω στὴν αὐλὴ του τὴν ἄμμο, πού ἔφερε ἡ Ἐλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο - ἄσπρο και θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες θαρρεῖς και ἔνοιωθαν, πὼς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι καθαρὸ και ὠραῖο, και ἔκαμναν γῦρο βόλτες, καμαρωτὲς και εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα πτερὰ τῆς οὐράς του και τὴν κόκκινη κορῶνα τοῦ λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφή τοῦ κοττετσιοῦ και ἐφώναξε:

— Κικιρίκου ου ου! σὰν νὰ ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του.

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά έμπήκαν μέσα και έπλησίασαν τήν κλωσσα στή φωλιά της. Σάν έπήγαν όμως πολύ κοντά της, ή κλωσσα έβγαλε μιὰ δυνατή φωνή, σάν νά έφοβέριζε.

— Δέν θέλει νά τήν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νά φύγωμε, είπε ή Έλενίτσα.

— Έγώ θέλω νά ιδώ, άν έβγήκαν τὰ πουλάκια, είπε ό Κωστάκης.

*Απλωσε τò χέρι του, μᾶ τήν ίδια στιγμή έβγαλε δυνατή φωνή:

— *Αχ! μητέρα μου!

— Τί έπάθατε; έφώναξε ή μητέρα τής Έλενίτσας, πού είχε πάει νά φέρη νερό, για νά γεμίση τὰ δοχεία, πού πίνουν οι κόττες, και έγύριζε εκείνη τή στιγμή.

— Η κλωσσα με έτσιμπησε, με έδάγκωσε! είπε ό Κωστάκης, δείχνοντας τò επάνω μέρος του χεριου του, πού είχε κι όλας κάμει μαύρο σημάδι.

— Δέν σᾶς έχω είπει νά μη τήν πειράζετε; είπε ή μητέρα του Κωστάκη. Η κλωσσα αγαπᾶ πολύ τὰ παιδιά της και τὰ προστατεύει πολύ. Έχετε ύπομονή ως τò μεσημέρι. *Όσο νά γυρίσετε σεις

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ἰδοῦμε.

Ἔστερα ἐβγῆκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράκτη καὶ ἔκλεισαν τὴ συρματοπλεκτὴ πορτίτσα του.

— Ἔτσι, κοττοῦλές μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὁμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἐμαζεῦθηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. Ὅλες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὄρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετέ τις! Κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρωτὶ-πρωτὶ τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. Ἔτσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρώγουν θέλουν. Ὅλη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖό σας, γιατί ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τίς σάκκες των, ἐχαιρέτησαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἕνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοττέτσι.

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε ἕνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινὸ:

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινός μέσ' στην αύλη
κικιρίκοκου λαλεί.

Έχει ένα λοφίο πρώτης
καί σπιρούνια σάν ιππότης.

Έχει μιάν ούρά ψηλή,
φουντωτή και παρδαλή,
καί στή μούρη του, γιά γένεια,
δυό φυλλάρια κρεατένια.

Τήν αύγούλα, πού λαλεί,
σειεί φτερά και κεφαλή.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθήτε, ξημερώνει.

• Διάπλασις τῶν Παίδων •

Γεώργιος Βιζυηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ημέρες τώρα, πού ὁ δάσκαλος
εἶπε στὰ παιδιά τῆς τάξεως νὰ γράψουν στὰ τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καὶ καλὸς μας
| χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
| ραμῦθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
| καιριοῦ.
4. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
| νισμένα.
χαρὰ σ' ἐκεῖνο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ-
| μένα.
5. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
| νισμένα
καὶ τὰ Λαμπρά βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
| σμένα.
6. Ἄγια Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη:
—Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καὶ σύρτε καὶ στὸ
| μύλο,
γιατ' Ἄϊ-Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
| τωμένος.

τράδιά τους όσες παροιμίες ήμπορούν, για τους χειμωνιάτικους μήνες.

Τά παιδιά έγραψαν στα τετράδιά τους πολλές παροιμίες:

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' έβρεξ' ό Γενάρης, όλ' οί μύλοι μας
[θ'άλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τό Γενάρη, χαρές θάν' τόν 'Αλω-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τό φεγγάρι ήλιος τής ήμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρά στα Φῶτα τά στεγνά και τή Λαμπρή
[βρεμμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. 'Ο Φλεβάρης με νερό, κουτσός μπαίνει στο
[χορό.
2. 'Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίση, καλοκαίρι θά μυ-
[ρίση.
3. 'Ο Φλεβάρης κι αν χιονίση, πάλι άνοιξι θ' άν-
[θίση.
4. 'Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίση, πάλι ή άνοιξι μυ-
[ρίζει,
μά κι αν τύχη νά θυμώση, μέσ' στα χιόνια θά
[μάς χώση.
5. Παπαντή καλοβρεμμένη, ή κοφίνα γεμισμένη.

Μικρές κάτασπρες τουΐφες, σάν έλαφρές πεταλουΐδες, στριφογυρίζουν στόν άέρα ώρες πολλές έπάνω από τό Χωριό. Πέφτουν άπαλά άπαλά και στολίζουν τά δένδρα και τούς θάμνους τών κήπων, τούς κάμπους και τούς γύρο λόφους. Δέν έχουν ξεχάσει τίποτε.

Τά δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν άλλα σάν άσπρες όμπρέλλες, άλλα σάν πολυέλαιοι. Τό κωδωνοστάσιο τουΐ Άγίου Γεωργίου έντύθηκε μέ ένα χονδρό χιονάτο έπανωφόρι.

Όλα τά σπίτια φοροΐν άσπρες κουκουλές. Κι όλα τά μικρά φυτά είναι θαμμένα κάτω από τό κάτασπρο χιονί.

Ός εκεί πού μπορεί νά φθάση τό μάτι, τό χιονί όλα τά σκεπάζει. Δέν μπορεί νά ξεχωρίση κανείς ούτε μονοπάτια ούτε δρόμους.

Βαθειά σιωπή βασιλεύει σ' όλο τό Χωριό. Πού και πού φαίνεται κανέννας άνθρωπος κουκουλωμένος. Οί άνθρωποι είναι μαζεμμένοι στα σπίτια τους, κοντά στη φωτιά τους. Και τά ζώα είναι χωμένα στους στάβλους και στις φωλιές τους.

Μόνο τά καημένα τά σπουργίτια, οί παπαδίτσες κι άλλα πουλάκια πετοΐν από τούς γειτονικούς θάμνους μέ παραπονιάρικες φωνούλες, γιατί δέν εύρίσκουν εκεί νά φάνε κάτι. Κι έρχονται ως στις αύλές και ως στα σκαλοπάτια, νά τσιμπήσουν τά ψίχουλα και τούς σπόρους, πού τούς έχουν ρίξει τά παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιόνισε και κάναμε
μιάν άσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νά μη λειώση.

2

*Έ! με τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῆτε πέρα!
*Αναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαίρα.

3

*Αν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
*Όπου πέση ἡ μπάλλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς; Γελᾶτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχι.

5

Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κούκκοι.
Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

• Παιδικὲς ψυχὲς •

Στέλιος Σπεράνσιος

Ὁ καινούργιος χρόνος ἐμπήκε μὲ ὀμορφὴ λιακάδα κι ὁ κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ τὸ ταξίδι μαζί μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, πού εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλλει τὶς παραμονές τῶν Χριστουγέννων, γιατί ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ἐξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ ἡμέρες.

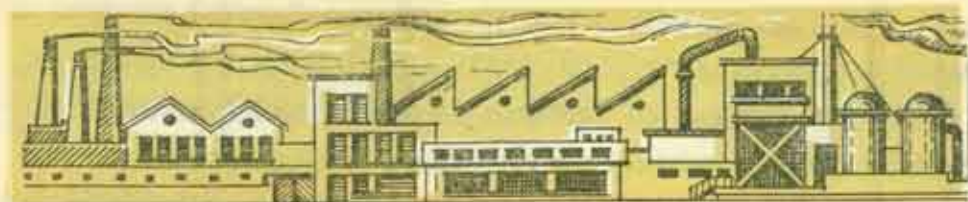
Ἐμπήκαν στὸ λεωφορεῖο, πού ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

Ἦστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἐχάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλά μὲ πολλὰ πατώματα. Ἄλλα χαμηλά. Ἄλλα μὲ στενά κι ἄλλα μὲ πλατιά παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθήκες στολισμένες μὲ διάφορα ἐμπορεύματα. Στὰ πεζοδρομια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ὁ κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ' ἓνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμὸ.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΗΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλι ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικές φωτογραφίες τὴν ἐγνώριζαν. Αὐτές ὁμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὁμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικά μέρη. Καὶ τὰ παιδιά εἶχαν φαντασθῆ, πὼς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦσαν ψηλά σάν παλάτια καὶ πὼς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὁμως διαφορετικά εὐρήκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό τῆς, φθάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἓνα ποτάμι, φραγμένο δεξιά καὶ ἀριστερά μὲ τοίχους στερεοῦς. Ἐχει ὠραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὁμως πολιτεία, πού σιγὰ-σιγὰ κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὠραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εὐρήκαν τὰ παιδιά τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, πού εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλά ὁ καπνός.

Μὲ τις φωνές τους ὁ ἑφημεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητῆς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. Ὅλη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνησι. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἠλεκτρικὲς λάμπες. Τὸ ἴδιο καὶ τις πλατεῖες.

Τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἶδαν πολλὰ πράγματα, πού τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωσι. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἐξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Ἐκεῖνο, πού ἔκαμε ἐντύπωσι στὰ παιδιὰ, ἦτο τὸ «τάκ», πού ἐγένετο μὲ μισὴ στροφή τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε ἐφωτίζετο, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἕνα «τάκ» καὶ τὸ δωμάτιο ἐβυθίζετο πάλι στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ωραῖο φῶς, πού εἶναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἐμεῖς στὸ χωριό μας; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα τὸν θεῖο Δημήτρη.

— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω, νὰ μείνετε ὅλη τὴν ἡμέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἐξαδέλφης μας. Ἐχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί τους κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανημάτων. Θὰ χρειασθῆ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸ ἡμέρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ Χωριό.

— Ἄ, λέγει ὁ Κωστάκης. Τί ωραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

ἔμεῖς αὐτὸ τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. *Ὅχι, πού μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

— *Ἐχουν ἀπὸ καιρὸ, θεῖε, αὐτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— *Ὅχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὁμως αὐτὸ καὶ νὰ τὸ χαιρώμαστε ἔμεῖς σήμερα, ἐχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα! *Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος *Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἄμερική καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὄργανα, θὰ στείλῃ μαζί καὶ μιὰ μικρὴ ἠλεκτρικὴ μηχανή.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἐπῆγε τὰ παιδιά στοῦ κυρίου Θάνου, ποῦ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία Ἄννα, μιὰ ἀνεψιά τῆς γιαγιάς. Ἡ κυρία Ἄννα εἶχε δυὸ παιδιά, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά, ποῦ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πὼς θὰ ἐπῆγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιά. Καθὼς ἦτο καὶ ὠραῖος καιρὸς, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζί γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κήπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὠραῖα, τὸ Δικαστήριον, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἐθαύμασαν τίς μεγάλες καὶ ὠραῖες εἰκόνες του.

Μεγάλος ἦτο ὁ κήπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποῦ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογιῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιά. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, ποῦ ἔλεγαν: «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἓνα λουλούδι. Ὅμως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθοντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γῦρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ,

Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἓνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐζή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθίσουν καὶ ἐκάθισαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιὰ κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιχνίδια τους.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποῦ ἐτίναζε ψηλὰ τὸ νερὸ κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἐσηκώθηκαν τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὄρεξι. Ὄταν ἔφαγαν, ἐκάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἶθουσα ἀκούσθηκαν κάτι δυνατὲς φωνές, ποῦ τὰ παιδιὰ ἐτρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιὰ ἐτρέξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη ὀνόματα. Ἦσαν τὰ ὀνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ ὅλες τὶς χώρες τῆς γῆς, ὅπως ἐξήγησε ὁ Γιώργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα «Ἄ-

θῆναι» κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

Ἡ Μαρίκα ἐξήγησε :

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἓνα μηχανήμα, πὸν μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν ἀστραπή σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκοῦμε τὴν ὥρα, πὸν ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἶναι κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἀκοῦμε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἐρώτησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρὸς, πὸν εἶχε φέρει ἓνα ὁ θεῖος, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Ἦμουν τότε πολὺ μικρὴ. Ἀλλὰ τοῦ ἐχάλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἠλεκτρικὲς στήλες. Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχουμε ἠλεκτρικὸ ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἓνα ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχουμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός! Ποιὸς ὁμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ εἶσαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθουμε

στό μεταξουργείο; Κι έπειτα στὸν κινηματογράφο;
Ἄ! ωραία... θὰ ἔλθωμε ἀμέσως.

Ἄπο τὸ μεταξουργεῖο ὁ κύριος θᾶνος εἰδοποιούσε τὸ Γιώργο νὰ πάη μὲ τὰ παιδιὰ στό μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ ἴδουν. Ὑστερα θὰ τοὺς ἔπαιρνε, νὰ τοὺς πάη ὅλους στὸν κινηματογράφο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐσκέφθηκε:

— Ἄλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Ἄλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὥρα θέλουν καὶ οὔτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα, πού θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. Ἄν ἦτο εὐκόλο, θὰ ἔπαιρνε στό τηλέφωνο καὶ τὰ ἑξαδελφάκια τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Γιώργος εἶπε, πῶς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια ὁ μεγάλος Ἴταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι μὲ ὅλες τίς χῶρες τῆς γῆς. Ἔτσι ἐπικοινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, πού ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἂν εὐρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, πού τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἓνα περίπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι ὁ Γιώργος τὰ ἐπῆγε στό ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ ἐπερίμενε ὁ κύρ-Δημήτρης.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωῖ, ἐπῆγαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ἰδοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νὰ τὴν ἢ θάλασσα, ἢ μεγάλη θάλασσα. γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεῖ ποῦ φαίνεται ὅσ᾽ νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν φαντασθῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὠραία τὴ θάλασσα, ποῦ τὴν ἔκανε πιὸ ὠραία καὶ ἢ λιακάδα.

“Ὁμορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἓνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἦσαν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. “Ἄλλο μεγάλο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ. Ἦτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, ποῦ ἄραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιὰ ὅλο κι ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοῖα.

—“Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ-Δημήτρης, μ’ ὅλες τίς τρικυμίες τῆς καὶ μ’ ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη τῆς, ἦτο πάντα ἓνας μεγάλος δρόμος, ἀνοικτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμον, ἔφευγαν μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἓνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνον ταξίδι, ἀντίκρουζαν μὲ λα-

χτάρα τὴν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιαλὶ τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὠραία πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἄπλωναν δειλά τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἂν εἶναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιά μυστικά γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιά δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθείαν στὴ γῆ, ποὺ θέλουν νὰ πάνε. Δὲν ἔχουν πιά ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώση τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνη. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

“Ὅπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χειρῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιά καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνησης στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι άνοίγει τὰ φτερά,
τήν άγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται,
κρατώντας τὸ τιμόνι.

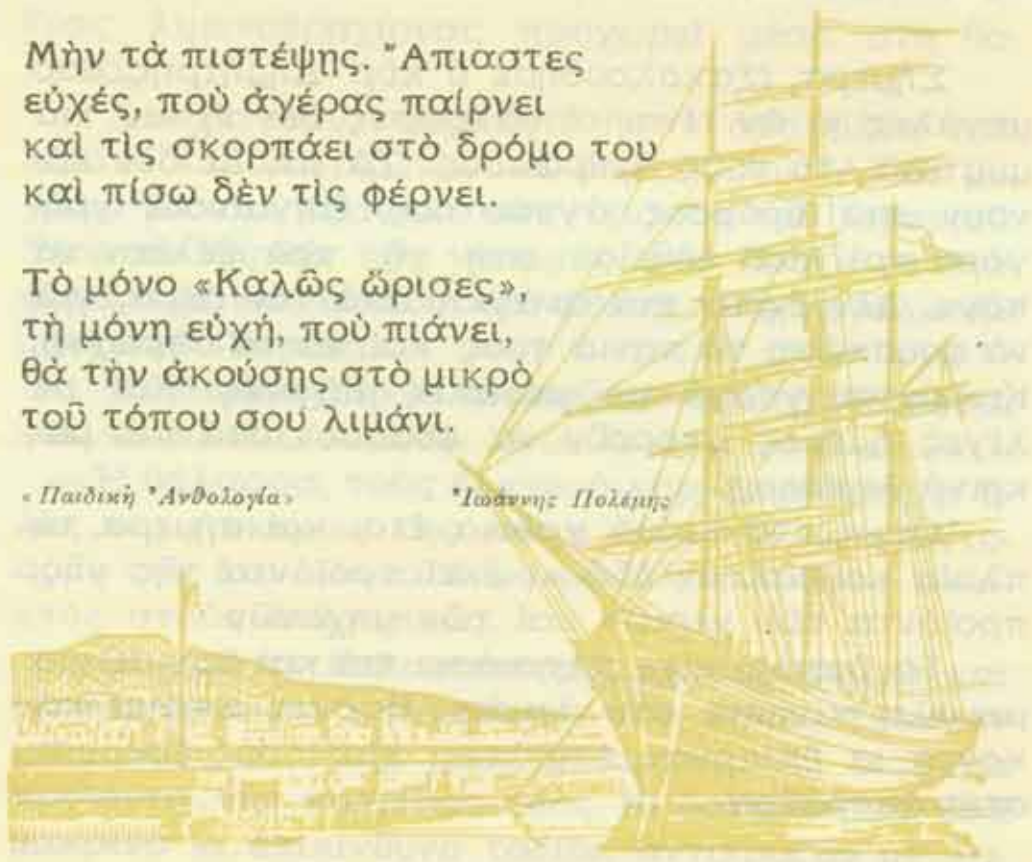
Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ'άκούσης «Καλῶς ὠρισεσ»
ἀπὸ χιλιάδες χείλια.

Μὴν τὰ πιστέψης. *Απιαστες
εὐχές, πὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τις σκορπάει στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δέν τις φέρνει.

Τὸ μόνο «Καλῶς ὠρισεσ»,
τὴ μόνη εὐχή, πὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

*Ιωάννης Πολέμης

Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ-Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἕνα ψηλὸ τοῖχο. Κι ἡ καπνοδόχος του λές καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς ἐπήγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάζῃ ἕνα καπνὸ, ποῦ ἔκρυβε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιά νὰ ἰδοῦν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἐνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε ὅλους σὲ ὄλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιά ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμᾶτο μηχανές. Ἐδῶ ἐγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεῖ ἐσηκῶνοντο κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοῦ οἱ μηχανές ἔτριζαν, ἐβογγοῦσαν, ἐγρύλλιζαν. Κι ἄλλοῦ κάποια πλατιά λουριά ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περιεργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδηρο ἢ τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτειαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λές καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στο θόρυβο και στη μεγάλη κίνησι, πού ἐγίνετο γύρό τους. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Οἱ μηχανές σέ μιὰ στιγμή κάνουν τὴ δουλειὰ ἑκατὸ χεριῶν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἐργάτες, πού ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Κι ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της:

— Τάχα θὰ μποροῦσαν οἱ μηχανές νὰ κινηθοῦν χωρὶς τοὺς ἐργάτες; Ἐδῶ εἶν' ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παππούς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα της ἔδινε τὴν ἀπάντησι:

— Δίχως τοὺς ἐργάτες, οἱ μηχανές θὰ ἦσαν ἀχρηστες! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ Χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαυαν νὰ διηγοῦνται σ' ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θὰ γίνῃ ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλλα τοῦ Στρατιώτου. Εἶσαι ἕτοιμη; ἐρώτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θεῖε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέγω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιῶτές μας, πού φυλάγουν ἀγρυπνοὶ τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινά νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρῦο εἶναι ἐκεῖ

ἐπάνω στὰ σύνορα! Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴ αὐτή, κάθε μιὰ γυναῖκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτιάσῃ ἢ μιὰ φανέλλα ἢ ἓνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἓνα ζευγάρι γάντια. Ἐνας λόγος λέει: «Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει».

— Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡμουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἐσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἐχθρό μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἐχθρό σας, τὸ κρῦο. Δικὴ μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε: «Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ οὔτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

Ὁ κύρ-Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. Ὕστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει:

— Ἐνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἓνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἓνα γάντι κι εὐρῆκα μέσα ἓνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, πὺ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὐστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι, πὺ μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολῦτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἦτο αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, πὺ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τότε:

— Ἐγὼ κάνω οἰκονομία. Ὅταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μου δίνουν λεπτά γιά καραμέλλες, ἀγοράζω λιγώτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπαρᾶ μου.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε:

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτά σου, ἄμα γεμίση ὁ κουμπαρᾶς σου, Ἐλενίτσα;

— Θ' ἀγοράσω ὅ,τι μου εἰπῆ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικά τὸ βράδυ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εὐρίσκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ ὀλίγη. Ἄλλα πάλι παιδάκια εἶναι ὀρφανὰ. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρώγουν κάθε ἡμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἢ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— Ἄν εἶχα πολλὰ λεπτά, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ,τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας.

— Καὶ ἐγὼ, καὶ ἐγὼ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, πὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, Ἐλενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ἡμέρα ἀπὸ μιά δραχμὴ τοῦ καθενός. Ἔτσι ὁ κουμπαρᾶς σας θὰ

γεμίζη γρήγορα και θά μπορήτε νά βοηθάτε και τούς πτωχούς τακτικά.

Τά παιδιά ένθουσιάσθησαν μ' αὐτή τήν ιδέα, ἐκτύπησαν τά χέρια των και ἐφώνασαν :

— Ναί, ναί, τί ώραία!

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στή μεγάλη αίθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἐωρτάσθηκε ἀπὸ τά παιδιά ἡ ἐορτή τῆς Μητέρας. Ἡ αίθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαίες, μὲ εἰκόνες και μὲ ἐπιγραφές γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθοντο στὰ καθίσματα, πού ἦσαν στὶς πρῶτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχή ὁ Διευθυντῆς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία :

«Παιδιά,

» Ὅπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἕνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι και μέσα στὶς ἀπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ἡ σημερινὴ ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῆ στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὄλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

»Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτέ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῆ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αὐτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐζέστανε τὰ χερᾶκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλάτε, νὰ περπατῆτε.

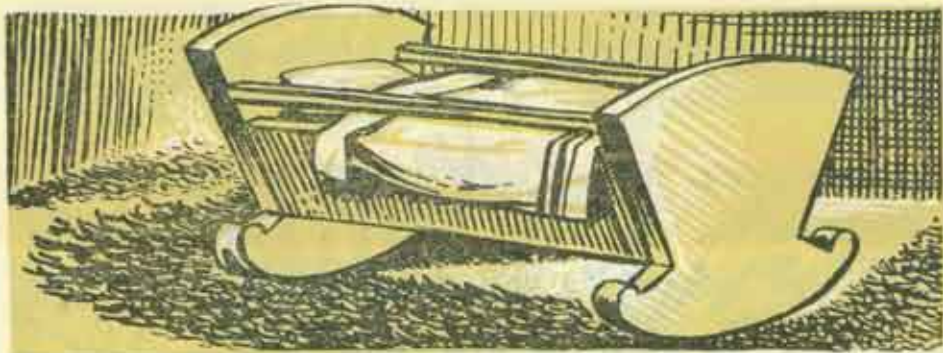
»Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκούτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλάτε μὲ σεβασμό.

»Ὅταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μαννούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παίδι μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιὰ ὅλων μας».

Ἀμέσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθησαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ὁ Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαιρετισμὸς τῆς Μάννας», ἡ Ἐλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡ μαννούλα» καὶ ἄλλα παιδιά ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκεῖνες. Τὰ παιδιά ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, ἐτραγούδησαν μερικὰ ᾄσματα καὶ ἡ ἑορτὴ ἐκλείσει μὲ τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο.

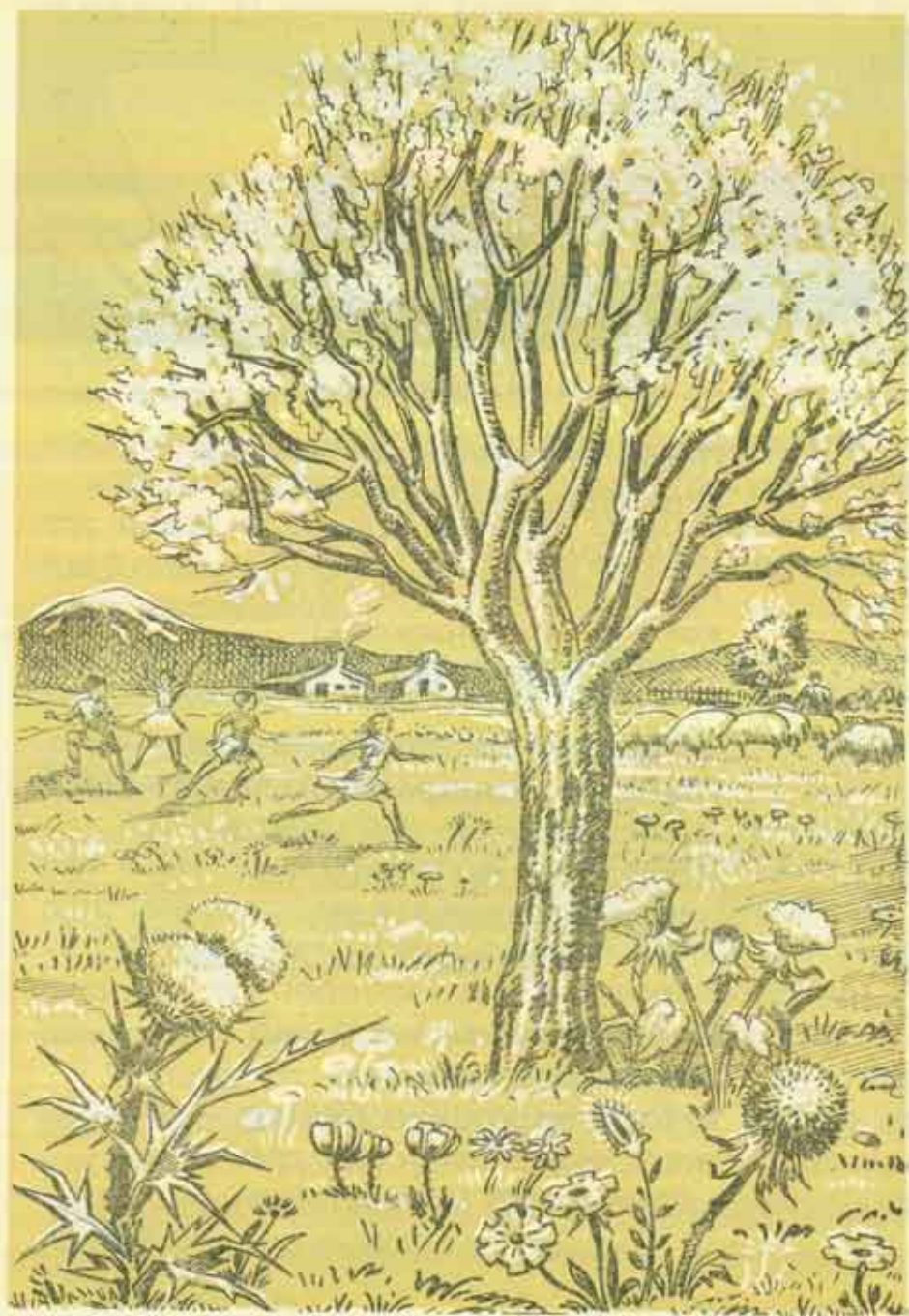
88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

Ποιός τήν κούνια μας κουνάει,
ὅταν εἴμαστε μικράκια;
Ποιός χαμογελᾷ στό πλάϊ
καί γλυκά μᾶς λέει λογάκια
καί τόν ὕπνο προκαλεῖ;
Ἡ μαμά μας ἡ καλή.

Τά μαλλιά μας ποιός κτενίζει;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στή φωτίτσα μας σιμά;
Ἡ γλυκειά μας ἡ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἓνα στόμα
κάτι μέ θυμὸ μᾶς λέη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καί σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στήν καρδιά;
Πάντα ἡ μάνα μας, παιδιά.

ΑΝΘΙΕΙΣ

89. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τὰ ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλῆ
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμᾶτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαινοῦνε τὰ δάση,
μέσ' στὴ διάπλατη γιορτῆ,
ποῦ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτῆ.

Γ. Αγοσίτης

Ἦλθε ἡ Ἄνοιξις! Μᾶς τὸ φανερῶνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλί τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν Ἄνοιξι τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ὁ κοῦκκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν Ἄνοιξι. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιὲς φωλιές ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιὰ πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκραναν. Μερικὲς ἀνοιξιάτικες βροχὲς δροσιζοῦν τὴ γῆ. Ὁ ἀνοιξιάτικος ἥλιος εἶναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνὰ λειῶνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιὲς ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδωσαν τὸν καρπὸ των. Οἱ λεμονιὲς καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εὐωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὀψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμᾶτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαροῦνες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκίνδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οι πελαργοί, πού κάνουν τις φωλιές τους στα ψηλά καμπαναριά, παραμονεύουν στο λιβάδι να πιάσουν κανένα φίδι ή κανένα βάτραχο ή ποντικάκι ή σαύρα, να ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια με τὰ πρόβατα ξεκινούν για τὰ βουνά. Τ' άρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθώς βόσκουν τὰ πρόβατα στο άπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ο βοσκός παίζει χαρούμενος τή φλογέρα του, ένῶ ο σκύλλος τόν συντροφεύει δίπλα του.

Το ρυάκι τρέχει άδιάκοπα, ποτίζει τούς διψασμένους ανθρώπους, τὰ ζῶα και τὰ πουλιά και δροσίζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα και τὰ άνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα είναι στις δόξες τους. Ή θερμοκρασία άνεβαίνει και άρχίζουν να ώριμάζουν τὰ πρώτα κεράσια. Πόσο ώραία είναι τήν "Άνοιξι! Χαρά Θεοῦ!

Ή Κωστάκης και ή Έλενίτσα, καθώς και όλα τὰ παιδιά του σχολείου και όλοι οι άνθρωποι, αγαποῦν πολύ τήν "Άνοιξι. Ή Έλενίτσα μάλιστα συχνά άπαγγέλλει το ποίημα «Ή "Άνοιξι» και ο Κωστάκης άποχαιρετᾷ το χειμῶνα με το ποίημα «Στο καλό, γεροχειμῶνα!»

Μ' άνοιξιάτικα λουλούδια,
 μυρωμένα, δροσερά.
 μέ παιγνίδια, μέ τραγούδια,
 μέ φωνές και μέ χαρά,
 τὸ λευκόμαλλο χειμῶνα
 ἄς τὸν διώξωμε και πάλι
 κι ὁ καθένας ἄς τοῦ ψάλλη:

—Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!

Στὸ καλό!

Οἱ ἄγροὶ ὄλοι φοροῦνε
 καταπράσινη στολή
 και στοὺς κήπους, ποὺ ἀνθοῦνε,
 κελαδεῖ κάθε πουλί.

“Ὅλη ἡ φύσι λουλουδίζει
 και φωνάζουν τὰ παιδιὰ
 μέ χαρούμενη καρδιά:

—Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!

Στὸ καλό!

Πρώτη-πρώτη έχει ανοίξει τὰ λουλούδια της ἢ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορόδινα πέπλα της, στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνά κλαδιὰ των κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν:

— Ἄς ζεστάνῃ ὁ ἥλιος καλὰ, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.

Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυαλη τὴν ἀμυγδαλιά; Ἐλησμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐκάηκαν ὅλα τὰ πρώιμα λουλούδια της. Νὰ την τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἔστολίσθηκε.

— Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἔτσι ὠμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἦλθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κῆπος στίς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιά ἀσπρορόδινα, ἡ βερυκοκκιά τριανταφυλλιά. Ἴδὲς τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχη ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ἰδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμη κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παπποῦς.

Τὰ παιδιὰ δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρό αυτό πανηγύρι του κήπου. Όλο εκεί εύρισκονται.

Κάθονται κάτω από τη μεγάλη τήν κερασιά και άκούουν τις μέλισσες, πού ζουζουνίζουν γυρίζοντας από λουλούδι σε λουλούδι.

— Για θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια έμαζέψαμε, Έλενίτσα; είπε ό Κωστάκης.

— Ναι, Κωστάκη, άπαντᾶ ή Έλενίτσα. Θυμάσαι, δυό μικρά καλαθάκια, του Άγιου Κωνσταντίνου άνήμερα. Ήτο ένα από τᾶ δῶρα στην έορτή μας.

Τᾶ παιδιᾶ προτιμοῦν τᾶ κεράσια από τᾶ άλλα φρούτα. Καί δέν έχουν άδικο, γιατί και νόστιμα πολὺ είναι και τᾶ καλύτερα στολίδια του κήπου, όταν ώριμάζουν. Νᾶ τᾶ βλέπης στην κερασιά ανάμεσα στᾶ φύλλα της, νᾶ κρέμονται από τὸ μακρὸ πράσινο κοτσάνι των σάν φουντίτσες, σάν κόκκινα κουδουνάκια!

Μᾶ εκείνο, πού κάνει τᾶ παιδιᾶ νᾶ ένθουσιάζονται για τήν κερασιά, είναι πού μποροῦν μ' αὐτᾶ νᾶ στολισθοῦν και τᾶ ίδια. Τᾶ κρεμοῦν στ' αὐτιά των σάν δυό λαμπερά κόκκινα σκουλαρίκια.

Ὁ Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. Ἔχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, ποῦ ξυπνᾷ, κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἓνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὐτυχισμένος. Βλέπει τάχα πὼς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί με τὴν ἐξαδελφούλα του, τὴν Ἐλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὅλο πηγαίνουν στὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δένδροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, ποῦ δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των, πουλιά χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαῖδουῦν. Καὶ ἓνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τῇ γλυκειᾷ φωνῇ τῆς μητέρας του. Καὶ νὰ, τώρα σταματᾷ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, ποῦ λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελούδι! Ξύπνα, φῶς μου!

Καὶ ἓνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἓνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρῦζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— Ἄχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, ποῦ ἔβλεπα, τί ὠραῖο!

— Ναι, μὰ ξέρεις πὼς εἶναι ἀργά;

— Ἀλήθεια; Ἔχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εὐρίσκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι; εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὀρθιος.

— Τώρα είναι πιὰ άνοιξι, ειπε ή μητέρα του, και πρέπει νά σηκώνεσαι πιό ένωρίς. Ή Έλενίτσα πιό ένωρίς έσηκώθηκε σήμερα. Έμπρός, ντύσου, έτοιμάσου γρήγορα και έλα κάτι νά σου δείξω.

Ό Κωστάκης έντύθηκε, έπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι έτρεξε στην τραπεζαρία. Έκαλημέρισε και έφίλησε τó χέρι τής μητέρας και τής γιαγιās, που ήσαν εκεί.

— Μάντεψε λοιπόν ποιός ήλθε σήμερα! του ειπε ή μητέρα του.

— Ή θεία ή Άννα;

— Όχι.

— Ό θείος ό Πέτρος;

— Όχι.

— Μητέρα, σὺ έτραγουδοῦσες πριν τó τραγούδι τής άνοιξεως και έλεγες: «Ήλθε πάλι ή άνοιξι». Λοιπόν γι' αὐτήν λές. Ή Άνοιξις ήλθε!

— Χμ! έκαμε ή μητέρα του γελώντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νά τó εύρης.

Έκείνη τή στιγμή άκούσθηκε επάνω από τó άνοικτό παράθυρο, κατά τόν κήπο, ένα «τριτριλ-τριλ, τιτριλ...» και εύθὺς δυό μαῦρα σπαθωτά πτερὰ επέρασαν σαν άστραπή.

— Ά, τὰ χελιδόνια! έφώναξε και εκτύπησε με χαρά τὰ χέρια του ό Κωστάκης.

— Ναι, τὰ χελιδόνια ήλθαν, ειπε ή μητέρα του. Εύρήκαν τήν παλιά τους φωλιά και κελαϊδοῦν γεμάτα από εύχαρίστησι. Τώρα θά τήν επιθεωρήσουν, θά τήν διορθώσουν όπου χρειάζεται και σε λίγες ήμέρες θά κάμουν τ' αυγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα:

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἦλθαν τὰ χελιδόνια!

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἐλα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, ἐφώνηξε ὁ Κωστάκης, βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἦλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι:

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ῥθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Δατκό

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἤπιαν τὸ γάλα τους, ἐπῆραν τίς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιά ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν δεχθῆ πάλι τοὺς νοικοκυραίους των, πού ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

Ἡ δασκάλα ἐμίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πὼς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλές ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσες γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πὼς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ' αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

Ὑστερα τοὺς εἶπε πὼς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν ἀνοιξι, τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Παναγίας, τὴν Ἐθνικὴ ἑορτὴ, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὐγά, τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ἓνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲς τὶς γυαλιστερές του φτεροῦγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ἓνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα, ἓνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

Ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδήλια τὸ ἐχαιρετοῦσε.

Ἀσφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο τὸ ὠδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερὸ, πὺ μποροῦσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνῃ ὡς στὴν κορφή τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ κι ὕστερα νὰ τὸ ἀνεβάζῃ ψηλά. Τόσο ψηλά, πὺ μόλις νὰ φαίνεται, σὰν ἓνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιά τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ-Πέτρος στὸν πατέρα του, πὺ ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο.

Ὁ κύρ-Πέτρος εἶχε ταξιδεύσει πολλές φορές

μέ αεροπλάνο καί ἤξευρε τί ἔλεγε. Ἐπό ψηλά οἱ πεδιάδες καί οἱ κοιλάδες φαίνονται σάν ἓνα πολύχρωμο χαλί, πού τὸ στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση μέ βαθυπράσινο χρῶμα καί ἀπ' ἐκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλι, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Πέτρος, τὴν περνᾷ τὸ αεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῶ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸ ὥρες μέ τὸ πλοῖο, μέ τὸ αεροπλάνο πᾶς γιὰ μιὰμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καί στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο καί σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ αεροπλάνο ἐξυπηρετεῖ σπουδαῖα τις ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἐπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχε ὁ ἀνθρώπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καί διηγῆθηκε τότε στὸν παπποῦ τὸ μῦθο, πού ἄκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καί τὸν Ἰκαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

Ἐταν κάποτε ἐβασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἐφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἓνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μέ τὸ γιό του Ἰκαρο.

Ἐ Δαίδαλος ἐκτίσε γιὰ τὸ Μίνωα ἓνα θαυμάσιο παλάτι, μέ ὠραῖες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλοῦς, πού ἄλλο ὅμοιο δέν ὑπῆρχε σ' ὄλη τὴ χώρα. Ἐ Μίνως εὐχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρό, ἐζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἄλλοῦ κανένα παλάτι ὠραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἢ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικές τιμές. Ἔδωκε ὁμως καὶ αὐστηρές διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῆ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἴκαρο, ποῦ ἔδειχνε πῶς θὰ γίνῃ μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὅλοκληρα ἡμερόνυκτα ἔκαθόταν καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πῶς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γυιὸ του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸ ζευγάρια μεγάλα πτερά, σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ὁ Μίνως ἐξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὁμως δὲν τὸν ἐξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετώντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸ πτερά, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὠμους καὶ τοῦ ἐξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλὰ καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλὰ, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινήσῃς μ' εὐκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἴκαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε! ἐφώνησε ὁ Ἴκαρος.

Κι ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε ἐμπρός, πότε ὀπίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν ἀετὸς πολὺ ψηλὰ κι ἐχάθηκε στὰ σύννεφα.

— Ἴκαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλλες! τοῦ ἐφώναξε ὁ πατέρας του.

Ὁ Ἴκαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε χαμηλά, ὡς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ἰδῆ μὲ χαρὰ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὑστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμή, πὺ ὁ Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν Ἴκαρο.

— Συμφορὰ μου! ἐφώναξε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦτο ὁ Ἴκαρος. Στὸ τέλος ἀντίκρυσε σκόρπια πτερὰ στὰ κύματα. Καί σὲ λίγο εἶδε καὶ τὸ ἴδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρογιάλι ἑνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ἰκάρου καὶ μὲ βαθεῖα θλίψι τὸ θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο ἐπῆρε τὸ ὄνομα Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος ὠνομάσθηκε Ἰκάριο πέλαγος.

Τὰ πτερὰ του ὁ Δαίδαλος λέγουν πὼς τὰ πέταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα πὼς δὲν ξαναφάνηκε πουθενά.

Τί ωραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἴσοδος του στεφανωμένη γῦρο-γῦρο μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές-πολλές σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. Ὅλοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας εἶναι σηκωμένο ἓνα πλατὺ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ του κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἓνα-ἓνα τὰ παιδιά νὰ ἀπαγγεῖλουν τὰ ποιήματά των.

Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράστασις ἀπὸ τὰ παιδιά καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἑορτὴ.

Ὁ κόσμος ἔχει μαζευθῆ. Τὰ παιδιά φοροῦν τὶς ωραίες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιοῦλα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οἱ γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ἴδουν στὴν παράστασι.

Ὁ Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει:

«Ἀγαπητά μου παιδιά,

»Σήμερα ἔχει μεγάλη ἑορτὴ τὸ Ἔθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιατί σάν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλη, γιατί σάν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἐθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ Ἔθνος μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτέ τὴ θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτέ νὰ λατρεύωμε καὶ μεῖς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατί μόνον ἔτσι ἡ Πατρίδα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιὰ της. Τώρα λοιπὸν ἄς ἐορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἄς φωνάξωμε μὲ ὄλη μας τὴν καρδιά:

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας!»

— Ζήτω! ἐφώναξαν ὄλοι μὲ μιὰ φωνή.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο. Ὅλοι ἐσηκώθηκαν ὄρθιοι καὶ ἐτραγούδησαν μαζὶ τὸν συγκινητικὸ Ὕμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ:

Σέ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σέ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποὺ μὲ βιά μετράει τὴ γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά
καὶ σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Μετὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνο ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίαι. Τὰ περισσότερα παιδιὰ ἀνέβηκαν ἕνα-ἕνα μετὴ σειρὰ στὸ βᾶθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, ποῦ εἶχαν μάθει. Κάθε φορά, ποῦ ἔτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλλοι ἐχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν: «Εὖγε!, εὖγε!»

Τέλος ἐγινε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τις ὠραίες στολές των ἔκαμαν σὲ ὄλους εὐχάριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ὠραία ποῦ ἔπαιζαν τὸ μέρος των! Ὅλοι τοὺς ἐχειροκρότησαν στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ ἐφίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέλος ἐκλείσαν τὴν ὠραία ἐορτὴ μὲ ἕνα ὠραῖο Ἑλληνικὸ χορὸ.

Χαρά Θεοῦ εἶναι τώρα τὴν ἀνοιξι ὁ κήπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμμένα ὄλα, ὁμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιὰ πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουίζουν, σκαθάρια μὲ ωραῖα χρώματα παντοῦ περιπατοῦν, ἄλλα μικρὰ-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμηγκία καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

“Ὅλα κινοῦνται, ὄλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως εἶναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτὰ, ἄλλα μισανοικτὰ καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὄχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μαραμμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί εἶναι αὐτὰ, κύριε; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ εἶναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτᾶτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὄλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἐκεῖ τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τίς ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— “Ὅπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξτε νὰ ἰδῆτε, πῶς ἐκεῖ εἶναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τίς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμηγκία, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιὰ;” Ἐρχονται γιὰ τίς μελίγκρες. Ἄλλὰ δὲν

έρχονται για νά τις φάγουν. Έρχονται για νά τις άρμέξουν.

— Νά τις άρμέξουν; έρώτησαν μ' άπορία τά παιδιά.

— Ναί. Όπως έμείς άρμέγομε τά ζῶα και τούς παίρνομε τὸ γάλα, έτσι και τά μυρμήγκια. Ζουλουῦν έλαφρά τήν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν έντόμων και άπό δυὸ τρυπίτσες τούς παίρνουν τὸ χυμὸ, πού τούς περισσεύει. Και τὸ περίεργο είναι, παιδιά, ὅτι τά μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτές τις μελίγκρες και τις φέρνουν σέ μέρος, ὅπου είναι άφθονη τροφή άπό τρυφερά φύλλα και λουλούδια.

— Γιατί τὸ κάνουν αὐτὸ τά μυρμήγκια; έρώτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατί τούς άρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμὸς.

— Και δέν μποροῦν μόνα τους νά ρουφήξουν χυμὸ άπό τά λουλούδια.

— Όχι. Τά μυρμήγκια δέν έχουν, ὅπως οί μυίγες, οί μέλισσες κι άλλα έντομα, προβοσκίδα νά ρουφοῦν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν. Οί παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τις μελίγκρες κι είναι ὠφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πῶς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νά καθαρίσουν σέ μιὰ έβδομάδα ὀλόκληρο ένα καρποφόρο δενδράκι άπό τις μελίγκρες. Τά μυρμήγκια κυνηγοῦν τις παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νά δαγκάσουν τά λεπτά ποδαράκια τους. Μά εκείνες χώνονται μέσα στὸ λείο και σκληρὸ κέλυφός τους κι έτσι τά μυρμήγκια δέν μποροῦν νά τούς κάμουν τίποτε.

Μιά άλλη συντροφιά παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νά εἰπῆ στ' ἄλλα παιδιά κάτι, πού ἐξακρίβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καί συνεννοοῦνται μεταξύ τους.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἓνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, πού νά μποροῦν νά τὸ ἴδουν τὰ μυρμήγκια. Ἦλθε λοιπὸν ἓνα μυρμήγκι, τὸ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή. Κι ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλό, ἐπειδὴ δέν μποροῦσε νά τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νά εὔρη ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ εὔρηκε, ἐκουνοῦσε τὶς κεραίες του βιαστικά καὶ ἀγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτά ἦλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἄλλα τὴν ἐτραβοῦσαν, ἄλλα τὴν ἐσπρωχναν καὶ ἔτσι γρήγορα-γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— Ὅσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ωραία καὶ περιεργὰ πράγματα, πού εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακρίβωσαν καὶ ποιά εἶναι τὰ βλαβερὰ στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νά τὰ μάθωμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, γιὰ νά τὰ πολεμοῦμε.

“Αλλά παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸ δενδρόκηπο, τὸ λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριά ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. Ὅσο τὰ παιδιά ἐπλησίαζαν, ἓνα δυνατὸ βούισμα ἐκτυποῦσε τ’ αὐτιά τους καὶ ὅταν ἦλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. Ἐνα πλῆθος ἀπ’ αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν των. Ὅλη τὴν ὥρα ἐγίνετο αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες ποὺ ἤρχοντο ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρωμα, ἐνῶ ἐκεῖνες ποὺ ἔβγαιναν ἦσαν ἄδειες.

— Ἴδετε, ἰδέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμᾶτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ’ αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμή μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδή τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ ἰδέτε ἐκεῖ, σ’ ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται!

Ὅλοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καί τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, πού φέρνουν στὴν κυψέλη; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σὰς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

“Ὅλοι ἐπλησίασαν γύρο σ’ ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος, βλέπετε;

“Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἐξακολούθησε:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κηρήθρα. Ὅλες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες, πού ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τίς κηρήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους γύρο σὰν ἰδρῶτα μιὰ οὐσία καὶ μ’ αὐτὴ πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὐτὴ ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιά, τὸ ἐργοστάσιο, πού βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδᾶτο κερί, πού ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαιρόμεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο, πού βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειά καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, πού βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομακάρουνα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τίς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πᾶνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ’ ἐκεῖνο ἐκεῖ ἀντικρὺ τὸ βουνό. Ὅταν ἀνθίζη σ’ ἐκεῖνες τίς πλαγιές τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρήσιο, εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι Ὑμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές πού είναι! εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει ἐπάνω-κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καί γιὰ νὰ ξεύρετε, αὐτές ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα!

— Μιὰ μητέρα ὅλες; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Ὅταν ἡ κηρή-θρα εἶναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σέ κάθε μία ἀπ' αὐτές τίς τρυπίτσες καί γεννᾷ ἀπὸ ἓνα αὐγό. Σέ λίγες ἡμέρες, ἀπὸ τὸ αὐγὸ αὐτὸ βγαίνει μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σέ λίγο καιρὸ μεταμορφώνεται καί γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς ὅλες. Νά, κοιτᾶτε αὐτές ἐδῶ, πού ἐτοιμά-ζονται γιὰ τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αὐτὴ εἶναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ κε-λί της. Τώρα ἰδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της. Ἄπ! πάει, ἐπέταξε. Σέ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.

Ὅλες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καί τὴν ἀκούουν ἀμέσως σέ ὅ,τι εἶπῃ καί μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιὰτι εἶναι μεγαλύτερη καί ὠραιότερη, καί αὐτὴ δίνει ὅλες τίς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιὰ μέλι ἔξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νὰ καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καί θὰ περιποιηθοῦν τίς νεογέννητες κάμπιες καί ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νὰ μὴν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός.

— Καί τί θὰ κάνουν, ἂν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Χύνονται ἐπάνω του καί τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρί των, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος.

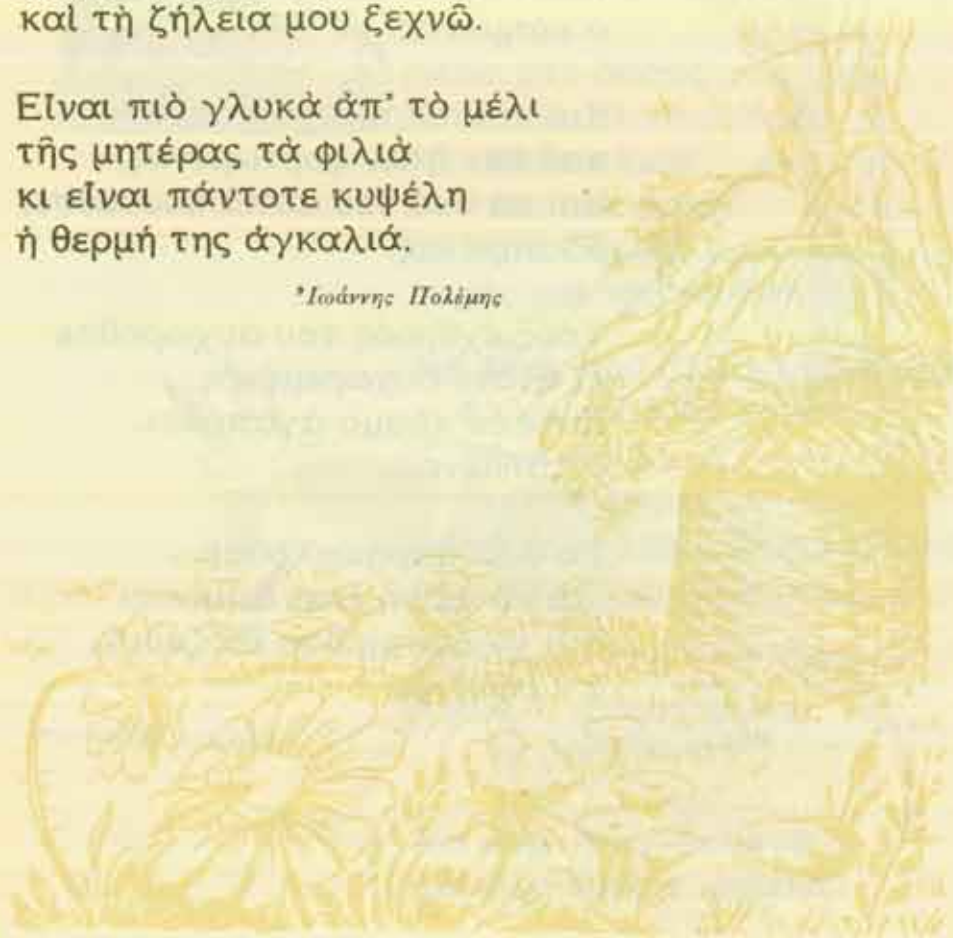
99. Η ΚΥΨΕΛΗ

Τί ζωή εὐτυχισμένη
κάν' ἢ μέλισσα ἐκεῖ!
μέσ' στοῦ μέλι πάντα μένει
μέσ' στοῦ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,
τὴ ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἢ θερμὴ της ἀγκαλιά.

**Ιωάννης Πολίτης*

100. Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ

Στό λιβάδι ξεχασμένος
ένας γάιδaros βοσκούσε.
Τίποτ' άλλο δέ ζητούσε,
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασούσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος.
Καὶ τὸ ξύλο λησιμονούσε.
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δέν ἦταν φορτωμένος.
Καὶ τὰ δυὸ του αὐτιά κουνούσε,
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συχωροῦσε
κι ἦτανε συχωρεμένος.
Καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος.
Καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε,
ὁ καημένος.

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή.

σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ, πού ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσο,

ἓνα πουλί

μικρὸ λαλεῖ,

σὰ νὰ τοὺς λέη: «Σωπᾶστε σεῖς!
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλί τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιά

τ' ἄλλα πουλιά.

Μὰ ἓνα ἦταν μοναχά
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι!

Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπесαν ἔνωρις νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυκτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυκτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες τῶν, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελλίτσες, καὶ μὲ τὸν παπποῦ, τὴ γιαγιά καὶ τοὺς γονεῖς τῶν ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες τῶν εἶχαν ἐτοιμὴ τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐτὰ καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἐξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γῦρο - γῦρο. Ἡ νύκτα ἦτο πολὺ γλυκεῖα καὶ ζεστή. Ὅλοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἐξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νὰ, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: «Δεῦτε, λάβετε φῶς!»

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιὰ. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἓνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τῆς, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παπποῦς.

Ὁλος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὄλα τὰ πρόσωπα ἐφωτίσθηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγήκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἐξέδρα. Ἐψαλαν, εἶπαν

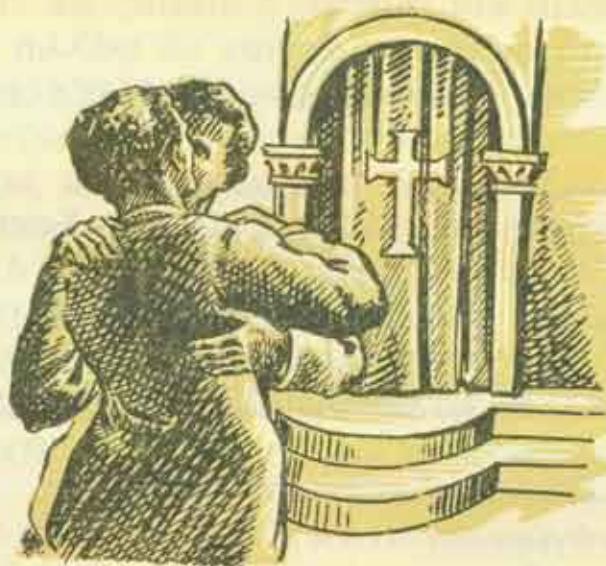
τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρειὰ καὶ γλυκεῖα φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα-γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἄναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζί τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ὠραία πού ἦτο, τί χαρμόсуна, τί εὐτυχισμένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὁμορφύνει ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιὰ ἐμπῆκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

Ὅταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, πού ἦτο μπροστά στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας «Χριστὸς ἀνέστη».

Τὰ παιδιὰ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιᾶς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκεῖνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιὰ, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὑστερα ἐκάθησαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αὐτὰ κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αὐτὸ ἐβγῆκε τοῦ παπποῦ. Ὅλοι ἐφώναξαν: «Ζήτω τοῦ παπποῦ!» καὶ ὁ παπποῦς εἶπε: «Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιὰ μου, καὶ πάντα χαρούμενοι!»

Ὑστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζί τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρὸ τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. Ὡς τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὄργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστὸς Ἄνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἐτοιμαστήτε,
μέσα στὶς ἐκκλησίες τὶς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε.

Ἄνοιξετε ἀγκαλιὲς εἰρηνοφόρες
ἐμπροστὰ τοὺς Ἁγίους καὶ φιληθῆτε,
φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη,
πέστε: Χριστὸς ἀνέστη! ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Λάμπει τ' ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

Μιά άνοιξιάτικη ήμέρα, τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἐβγῆκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἐφθασαν σ' ἓνα χωριό, πού εὐρίσκετο κοντὰ στή θάλασσα.

Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ἐδέχθησαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στή μεγάλη πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς ἐμπῆκαν πρῶτα-πρῶτα στήν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τίς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῶ οἱ διδάσκαλοι ἐσυζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

Ἀπ' τὴν πλατεῖα ἐφαίνετο πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, πού ἐφθανε ὡς τὴ θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ:

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ;

— Σ' αὐτὴν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτὴ ἡ ἐσοδειὰ ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτὴν ἤλθαμε στὸ χωριό σας, εἶπε ὁ Διευθυντὴς, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε πολὺ, τὸ ἀπόγευμα, πού θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ εἰπῆτε στὰ παιδιὰ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατάρθωσε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζη ρύζι ἀπὸ τις ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχη καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῆ ἄρκετὸ μάλιστα στὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἡσκιο, πού ἔρριχναν τὰ πλατάνια. Ἐπειτα ἐχόρεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, πού ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἐξεχύθησαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, πού φθάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἓνα ὕψωμα καὶ γυρὸ του ἐμαζεύθησαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. Ὁ δάσκαλος ἤρχισε :

— Παιδιά,

Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, πού βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἀχρηστὴ ἀλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βουῦρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε δένδρα, οὔτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα άρνάκια του χωριού δέν εύρισκαν τίποτε νά φάγουν. Ούτε άγριόχορτα δέν ήμπορουσαν νά φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ή θάλασσα έπλημμύριζε την περιοχή αυτή. Το χώμα της έδηλητηριάσθηκε άπό το άλάτι, πού άφηνε ή θάλασσα, και ή ζωή τών χωρικών ήτο σκληρή.

— Εύρεθήκαμε σέ τόπο άχρηστο, έλεγαν οί χωρικοί. Είμαστε πτωχοί άπό το άλάτι. Άλλά ποιός μπορεί νά τά βάλη με τή θάλασσα;

Μιά ήμέρα όμως ό άγροφύλακας είδε νά έρχεται στην έρημη και άλμυρή πεδιάδα μας ένα αυτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεις άνθρωποι. Έπερπατούσαν επάνω - κάτω και ώμιλουσαν σέ ξένη γλώσσα.

Έγονάτισαν και άρχισαν νά σκάβουν τή γή. Ένας άπ' αυτούς έτριψε το χώμα ανάμεσα στα δάκτυλά του και ύστερα το έδοκίμασε στο στόμα του. Ένας άλλος έβγαλε άπό τή σάκκα του κάτι μικρά κουτάκια και τά έγέμισε με χώμα. Ό τρίτος έφαινετο σαν Έλληνας, έτσι έδειχνε το σώμα του και ή φορεσιά του.

Τήν ήμέρα εκείνη οί ξένοι έφυγαν. Γρήγορα όμως ξαναγύρισαν στο χωριό μας. Ήσαν Άμερικανοί με το διερμηνέα των. Όταν οί χωρικοί έμαζεύθηκαν στην πλατεία, οί ξένοι τους έξηγήσαν, πώς ή άγονη και άλμυρη πεδιάδα μας θά μπορούσε νά μάς δίνη μεγάλη έσοδεία ρυζιού.

Στην άρχή κανείς δέν έπίστευσε σέ ό,τι άκουσε. Όταν όμως άρχισαν μερικοί τή δοκιμαστική καλλιέργεια, έβεβαιώθηκαν, πώς ήτο αυτό δυνατό.

Έτσι έγιναν έδω οί όρυζώνες, πού βλέπετε γύρό σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οί άνθόκηποι είναι στις δόξες των. Οί γλάστρες είναι γεμάτες και άνθισμένες. Οί τριανταφυλλιές, οί βιολέττες, οί γαρυφαλλιές, όλα, φορτωμένα άνθους, εύωδιάζουν.

Τά παιδιά είναι στόν κήπο και καμαρώνουν τά λουλούδια τους.

Ή Έλενίτσα έτοιμάζει ένα στεφάνι από τριαντάφυλλα και ό Κωστάκης από βιολέττες και γαρύφαλλα. Πλέκουν τά λουλουδένια στεφάνια και σιγοτραγουδοῦν τά τραγούδια του Μάη.

— Καί του χρόνου, παιδιά! άκούσθηκαν δυό γε-

λαστές φωνές. Ἦσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν,
ποῦ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωτὶ τῆς Πρωτομαγιάς τὰ παιδιά ἐμαζεύ-
θηκαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο
στὴν ἐξοχή. Τὰ παιδιά τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ
ιδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ
τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν
σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα
μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἓνα
ῶραῖο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν :

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγεία καὶ πρόοδο.

Ὅλα τὰ παιδιά τῆς τρίτης ἐχειροκρότησαν
τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε
τοὺς εἶπε :

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὁμορφὴ γιορτῆ,
λουλούδια σεῖς, τί ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθῶα σας ψυχὴ ;

Κι ἐμεῖς εὐχὲς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τῆ ζωῆ,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

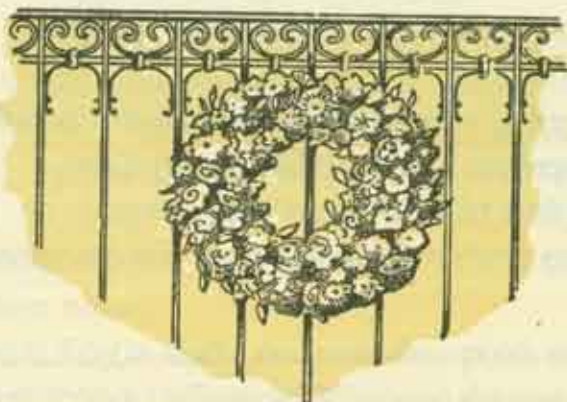
Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολεῖου, κρατῶν-
τας τὰ φαγητά τους, ξεκινοῦν τραγουδῶντας τὰ
τραγούδια τοῦ Μαΐου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ
πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιὲς τῆς ἐξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρῦζουν τὴν πλούσια βλάστησι τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φθάνει ἓνα γλυκὸ ἄρωμα, ποῦ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαΐδουν τὴν Ἄνοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιὰ τῆ δίψα τους.

Τὰ παιδιὰ ἐμάζεψαν λουλούδια στὴν ἐξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδάτα ἀγριολούλουδα.

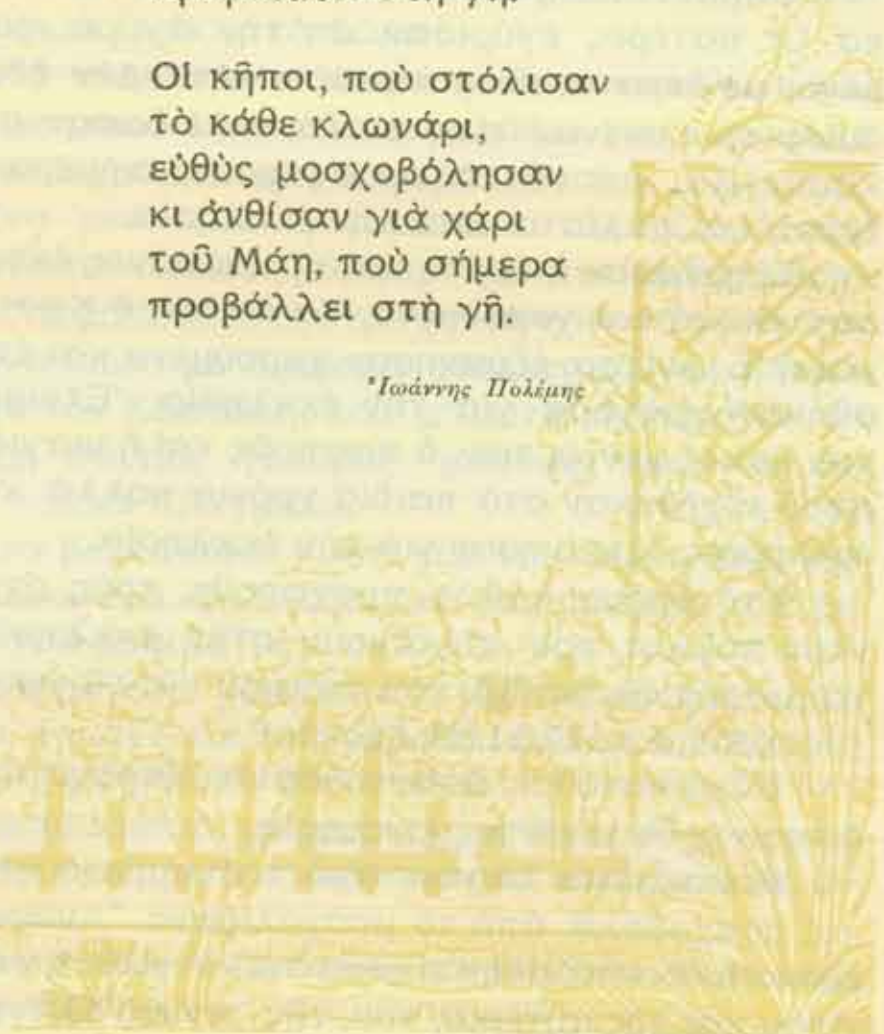

107. ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλάτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκείνα
στὸ Μάη, πού σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οἱ κῆποι, πού στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εὐθύς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, πού σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

**Ιωάννης Πολέμης*

Ἦλθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἁγίας Ἑλένης.

Ἀπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατί ἑορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἑλενίτσα, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μαννοῦλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορὰ, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιά καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἐκλείδωσαν σὲ μιὰ κασσέλλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἐξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα, ἐξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἐτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά καί, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιά χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά:

— Χρόνια πολλὰ! Νὰ ζήσετε!

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἡ ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἄναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἁγίας Ἑλένης, καὶ

άσπασθηκαν την εικόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνή του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν Ὠραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν καστέλλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα:

Ἐνα πολὺ ὠραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλλα μὲ χρυσᾶ γράμματα: «Ναυκρατοῦσα».

Ἐνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γῦρο-γῦρο στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιά καὶ στὸ γῦρό του.

Ἐνα κουτί μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰ ἤμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

Ἐνα βελουδένιο κουτί γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἕνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

Ἐνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο μὲ ὠραῖο ἐξώφυλλο, γεμᾶτο εἰκόνες χρωματιστές καὶ διάφορες ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιά.

Πέντε κουτιά μὲ μπογιές σ' ὄλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιά στοὺς φίλους των

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίξουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἀλώνι.

Δυὸ καραμουζες, πολλές ωραίες χρωματιστές ζωγραφιές καὶ ὀκτώ μπαλόνια χρωματιστά.

Ἔστερα ἔβγαλε μιὰ ωραία κίτρινη ποδίτσα μὲ γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὠμους καὶ στὴ ράχι, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Καὶ ἓνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργια γιὰ τὸ Φῶτη.

Ἐπειτα ἔβγαλε ωραίες παντοῦφλες γιὰ τὸν παπποῦ καὶ ἓνα ζευγάρι τῆς γιαγιᾶς τσόχινες, μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἐκοιτοῦσαν τὰ ωραία δῶρα, ἄρχισαν νὰ ἔρχονται ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φῶτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυκίσματα.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη!

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα!

— Νὰ ζήσετε!

— Νὰ ζήσῃ ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά σας!

— Νὰ σᾶς ζήσουν!, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά των καὶ ἐμοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των. Ὅλοι ἐπῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζωγραφιές, ἄλλος καραμουζα, ἄλλος μπαλόνι.

Ἡ Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ωραία τῆς ποδιά καὶ ὁ Φῶτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

Ὅλη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἦτο στρωμένο ἓνα μακρὺ-μακρὺ

τραπέζι. Ἐκεῖ ἐκάθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι, ἔφαγαν ὅλοι μαζί καὶ διεσκέδασαν.

Ἐπειτα τὰ παιδιά ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὸ δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια παιγνίδια τους καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των.

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴ ποδιά, πού τῆς ἐχάρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦτο ὄλο καμάρι. Ἐφίλησε πολλές φορές τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε πάλι:

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσης χίλια χρόνια.

Καὶ ὁ Φώτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

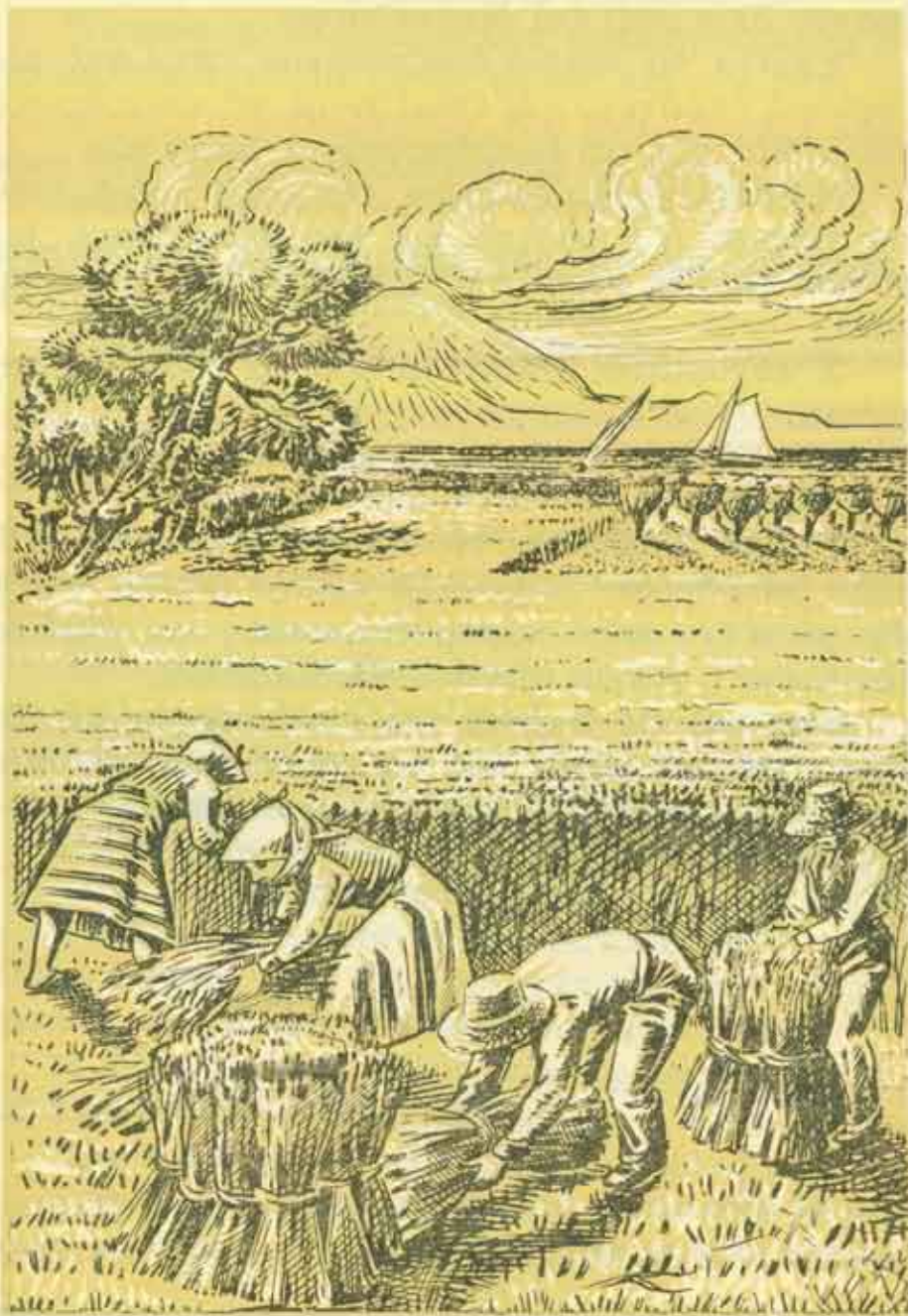
— Εὐχαριστῶ, Κωστάκη μου.

Ἐπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἕνα-ἕνα. Μὰ πῶς πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατί εἶχε μέσα ἕνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα πού ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἐξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τίς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ ὠραῖα γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὺ του σπαθι καὶ πολλές-πολλές ἄλλες χρωματιστές ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμᾶτα μὲ ὄριμα φρούτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Οἱ ἐξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρὲς. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἄφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερύκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φρούτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγουμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρὰ, ἂν θέλωμε νὰ ἔχουμε καλὴ ὑγεία.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρῶτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλη, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβάλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἔμπορῶν νὰ τὸ σκεπάσουν εὐκόλα, ἂν ξεσπάσῃ καμμιὰ

ἀπὸ τὶς ἐξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῆ ὁ ἄνθρωπος τὶς ὁμορφιὲς τοῦ ἀπεράντου γαλάζιου νεροῦ.

Στὰ βουνά θὰ χαρῆ ἄλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ ἄλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιὲς τους. Ἄλλοῦ τὶς σουβλερὲς βουνοκορφές τους. Ἄλλοῦ τὶς ψηλές ἢ χαμηλές ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἐκεῖ στὴ μοναξιά τους καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λειβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κάνουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιά καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἐξύπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ πρῶτῃ καὶ οἱ τρεῖς τους ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοτσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἐκείνη ἡ διαδρομὴ! Ἐπερνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερά βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρῶτῃ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί με τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν εταίριαζαν μιὰ ὑπέροχη καὶ εὐχάριστη μουσική.

Ὁ τσέλιγγας, μαζί με τὴ χαριτωμένη κόρη του, τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὰ τσοπανόσκυλλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὅταν εἶδε τὸν κύρ-Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλησιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ-Δημήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἦρθατε. Φαίνεται ἐξύπνησαν γρήγορα τὰ παιδιὰ, συνέχισε ὁ μπάρμπα-Χρῖστος.

— Ἐξυπνήσαμε πολὺ πρῶι, ἀπάντησαν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ παιδιὰ.

Ὁ μπάρμπα-Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζί ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν προβάτων, πὺ ἐβοσκὰν στὰ γῦρο λειβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα του, ἐφύλαγε ἓνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἐβοηθοῦσε καὶ ἓνας μεγάλος σκύλλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνές φωνές τῶν σκύλλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψηλῶματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκεῖα φλογέρα κάποιου τσοπάνη, πὺ τὴ συνῶδευαν ταιριασμένα τὰ ἀρμονικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρουγγες. Έκεί οι τσοπάνηδες αρμέγουν τὰ πρόβατα και γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, που τις λένουν καρδάρες, με τὸ παχύτατο γάλα.

Ἀπὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη και γεμάτη καλωσύνη.

— Καλῶς ὠρίσατε..., εἶπε ντροπαλά και ἐχαιρέτησε τὸν κύρ-Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη και τὴν Ἐλενίτσα και ὄλοι μαζί ἐμπῆκαν σὲ μιὰ εὐρύχωρη καλύβα.

Ἦτο κατακάθαρη και ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακές μάλλινες κουβέρτες με ὠραία χρώματα ἦσαν στρωμένες. Ἐκεί ἐξεκουράσθηκαν, ἔφαγαν και ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο». Ἦτο ἓνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπίτι, πὺ ἐχρησίμευε και γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα και τὸ ἀνακάτευαν με μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἔπηζαν τυρί. Τὸ ἔβραζαν σὲ μεγάλα τυρόπανα και τὸ ἐκρεμοῦσαν γιὰ νὰ στραγγίση τὸ νερό.

Τὸ νερὸ πὺ ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ τυρί τὸ ἔβραζαν και ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ τὴ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἓνα κάδο στενὸ και ψηλό, ἐκτυποῦσαν μ' ἓνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, πὺ ἦτο μέσα, και ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἐχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρί, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα και ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εὐλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἶπε ὁ κύρ - Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λίπασμα.

— Θησαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας. Τὰ ἔχει εὐλογῆσει ὁ Θεός. Δοξασιμένο νὰ εἶναι τὸ ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ - Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά ἀπεχαιρέτησαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴ καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπίτια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ἦτο μιὰ ἡμέρα ὄμορφη, πού ἐπρομηνοῦσε τὴ χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦσαν ὅλα μαζεμμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες σημαιοῦλές τους, πού τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνικὴ ἑορτὴ. Μιλοῦσαν ζωηρά.

Ἀπὸ χθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε δώσει τὴ χαρούμενη εἶδησι, πὼς οἱ Βασιλεῖς θὰ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, πού πηγαίνει πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετήσουν τὸ Βασιλιά, τὴ Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἐξεκίνησαν. Ὅταν ἔφθασαν στὸ ὠρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμμὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ἦσαν ἐκεῖ μα-

ζεμμένοι και πολλοί χωρικοί με τον Πρόεδρο τῆς Κοινότητος.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἔσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἄστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, πού ἐκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμό καὶ συγκίνησι ἐζητωκραύαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο με τὸν Διάδοχο. Ὁ Διευθυντῆς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιά ἔψαλαν τὸν Ἑθνικὸν Ὑμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰν ὠραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἐχάϊδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἐχαιρέτησε ὅλα τὰ παιδιά μ' ἓνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἐχαιρέτησε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιᾶς με τὸν Διάδοχο.

Ἦτο αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, πού ἔζησαν τὰ παιδιά καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπῆκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τίς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὄλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἐζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὁμορφὴ κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἢ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὄρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦτο ξακουστό, ὄχι μόνο γιὰ τὴν περίφημη ὁμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεραΐδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἦτο μάλιστα μιὰ διάδοσις, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἢ ἴδια ἢ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἢ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παρεδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἢ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα:

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἢ θεὰ, ὅς ἐλθῇ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἐθύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ ἐμπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γριὰ ποὺ εἶμαι, νὰ εἶσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἢ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαίτα της καὶ λέγει στὴ γριὰ:

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξης γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἢ θεὰ, ὅς ἐλθῇ νὰ μετρηθῇ μαζί μου!

Σάν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἄθηνᾶ, ἔχασε τὴν ὑπομονή της.

—Ἡ Ἄθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλλα μου! ἐφώναξε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεϊκὴ μορφή της.

Οἱ Νεραίδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, πού ἔτυχε νὰ εὑρεθοῦν μπροστὰ, ἐγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἐκυνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἄθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνά της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἄθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ὁλόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμᾶτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνες, στὶς ὁποῖες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζη τοὺς θεοὺς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὁποῖον ἐκεντοῦσε ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσῆ βροχή.

Ἡ Ἄθηνᾶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὔρη κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἐκτύ-

πησε στο μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαΐτα τῆς.

Κάτι σὰν τρέλλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεϊκὸ ἐκεῖνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε στὸ λαιμὸ τῆς θηλειὰ μ' ἓνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμάσθηκε.

Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειὰ, τὴν ἐρράντισε μ' ἓνα μαγικὸ ὑγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίσθηκε.

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἓνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, πού ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνει πάντα τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανί τῆς.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορὰ φορτωμένος δέματα, κουτιά καὶ πακέτα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ ἐπῆραν μερικὰ κουτιά ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ κύρ-Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὄλους, καὶ τὰ ἐχάρισε στὸν καθένα.

Ὕστερα ἀνοίξε ἓνα μακρὸ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἓνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε:

— Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, πού πίσω του

είχε ένα ξύλινο χέρι και έμπρός του μιὰ τρυπίτσα μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο επάνω.

—“Α! ή τρόμπα! έφώναξαν τὰ παιδιά.

—“Η καταστροφή τών έντόμων! είπε ό πατέρας.

Και άμέσως έγέμισε τὸ έργαλειό με «Ντί ντί τί», πὸυ είχε φέρεi σ' ένα μπουκάλι. “Έξω από τὸ μπουκάλι ήσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αυτό, πατέρα; έρώτησε ό Κωστάκης με περιέργεια.

—“Όχι, παιδί μου, είναι ένα νέο άμερικάνικο φάρμακο, άνώτερο από τὸ φλίτ. Λέγεται «ντί ντί τί» και σκοτώνει όλα τὰ έντομα. “Ακόμη και μικρά ζῶα, όπως τὰ ποντίκια.

Και άμέσως άρχισε νά ραντίζη παντού. “Έβγαινε από τή μικρή μπροστινή τρυπίτσα μπουχός, σαν μικρὸ συννεφάκι, και όπου ήτο καμμιὰ μυίγα, έπεφτε εὐθύς κάτω ψόφια.

“Εμύριζε όμως λιγάκι σαν βενζίνη ή νέφτι.

— Δέν μυρίζει ωραία, είπε ή “Ελενίτσα.

—“Όχι και πολύ ωραία, άποκρίθηκε ό κύρ-Δημήτρης, αλλά δέν βλάπτει καθόλου σέ μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, είπε ή μητέρα της, παρά ή ένόχλησις από τις βρωμερές μυίγες.

— Πρέπει όλες οι νοικοκυρές, είπε πάλι ό πατέρας του Κωστάκη, νά πάρουν άπόφασι, νά πολεμήσουν αυτόν τὸν κακὸ έχθρό, τή μυίγα.

— Τόσο κακὸ κάνει; έρώτησε ό Κωστάκης.

— Ναί, παιδί μου. Αὐτὴ κουβαλᾷ στὰ πόδια της καὶ στὰ πτερά της ὅλες τὶς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἤσυχα τὸ φαγητό σου. Ἔρχεται ἐκεῖ ἡ μυῖγα, κάθετα λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, πού ἐκάθησε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσύ τρώγεις τὸ ψωμί καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου;»

Καὶ ὁ γιατρός λέγει:

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωῦφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωῦφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; Ἄλλος αὐτὸς τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. Ἄς εἶναι μικρούτσικα· κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἦσαν θηρία. Δὲν εἶναι πού μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἐλώδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἐλώδη πυρετὸ ἡ ἐλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες Ἕλληνες καὶ Ἑλληνόπουλα ὑπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὐτυχῶς ὠλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἐλονοσίας, γιατί τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἔντομοκτόνα μᾶς ἦλθαν ἄφθονα ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα.

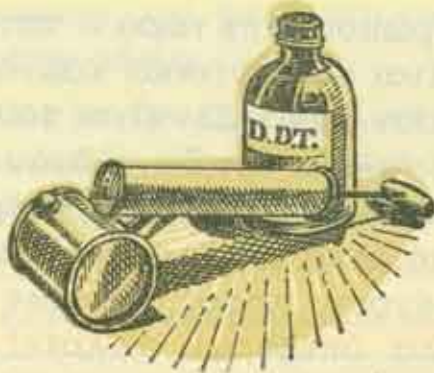
στε στο κρεβάτι μας με κουνουπιέρες.

— Καί δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε, γιά τήν καθαριότητα καί τήν υγεία μας, τούς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἄντι νά σᾶς τοὺς εἰπῶ ἐγώ, νομίζω πῶς πρέπει νά τὸ συζητήσετε στοῦ σχολεῖό σας καί νά τοὺς εὑρετε μέ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τήν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζητήσει γῦρο ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καί εὑρήκαν δέκα υγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καί σεῖς νά κάμετε τὸ ἴδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! άκούσθηκε ό ψαράς από τώ δρόμο.

— Τρέχα, Έλενίτσα, και φώναξέ τον, είπε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, με παλιά ρούχα, ξυπόλυτος, με γυρισμένα τά πανταλόνια και μ' ένα σκουρο μανδήλι γύρο στό λαιμό του, ό ψαράς έκρατούσε ένα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θα πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; έρώτησε με τή χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στην αύλή, είπε ή Έλενίτσα.

— Τί ψάρια έχεις; έρώτησε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

— Νά πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ό ψαράς, είναι πολύ φρέσκα.

Δέν είχε άκόμη καλά- καλά άκουμπήσει τώ πα-

νέρι και νά και ή γάτα, πού έπλησίασε νά τά έπι-
θεωρήση.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τής έκαμε ή Έλενίτσα,
και τήν έδιωξε.

Στό πανέρι ήσαν λογιών - λογιών ψάρια.

Είχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες
στακτόμαυρες με άσημένα κοιλιά, λιθρίνια τριαν-
ταφυλλένια, σαφρίδια με τó χρυσó γαζί στο πλάγι
των. Τά μάτια των έμαύριζαν, τά σπάραχνά των
έκοκκίνιζαν, έμοσχοβολούσαν θάλασσα.

“Έβαλε στή ζυγαριά του και έζύγισε κάμποσα
μπαρμπούνια.

“Η μητέρα τής Έλενίτσας τά έβαλε σε μιá λε-
κάνη, έπλήρωσε τόν ψαρᾶ και, άμα έφυγε εκείνος,
είπε:

— “Έλα, Έλενίτσα, νά τά καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

“Επήγαν μαζί στην κουζίνα. “Η μητέρα τής Έ-
λενίτσας έπήρε ένα ψάρι στο χέρι, τó εκράτησε
άπο τήν ουρά και είπε:

— “Έτσι θά τó ξύσης με τó μαχαίρι, νά βγούν τά
λέπια. Με προσοχή, νά μην κοπής.

“Η Έλενίτσα έπήρε τó ψάρι και άρχισε νά τó
ξελεπίζη.

— Γιατί τά έχουν τά λέπια, μητέρα; έρώτησε.

— Είναι τó φόρεμά των, άποκρίθηκε ή μητέρα
της. Γλιστρούν έτσι εύκολα μέσα στο νερό.

— Νά το, τó έκαθάρισα! είπε σε λίγο ή Έλενί-
τσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

Ἡ μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἑλενίτσα εἶπε :

— Τὸ καημένο. πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα-γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε :

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιὰ του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα; ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Τὸ μπαρμποῦνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βούρκο πολλές φορές στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ ἰδέες, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του!

— ᾤ, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάρραχνά του, βλέπεις;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάρραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

Ἔστερα, καθὼς ἐκαθάριζε ἓνα ἄλλο, εἶπε :

— ᾤ, γιὰ ἰδέες, αὐτὸ ἔχει καὶ αὐγά. Ἰδέες! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικροῦτσικα αὐγά κολλημένα μαζὶ τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια;

— Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγά-σιγά μεγαλώνουν.

Ἐφοῦ τὰ ἐκαθάρισαν καλά ὄλα, τὰ ἐπλυναν μὲ ἄφθονο νερὸ καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἄρκετὸ ἀλάτι. Ὑστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἐκλείσει καλά, γιατί ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου ἡσυχῆ. Ἐφοῦ ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, πού τῆς ἔρριξαν, ἐγύριζε ὀλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἐτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολάκια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, ὅταν πλησιάζη τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

Ὑστερα ἐπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους, ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπῆγαν μέσα νὰ συγυρῖσουν τὸ σπίτι.

Ἡ Ἐλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστησι ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῆ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, πού θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα!

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ὁ Κωστάκης, τὸ κουτί μὲ τὸν κουκουλόσπορο, πού τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ-Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἐτακτοποίησε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, πού τὴν ὠνόμασαν «Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκος». Ἡ γωνία αὐτὴ ἐτραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιὰ.

Κάθε ἡμέρα, ἀπὸ τότε πού ἐβγήκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιὰ τοὺς ἐκουβαλοῦ-

σαν μουρόφυλλα κι αὐτὰ ἔτρωγαν ἀχόρταγα καὶ ἐμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολουθοῦσαν, ὅσα παιδιά δὲν εἶχαν ἰδεῖ ἄλλη φορὰ μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του καὶ τίς ἀλλαγές του.

Καὶ νὰ τί ἔγραψαν στὴν ἔκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μεταξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι καὶ ἔμεναν ἀκίνητοι 24 ὥρες. Καὶ τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἄμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἐμεγάλωναν καὶ πιὸ πολὺ, ὥσπου ἔγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλικίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἓνα πρωὶ μερικὰ ἐσταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους, ἔλεγαν τὰ παιδιά.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ καὶ ἐφέραμε ρεῖκια καὶ θυμάρια. Ὅσα σκουλήκια εἶχαν πιά τελειώσει τὸ φαγητό καὶ τὸ μεγάλωμα ἐσκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τὴ θέσι του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκη τὸ κουκούλι, ἓνα σπιτάκι δίχως θύρα καὶ παράθυρα.

Ἐπέρασαν ὀκτῶ ἡμέρες κι ἓνα πρωὶ σὲ μερικὰ κουκούλια εἶδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογγυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ ἓνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἐβγῆκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δὲν ὑπῆρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες ἐγέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικά αὐγά, τὸν κουκουλόσπορο, κι ὕστερα ἐψόφησαν».

117. Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΑΣ

- Μικρὲ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σοῦ στείλω;
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιά μικρούλι.
- Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά 'βγω κάποιαν ὥρα.

• Τραγουδιότης τῶν Παιδιῶν • Στέλ. Σπυριάντος;

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μέ τήν αύγούλα
κι άπάνω εϋθύς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καί βγαίνει στήν αύλή.

Χρυσή νοικοκυρούλα
έχει δουλειές νά κάμη
καί πρέπει νά προκάμη,
νά μη σταθῆ στιγμή.

Τ' άνθη της νά ποτίση,
τις κόττες νά ταίση,
τό σπίτι νά σκουπίσῃ
νά φτειάξῃ τό φαί.

Τά ρούχα ν' άερίση,
παντοϋ νά συγυρίση,
νά ράψῃ, νά κεντήση,
γεμάτη προκοπή.

Όμως τόσο μικρούλα
πώς όλα τά προφταίνει ;
Σέ τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσα δά!

Δέν είναι μοναχούλα,
βοηθάει τῆ μητέρα
κι έτσι τά βγάζουν πέρα
οι δύο τους μιá χαρά.

Ἐκ τῆς ἡμέρας τώρα ἐγίνοντο ἐτοιμασίες στο σχολεῖο, γιά τήν ἑορτή τῶν ἐξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλή τοῦ σχολείου εἶναι ὀλοκάθαρη καί σημαιοστολισμένη. Ἐχει στηθῆ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνή καί μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στά πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καί ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καί οἱ διδασκάλισσες ὑποδέχονται μέ χαρά τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καί τοὺς τοποθετοῦν στά καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῆ ἡ Ἐκθεσις τοῦ Σχολείου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἑορτή, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ.

Ὅταν ἐγέμισε ἡ αὐλή ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἑορτή.

Μιὰ ὀμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὀμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμωδίες καί δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαναν γυμναστικὴ καί παιγνίδια.

Ἐνα παιδί τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτησε μέ ὠραία λόγια τὰ παιδιά τῆς Ἑκτῆς, πού ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καί ἕνα παιδί τῆς Ἑκτῆς ἀπῆντησε μέ λόγια συγκινητικά.

Ὁ Κωστάκης καί ἡ Ἐλενίτσα καί πολλὰ ἄλλα παιδιά συγκινήθηκαν καί ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιά τῆς Ἑκτῆς ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καί τοὺς ἐβοηθοῦσαν καί τοὺς ἐπρόσεχαν στίς ἐκδρομὲς καί ὅπου ἄλλοῦ ἐχρειάζετο.

Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα :

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
ἐσήμανεν ἡ ὥρα.

Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

- Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειὸ μας τιμημένο,
θὰ μείνης στὴν ψυχὴ μας
ὡς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα!

Κι ὁ Κωστάκης συμπλήρωσε:

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ
ἐσένα θὰ ἔχωμε, σχολειό μας, ὀδηγὸ
καὶ τὸ Χριστὸ μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρη.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο,
ἐπέρασαν μὲ τὴ σειρά καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἑορτὴ μαζί μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

	Σελ.
1. Ἡ Αὐγούλα	5
2. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. Ἄνοιξε τὸ σχολεῖο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα)	20
10. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
11. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι	26
13. Ἄλλα παιγνίδια	29
14. Ἡ ἄμορφη χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζιτζικα	41
17. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
19. Ὁ τρύγος	50
20. Τὸ τσιριτρό (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησία	57
24. Ἡ Κυριακὴ (ποίημα)	61
25. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. Ἡ Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιὰ ὀμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. Ἐπισκέψεις	66
29. Ἡ φθινοπωρινὴ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	70
30. Ἐμπρὸς (ποίημα)	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
33. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
34. Ἡ σπορά	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κὸρ-Γιάννη	86
36. Ὁ στάβλος	88

37. Ἡ κούνια	89
38. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
39. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα)	92
40. Τό πέσιμο τῶν φύλλων	94
41. Τό κυνήγι	95
42. Τό θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
43. Μιά χαριτωμένη οἰκογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρρο φορτωμένο	101
46. Μιά ἐκδρομή στοῦ Κεφαλοχώρι	103
47. Ἡ βυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
48. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
49. Οἱ παροιμίες γιά τό φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. Ὁ χειμῶνας	114
52. Ἄλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καί Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
55. Ἡ ἐλιά (ποίημα)	121
56. Ὁ Συνεταιρισμός τοῦ Χωριοῦ	122
57. Ἡ ἐργασία	124
58. Ὁ ταχυδρόμος	126
59. Ὁ Λαθούρης εὕρισκει τόν ἀφέντη του	129
60. Κοντά στοῦ τζάκι	131
61. Ἀπό τῆ λυγαριά καί τό ἀχυρο χρυσάφι	133
62. Τό ναυτόπουλο	136
63. Τό ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ἡ ἐορτή στοῦ σχολεῖο	142
67. Τό προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιά τῆ βασιλόπιττα	149
70. Ἡ κλώσσα	151
71. Ἡ κλώσσα εἶναι καλή μητέρα	153
72. Πετεϊνός (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χιόνι στοῦ χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

76.	Τά παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
77.	Πόσο διαφορετική ήτο ἡ πόλις	161
78.	Ἐραϊο φῶς	162
79.	Στὸ δημόσιο κήπο	164
80.	Τὸ ραδιόφωνο	165
81.	Τὸ τηλέφωνο	166
82.	Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
83.	Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα)	170
84.	Στὸ μηχανουργεῖο	171
85.	Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
86.	Οἰκονομία	174
87.	Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
88.	Ἡ μαννούλα (ποίημα)	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89.	Ἄνοιξιὰτικὴ αὐγὴ (ποίημα)	179
90.	Ἡ Ἄνοιξις	180
91.	Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
92.	Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
93.	Τὰ χελιδόνια	185
94.	Τὸ ἀεροπλάνο	188
95.	Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος	189
96.	Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
97.	Στὸν κήπο τοῦ σχολείου	195
98.	Τὰ μελίτσια	198
99.	Ἡ κυψέλη (ποίημα)	201
100.	Ὁ καημένος (ποίημα)	202
101.	Τὸ ἀηδόνι (ποίημα)	203
102.	Ἀνάστασι	204
103.	Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα)	206
104.	Μία ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ	207
105.	Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
106.	Ἡ Πρωτομαγιά	210
107.	Πρωτομαγιά (ποίημα)	213
108.	Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109.	Τὸ καλοκαίρι	219
110.	Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
111.	Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	225
113. Ἡ καταστροφή τῶν ἐντόμων	227
114. Ὁ ψαράς	231
115. Στὴν κουζίνα	232
116. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα)	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν ἀγόουλα (ποίημα)	237
119. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

*Επιμελητὴς ἐκδόσεως Π. ΔΟΒΕΡΑΟΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 5649/22-6-55)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

Σελ.

1.	Ἡ Αὔγουλα	5
2.	Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3.	Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4.	Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	20
5.	Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
6.	Μαθαίνουν κολόμπι	26
7.	*Ἄλλα παιγνίδια	29
8.	Τὸ φθινόπωρο	38
9.	Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζιτζικα	41
10.	Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11.	Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12.	Ὁ τρύγος	50
13.	Τὸ τσιριτρό (<i>ποίημα Ζ. Παπαντωνίου</i>)	52
14.	Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15.	Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16.	Στὴν ἐκκλησία	57
17.	Ἡ Κυριακὴ (<i>ποίημα *Η. Τανταλίδου</i>)	61
18.	Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19.	Ἡ Σημαία (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	63
20.	Μιά ὀμίλια γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21.	Ἐπισκέψεις	66
22.	Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (<i>παιρσιωτικὸς διάλογος</i>)	74
23.	Πῶς ἐπῆρε τὸ δνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24.	Πρωτοβρόχια	81
25.	Ἡ σπορά	84
26.	Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη	86
27.	Ὁ στάβλος	88
28.	Ἡ κούνια	89
29.	Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30.	Ὁ χειμῶνας	114
31.	*Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
32.	Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33.	Ἡ ἐργασία	124
34.	Ὁ ταχυδρόμος	126
35.	Ὁ Λαθούρης εὐρίσκει τὸν ἀφέντη του	129
36.	Χριστούγεννα	139
37.	Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγένων	140
38.	Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39.	Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	151

	Σελ.
40. Ἡ κλῶσσα	151
41. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
42. Πετεινός (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	155
43. Οἱ παροιμίαι τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. Ἡ Ἄνοιξις	180
47. Στὸ καλὸ γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
51. Τὰ μελίτσια	198
52. Ἡ κυψέλη (ποίημα Ι. Πολέμη)	201
53. Ὁ καθημένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	203
55. Ἀνάστασις	204
56. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. Ἡ πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα Ι. Πολέμη)	213
61. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίσσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στάνη	220
64. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	225
65. Ἡ καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. Ὁ ψαρᾶς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει τὴν Αὐγούλα (ποίημα)	237
69. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

2. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινού

1. Ἄνοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
7. Ἡ ἄμορφη χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. Ἡ φθινοπωρινὴ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	70
10. Ἐμπρός (ποίημα Κ. Παλαμά)	73

11. Ἡ βροχοῦλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
13. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα Ἀλ. Φωτιάδη)	92
14. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
15. Τὸ κυνήγι	95
16. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οικογένεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
21. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
22. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
23. Χειμῶνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
25. Ἡ ἑλιά (ποίημα Κ. Παλαμά)	121
26. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
27. Κοντὰ στὸ τζάκι	131
28. Ἀπὸ τὴ λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
29. Τὸ ναυτόπουλο	136
30. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα Η. Γανταλίδη)	138
31. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τίλων Ἀγρα)	148
33. Χιόνι στὸ χωριὸ	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετικὴ ἦτο ἡ πόλις	161
37. Ὁραῖο φῶς	162
38. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
39. Τὸ ραδιόφωνο	165
40. Τὸ τηλέφωνο	166
41. Στὸ λιμάνι τῆς χώρας	168
42. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα Γ. Πολέμη)	170
43. Στὸ μηχανουργεῖο	171
44. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
45. Ἡ Μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. Ἀνοιξιιάτικη ἀγὼγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τὸ ἀεροπλάνο	188
48. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος	189
49. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	205
50. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223
51. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
52. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπίτιπον στεροῦμενον τοῦ βιβλιοσήμου τοῦτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946 Α 168).

ΕΚΔΟΣΙΣ Α΄. ΣΕΙΡΑ Γ΄, 1956 (II) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 200.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ - Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

